

KOY Virtanen Kari(TEM)

19.02.2014
JULKINEN

Suuri valiokunta

Asia

Kohti Euroopan teollista renessanssia - komission tiedonanto

U/E/UTP-tunnus

EUTORI-tunnus

EU/2014/0602

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti selvitys koskien komission tiedonantoa Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ”Kohti Euroopan teollista renessanssia”.

teollisuusneuvos

Janne Känkänen

kaupallinen neuvos

Kari Virtanen

LIITTEET Perusmuistio (TEM2014-00074)

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ”Kohti Euroopan teollista renessanssia”

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén”För en industriell renässans i Europa”

Viite

Asiasanat	jaosto elinkeinopolitiikka (EU 13), kilpailukyky, kilpailukykyneuvosto, palvelut, teollisuus, teollisuuspolitiikka, energia
Hoitaa	TEM
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV, YM

EIO Virtanen Kari(TEM)

07.02.2014

kilpailukykyneuvosto 20.2, Eurooppa-
neuvosto 20.3.2014 20.02.2014

Asia

Kohti Euroopan teollista renessanssia - komission tiedoanto

Kokous

20.02.2014

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Asiasta keskustellaan kilpailukykyneuvostossa 20.2 sekä Eurooppa-neuvostossa 20.3.2014.

Suomen kanta

Kilpailu globaalien jakelu- ja arvoverkkojen arvokkaimmista tehtävistä käy aiempaa intensiivisemmäksi. **Arvonluonnin, ja erityisesti aineettoman (mm. muotoilu, IPR, uudet liiketoimintamallit) ja digitaalisen arvonluonnin merkitys kasvaa globaalissa taloudessa koko ajan.** Arvioiden mukaan vuonna 2030 puolet arvonluonnista on digitaalista. Yritysten olisi löydettävä oikea paikkansa globaalissa työnjaossa, jotta EU pysyisi jatkossakin mukana kasvavassa kansainvälisessä kilpailussa.

Komissio on terävöittänyt teollisuuspoliittista linjaustaan tästä näkökulmasta. **EU tarvitsee aikaisempaa selkeämmän ja kunnianhimoisemman vision elinkeino- ja innovaatiopolitiikasta, joka kannustaa yrityksiä hakeutumaan kohti korkeamman arvonlisän tehtäviä globaaleissa arvo- ja jakeluverkoissa.** Tämä edellyttää vahvaa panosta korkeaa arvonlisää tuottavien palveluiden yhdistämiseksi teollisuustuotteisiin. Tarvitsemme kuitenkin konkreettisempia ehdotuksia ja työvälineitä tämän tavoitetilan mahdollistamiseksi

Myös eurooppalaisen teollisuuden kilpailukyvyn turvaamisen huomioiminen kaikilla politiikka-aloilla on avainasemassa. Talouskasvua on mahdollista lisätä huolehtien samalla kestävästä kehityksen periaatteiden toteutumisesta. Tämä on mahdollista erityisesti aineettoman ja digitaalisen arvonluonnin sekä uusiutuvien luonnonvarojen avulla ja huippuluokan osaamista hyödyntämällä.

Erityisesti energian hinta on tärkeä kilpailutekijä kansainvälisillä markkinoilla. Energian hinnanero EU:n ja sen suurimpien kauppakumppanien välillä on edelleen kasvanut viime vuosina. Tämän takia jatkossa on tärkeää pitää huolta teollisuuden kilpailukyvästä varsinkin jos EU:n ulkopuolisiin kilpailijoihin ei kohdistu vastaavanlaista kustannusrasitusta kuin sisämarkkinoilla toimijoihin. Lisäksi eurooppalaiset energian sisämarkkinat tulisi saada toimimaan pikaisesti.

EU tarvitsee ennustettavaa, vakaata ja innovaatiomyönteistä ”älykästä lainsäädäntöä”. Olemassa olevaa lainsäädäntöä tulee arvioida systemaattisesti (”kuntotarkistukset”). **Lisäksi kaikkiin keskeisiin lainsäädäntöhankkeisiin tulee soveltaa kilpailukykyvaikutusten arviointia (”kilpailukykytesti”); Kilpailuvaikutusten arviointivelvoite** tulee saattaa samalle tasolle ympäristövaikutusten arvioinnin kanssa

Strategisesti välttämättömien investointien alhainen taso; **Investoinnit ja innovaatiopanostukset** tulee entistä enemmän kohdistaa puhtaisiin ja kestävästä kehitystä tukeviin ratkaisuihin kuten **cleantech ja biotalous**, sekä muihin strategisiin korkeaa arvonlisää tuottaviin aloihin, kuten **luovat alat, ICT ja digitaaliset palvelut**;

Myös komission linjaamat kuusi prioriteettialaa sekä t&k- toiminnan kumppanuushankkeet ovat jatkossakin tärkeitä painopistealoja;

- Yhteisön uudet rahoitusinstrumentit, kuten Horisontti 2020, COSME, rakennerahastorahoitus sekä kansalliset varat **tulee kohdistaa kyseisten korkeaa arvonlisää tuottavien alojen toimintaedellytysten edistämiseen.**

Komission toimenpide-esitykset koskevat lähes yksinomaan teollisuutta, ja **palvelusektori** jää sisämarkkina- ulottuvuutta tai teollista palvelutoimintaa lukuun ottamatta lähes kokonaan huomioimatta; elinkeinopolitiikassa tulee huomioida, että **korkeamman aineettoman arvonlisän palvelu- ja ICT- yritykset luovat kilpailukykyä ja vientiä myös omilla tuotteillaan ja ratkaisullaan**;

- Katsomme, että sekä **teollisuutta että palvelualoja koskevat elinkeinopoliittiset linjaukset tulisi jatkossa tehdä entistä systemaattisemmin yhden ja saman komission pääosaston valmistelemana (DG ENTR)**;
- harjoitetun **pk-politiikan** tulisi entisestään huomioida kohdejoukkonsa heterogeeninen luonne; palvelut vs. valmistava teollisuus

Korkean arvonlisän tuotantoon tähtäävä elinkeinopolitiikka edellyttää tuekseen **laaja-alaista innovaatiopolitiikkaa**, joka edistää uuden tiedon, osaamisen ja teknologian kehittämistä sekä luo vahvoja kannusteita niiden hyödyntämiseen ja käyttöönottoon. EU tarvitsee korkeaan t&k- osaamiseen perustuvaa tuotantoa;

- pilotoinnit, demonstroinnit ja kokeilut edistävät avainalojen kuten biotalouden innovaatioiden kaupallistamista ja markkinoille pääsyä;
- Horisontti 2020 (ja rakennerahastojen) varat tulee entistä enemmän kohdistaa innovaatioihin ja innovaatiopotentiaalain edistämiseen

Myös inhimilliseen pääomaan, osaamiseen ja ammattitaitoon tulee panostaa entisestään. Osaava ja oikeinkoulutettu työvoima on korkeamman jalostusarvon teollisuuden ja palveluiden kilpailukyvyyn avaintekijöitä, ja mahdollistaa osaltaan hakeutumisen kohti korkeamman arvonlisän tehtäviä globaaleissa arvo- ja jakeluverkoissa.

Kilpailukyvyyn turvaamisen perusedellytyksiä ovat **tiukka kilpailu- ja valtioneuvos sääntely sekä tasapuoliset globaalit kilpailuolosuhteet takaava kauppapolitiikka.** Jos tukipolitiikkaan turvaudutaan, tulee sen edistää rakennemuutosta, ei viivästyttää välttämättömää uudistumista. **Laivanrakennusalan innovaatiotukea** koskeva uusi esitys on esimerkki vanhakantaisesta tukipolitiikasta:

- valtioneuvosten **evaluoitovelvoite** tulee saattaa pikaisesti osaksi vakiintuneita valtioneuvosten hyväksyttävyyden periaatteita

Pk-yritysten rahoitusten saatavuuden turvaamiseen on panostettava. **Erityisesti aloittavien kasvupotentiaalia omaavien korkean teknologian yritysten tarvitseman riskirahoituksen saatavuus** on kilpailukyvyn näkökulmasta keskeistä;

EU:n teollisuuspolitiikan ensisijainen tavoite ei tulisi olla valmistavan teollisuuden BKT-osuuden kasvattaminen, vaan BKT:n kasvu. Suomi ei siis tue sellaisenaan komission asettamaa 20% tavoitetasoa teolliselle tuotannolle vuoteen 2020 mennessä. **Määrän ohella tulee tavoitella laatua eli panostaa korkeinta arvonlisää tuottaviin aloihin. Tällöin myös palveluiden kasvu tulisi huomioida tavoitteissa.**

- konkreettinen toimenpide tukemaan uudistumista kohti korkean arvonlisän tuotantoja/palveluja olisi uuden **Euroopan innovaatiokumppanuus (EIP) hankkeen perustaminen työnimellä ”älykäs liiketoiminta ja teollisuus”**. Kumppanuuden kärkinä tulisi olla mm. **cleantech ja biotalous**, sekä muut strategisiin korkeaa arvonlisää tuottavat alat, kuten **luovat alat, uudet liiketoimintamallit, ICT ja digitaaliset palvelut**; painopistealueina mm. uuden teknologian mahdollistamien ”big datan”, 3-D printtauksen, teollisen internetin ja muotoilun hyödyntämisen.

Pääasiallinen sisältö

Komissio julkaisi 22.1.2014 EU- 2020 strategiaan sisältyvään teollisuuspolitiikan lippulaivaa päivittävän **”Kohti Euroopan teollista renessanssia”**- tiedonannon. Teollisuuspolitiikan lippulaivahanke ja sen päivitykset ovat ”integroitu” strategia, joka määrittelee sekä komission aloitteet että ehdotukset jäsenmaiden toimenpiteiksi. Komissio on noudattanut vuosien 2010 ja 2012 teollisuuspoliittisissa tiedonannoissa esitettyä kokonaisvaltaista teollisuuspoliittista toimintamallia ja antanut jäsenvaltioille kasvua edistäviä suosituksia eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä.

Tuorein tiedonanto, jossa esitetään komission tärkeimmät päivitetty teollisuuspoliittiset tavoitteet, on samalla komission puheenvuoro 20.3 Eurooppa-neuvoston teollisuuspoliittiseen keskusteluun. Se perustuu vuotuisen kasvuselvitykseen, ja siinä esitetään katsaus jo aloitettuihin toimiin sekä ehdotetaan joitakin uusia toimia, joilla tavoitteet voidaan saavuttaa nopeammin. Tiedonannon keskeinen viesti on, että EU:n teollisuuspolitiikan ja muiden politiikanalojen yhdentymiskehityksen on jatkuttava.

Analyysi eurooppalaisen teollisuuden ongelmista

- heikkona pysynyt sisäinen kysyntä horjuttaa eurooppalaisten yritysten kotimarkkinoita ja pitää EU:n sisäisen kaupan vaimeana kriisin jälkeen;
- liiketoimintaympäristö on kaiken kaikkiaan parantunut EU:ssa, mutta kehitys on kuitenkin yhä epätasaista. Joustamaton hallinto- ja sääntely-ympäristö, joidenkin työmarkkinoiden jäykkyydet ja sisämarkkinoiden heikko yhentyminen tukahduttavat edelleen yritysten kasvupotentiaalia varsinkin pk-sektorilla;
- innovaatiotoimintaan ja tutkimukseen ei edelleenkaan investoida tarpeeksi, mikä jarruttaa EU:n teollisen perustan välttämätöntä uudistamista ja heikentää tulevaisuuden kilpailukykyä;

- energian hinnat ovat EU:n yrityksille korkeammat kuin useimmille sen merkittävimmistä kilpailijoista, ja yritysten on vaikea saada tärkeimpiä tuotantopanoksia, kuten raaka-aineita, päteviä työntekijöitä ja kohtuuehtoista pääomaa¹.

Tiedonannon keskeinen sisältö

Strategia kattaa sellaiset eri politiikka-aloihin (mm. sisämarkkinat, t&k, innovaatiot, energia, ympäristö, kilpailu, kauppa) kuuluvat yksittäiset hankkeet, joilla vaikutetaan teollisuuden kilpailukykyyn. Keskeiset toimenpidesuositukset otsikkotasolla koskevat sisämarkkinoiden syventämistä (ml. parempi sääntely), teollisuuden nykyaikaistamista, pk-yrityksiä ja yrittäjyyttä sekä yritysten kansainvälistymistä.

Komissio kehottaa jäsenvaltioita tunnustamaan teollisuuden keskeisen merkityksen työpaikkojen ja kasvun luomisessa ja ottamaan huomioon teollisuuteen liittyvät kilpailunäkökohdat kaikilla politiikanaloilla. Tämä on tiedonannon keskeinen viesti.

Komissio kehottaa neuvostoa ja parlamenttia hyväksymään energiaa, liikennettä, avaruusteknologiaa ja digitaalisia viestintäverkkoja koskevat ehdotukset sekä panemaan täytäntöön lainsäädäntöä sisämarkkinoiden toteuttamiseksi. Teollisuuden nykyaikaistamiseksi on tarpeen panostaa innovointiin, resurssien käytön tehostamiseen, uusiin teknologioihin, ammattitaitoon sekä rahoituksen saannin parantamiseen hyödyntämällä kohdennettua EU:n rahoitusta.

Tiedonannossa peräänkuulutetaan suotuisamman liiketoimintaympäristön aikaansaamista Eurooppaan yksinkertaistamalla sääntelyä ja parantamalla julkishallinnon tehokkuutta EU:n, jäsenvaltioiden ja alueiden tasolla.

Komission mukaan reaalityöelämän normaalin luotottamisen palauttamiseksi Euroopan investointipankin olisi otettava entistä strategisempi rooli lisäämällä luototusta innovointiin ja teollisiin hankkeisiin. EU:n olisi myös poistettava jäljellä olevat rahoitusmarkkinoiden pirstaleisuuden aiheuttamat pullonkaulat ja luotava edellytykset vaihtoehtoisten rahoituslähteiden kehittämiseksi.

Tärkeätä on myös kolmansien maiden markkinoille pääsyn helpottaminen, jossa keskeisiä tekijöitä ovat kansainvälisten standardien yhdenmukaistaminen, julkisten hankintojen avoimuus, patenttisuojat ja talousdiplomatia.

Johtopäätökset: komission mukaan seuraavat pyrkimykset olisi asetettava etusijalle Euroopan teollisuuden kilpailukykyyn vahvistamiseksi:

- teollisuuden (ml. liiketoimintapalvelut) kilpailukykyyn ottaminen paremmin huomioon kaikilla politiikan aloilla, sillä teollisuuden merkitys EU:n talouden yleiseen suorituskäyttöön on suuri;
- sisämarkkinoiden mahdollisuuksien maksimaalinen hyödyntäminen siten, että kehitetään tarvittavia infrastruktuureja, tarjotaan vakaat, yksinkertaistetut ja ennakoitavat yrittäjyyttä ja innovointia tukevat sääntelypuitteet, syvennetään pääomamarkkinoiden integraatiota, parannetaan kansalaisten koulutus- ja liikkuvuusmahdollisuuksia ja toteutetaan palvelujen sisämarkkinat;
- toimet sisämarkkinoilla ja kansainvälisellä tasolla, jotta voidaan turvata energian ja raaka-aineiden saatavuus kohtuulliseen hintaan; energia- ja resurssitehokkuus; jätteiden vähentäminen;

¹ Energian (sähkön ja kaasun) hinta nousee jatkuvasti lähes kaikissa EU-maissa ja maiden väliset hintaerot ovat suuret. Teollisuuden Suomessa maksama sähkön hinta (ilman alv ja korvattavia veroja) on kuitenkin kolmen alhaisimman joukossa (lähde: Komission tiedonanto energian hinnasta 2014).

- EU:n rahoitusvälineiden käyttöönotto ja täytäntöönpano; COSME- ja Horisontti 2020 -ohjelmien sekä rakennerahastojen ja kansallisen rahoituksen tehokas yhdistäminen innovaatioiden, investointien ja uudelleenteollistamisen edistämiseksi;
- EU:n yritysten ja erityisesti pk-yritysten asteittaisen maailmanlaajuisiin arvoketjuihin integroitumisen helpottaminen, mikä parantaa niiden kilpailukykyä ja takaa pääsyn maailmanlaajuisille markkinoille suotuisissa kilpailuolosuhteissa;
- sitoudutaan tavoitteeseen, jonka mukaan valmistusteollisuuden osuus BKT:stä nousee 20 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä².

Analyysi tiedonannosta – keskeisimpiä havaintoja

Tiedonanto on yksityiskohtainen listaus kaikista niistä mittakaavaltaan hyvin kirjavista komission toimista tai hyväksymistä odottavista lakihankkeista, jotka ovat ajankohtaisia ja liittyvät edes etäisesti kilpailukykyyn. Esitettyihin konkreettisiin yksittäisiin toimiin ei siten sisälly merkittävässä määrin uutta vuoden 2012 tiedonantoon verrattuna. Poikkeuksena mainittakoon mm. uuden teknologian mahdollistamien ”big datan”, 3-D printtauksen, teollisen internetin ja muotoilun hyödyntämisen korostaminen.

Komissio on kuitenkin selkeästi terävöittänyt teollisuuspolitiikan yleislinjausta. Esitetyt johtopäätelmät ovat kilpailukykyyn kasvattamisen kannalta keskeisiä, ja siten myös kannatettavia. Tästä ainoana poikkeuksena on numeerinen tavoite valmistavan teollisuuden BKT-osuudelle.

Erityisen tärkeää on, se johtopäätöksissä korostetaan ensimmäistä kertaa yritysten globaaleihin arvoketjuihin integroitumisen tärkeyttä. Tämä vastaa Suomen kantaa. Komission nykyisen teollisuuspolitiikan määrittelemät avaintoimialat investointien ja innovaatioiden kohteena sekä t&k-toiminnan kumppanuushankkeet ovat tärkeitä painopistealoja jatkossakin³.

Esityksen selkeitä puutteita ovat mm.

- toimenpiteet koskevat lähes yksinomaan teollisuutta, ja palvelusektori jää sisämarkkina- ulottuvuutta tai teollista palvelutoimintaa lukuun ottamatta lähes kokonaan huomioimatta; korkeamman arvonlisän palvelu- ja ICT- yritykset luovat kilpailukykyä ja vientiä myös omilla tuotteillaan ja ratkaisuillaan;
- tiedonannossa todetaan kyllä, että immateriaalioikeudet edustavat jo puolta aineettomasta pääomasta, mutta toimenpiteiden puolelta ei löydy muuta kuin IPR:ien vaikutuksen selventäminen standardisoinnissa. Avoimeksi jää miten IPR-järjestelmiä ollaan kehittämässä ja millä toimin aineettomien oikeuksien hyödyntämistä voitaisiin edistää;
- vaikka komissio korostaa johtopäätöksissä globaalien arvoketjujen tärkeyttä, tiedonanto ei sisällä juurikaan esityksiä siitä, miten tätä tärkeää tavoitetta voisi edistää; lisäksi tekstissä puhutaan vain arvoketjuista, ei arververkoista; mm. arververkojen dynaamisuutta tulisi korostaa enemmän, ja sitä kautta realisoituvaa tarvetta jatkuviin innovaatiopanostuksiin;
- valmistavan teollisuuden 20% BKT- osuuden tavoitetaso vuoteen 2020 mennessä on edelleen ilman mitään laadullisia kriteereitä;

² EU:n keskiarvo valmistavan teollisuuden BKT-osuudesta on 15,1%, kun Suomessa vastaava luku on 15,9%.

³ Kuusi prioriteettia: 1) Puhtaaseen tuotantoon tarkoitetun edistyneen valmistusteknologian markkinat; 2) kehitystä vauhdittavan keskeisen teknologian markkinat (KET); 3) biopohjaisten tuotteiden markkinat; 4) kestävä teollisuuspolitiikka sekä kestävät rakennukset ja raaka-aineet; 5) saastuttamattomat ajoneuvot ja alukset; 6) älykkäät verkot. Kohdassa 2) tarkoitettuja KET-aloja ovat i) makro- ja nanoelektronikka, ii) kehittyneet materiaalit, iii) teollinen bioteknologia, iv) fotonikka, v) nanoteknologia ja vi) kehittyneet tuotantojärjestelmät.

T&k- kumppanuushankkeet: Tieto- ja viestintäteknikka ikääntyvien ihmisten apuna; uudet hoitomuodot köyhyyteen liittyviin sairauksiin; metrologia ja tuki korkean teknologian yrityksille; biopohjaiset teollisuusalat; ilmailuteollisuus; elektroniset komponentit ja järjestelmät; polttokenno- ja vetyteknologia ja innovatiiviset lääkkeet.

- komissio ei korosta lainkaan tiukan kilpailu- ja valtiontukisääntelyn merkitystä;
- esitetyt toimenpiteet eivät ole yhteismitallisia; tiedonanto on luettelo yksittäisistä komission/jäsenvaltion suorittamista toimenpiteistä; jotkut esityksistä hyvin marginaalisia;
- jotkut esitykset ovat puolestaan varsin epärealistisia ja kyseenalaisia: esimerkiksi pakottavaa lainsäädäntöä, jotta yrityksen perustamistavoite (3 vrk ja 100€ enimmäiskustannuksin) toteutuisi; tai lupakäytäntöjen käsittelyaikojen (mm. ympäristöluvut) rajaaminen 1 kk.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT artikla 173

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

Asia on käsitelty EU-13 elinkeinopolitiikan jaostossa 6.2.2014 sekä kirjallisessa menettelyssä EU-8 sisämarkkinajaostossa. EU-ministerivaliokunta 14.2.2014 (kilpailukykyneuvoston valmistelun yhteydessä).

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 14.2.2014 (kilpailukykyneuvostojen valmistelun yhteydessä). Asiasta laaditaan E-kirje vkon 8 alussa.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE

Kohti Euroopan teollista renessanssia (SWD(2014), 14 final), Bryssel 22.1.2014 COM(2014 14 final)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Kari Virtanen, TEM, 050 591 9806

EUTORI-tunnus

Liitteet komission tiedoanto

Viite

Asiasanat	jaosto elinkeinopolitiikka (EU 13), kilpailukyky, kilpailukykyneuvosto, teollisuus, teollisuuspolitiikka, palvelut, energia
Hoitaa	TEM
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV, YM

Bryssel 22.1.2014
COM(2014) 14 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

Kohti Euroopan teollista renessanssia

{SWD(2014) 14 final}

**KOMISSIION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

Kohti Euroopan teollista renessanssia

1. JOHDANTO

Euroopan unioni toipuu parhaillaan kaikkien aikojen pisimmästä taantumastaan. EU28-maiden BKT kasvoi 0,2 prosenttia vuoden 2013 kolmannella neljänneksellä. Yritysten tunnelmia ja luottamusta mittaavien indikaattorien koheneminen viittaa siihen, että Euroopan taloutta on kyetty vakauttamaan rakenneuudistusten, makrotalouden ohjausjärjestelmien parantamisen ja finanssialan toimenpiteiden ansiosta. EU etenee oikeaan suuntaan, mutta elpyminen on vielä vähäistä. Komission ennusteiden mukaan EU28-maiden BKT kasvaa 1,4 prosenttia vuonna 2014, ja työttömyysaste on kaksi seuraavaa vuotta lähes 11 prosenttia. **Komissio ja EU:n jäsenvaltiot ovatkin asettaneet etusijalle kasvun ja kilpailukyvyn lisäämisen, jotta elpyminen jatkuisi ja vahvistuisi ja Eurooppa 2020 -strategian tavoitteet saavutettaisiin.**

Kriisi on tuonut korostetusti esiin reaalitalouden ja vahvan teollisuuden merkityksen. Teollisuuden suhteet Euroopan talouden muihin rakenteisiin eivät rajoitu valmistusteollisuuteen vaan ulottuvat myös tuotantoketjun alkupäässä raaka-aineisiin ja energiaan ja loppupäässä yrityspalveluihin (esim. logistiikkaan), kuluttajapalveluihin (esim. kestokulutushyödykkeiden huolto- ja varaosapalveluihin) ja matkailuun. Teollinen toiminta on osa yhä laajempia ja monimutkaisempia arvoketjuja, joissa eri alojen ja maiden lippulayvayhtiöt ja pienet ja keskisuuret yritykset (pk-yritykset) nivoutuvat toisiinsa.

Teollisen toiminnan **taloudellinen merkitys** on paljon suurempi kuin mitä valmistusteollisuuden osuus BKT:stä antaa ymmärtää. Teollisuuden osuus on yli 80 prosenttia EU:n viennistä ja 80 prosenttia yksityisestä tutkimus- ja innovaatiotoiminnasta. Lähes joka neljäs yksityisen sektorin työpaikka on teollisuudessa ja edellyttää usein korkeaa ammattitaitoa, ja jokainen valmistusteollisuuden uusi työpaikka synnyttää 0,5–2 työpaikkaa muille aloille.¹ **Komission mielestä vahva teollinen perusta on ensiarvoisen tärkeä Euroopan talouden elpymiselle ja kilpailukyvyille.**

EU:n teollisuus on selvinnyt talouskriisistä hyvin. Teollisuus on maailman kärkeä kestävyudessa, ja teollisuustuotteiden kaupassa kertyy 365 miljardin euron ylijäämä² (1 miljardi euroa päivässä) lähinnä muutamalla korkean ja keskitason teknologian alalla. Tällaisia aloja ovat muun muassa auto-, kone- ja laitteollisuus, lääke- ja kemianteollisuus, ilmali- ja avaruusteollisuus, luovat alat sekä monet muut alat, joilla valmistetaan huipputuotteita, mukaan luettuna elintarvikkeet.

¹ Rueda-Cantuche, José M.^a, Sousa, N^b., Andreoni, V^a. ja Arto, I^a.. ”The Single Market as an engine for employment growth through the external trade”, Yhteinen tutkimuskeskus, IPTS, Sevilla, 2012. Tässä tiedonannossa tarkoitetaan valmistusteollisuudella NACE Rev. 2 -luokituksen pääluokkaa C ja pääryhmiä 10–33. Teollisuudella tarkoitetaan laajempaa toimintakokonaisuutta, johon sisältyvät myös kaivostoiminta ja louhinta sekä energia-alan toiminta.

² Eurostatin kauppatilastoihin perustuva arvio. Tämä luku pitää sisällään ainoastaan teollisuustuotteet, joten siihen eivät sisälly energian ja raaka-aineiden kauppavirrat, joissa EU:lla on negatiivinen kauppataase.

Kriisillä on kuitenkin ollut vakavat seuraukset: vuoden 2008 jälkeen valmistusteollisuudesta on kadonnut 3,5 miljoonaa työpaikkaa, valmistusteollisuuden osuus BKT:stä on pienentynyt 15,4 prosentista viime vuoden 15,1 prosenttiin³ ja EU:n tuottavuus heikkenee jatkuvasti kilpailijoihin nähden.

Komissio on julkistanut hiljattain kaksi raporttia⁴, joissa on nimetty useita kasvua vaikeuttavia tekijöitä. Heikkona pysynyt **sisäinen kysyntä** horjuttaa eurooppalaisten yritysten kotimarkkinoita ja pitää EU:n sisäisen kaupan vaimeana kriisin jälkeen. **Liiketoimintaympäristö** on kaiken kaikkiaan parantunut EU:ssa, mutta kehitys on kuitenkin yhä epätasaista. Joustamaton hallinto- ja sääntely-ympäristö, joidenkin työmarkkinoiden jäykkyydet ja sisämarkkinoiden heikko yhdentymisen tukahduttavat edelleen yritysten kasvupotentiaalia varsinkin pk-sektorilla. **Innovaatiotoimintaan ja tutkimukseen** ei edelleenkään investoida tarpeeksi, mikä jarruttaa EU:n teollisen perustan välttämätöntä uudistamista ja heikentää tulevaisuuden kilpailukykyä. **Energian hinnat** ovat EU:n yrityksille korkeammat kuin useimmille sen merkittävimmistä kilpailijoista,⁵ ja yritysten on vaikea saada **tärkeimpiä tuotantopanoksia**, kuten raaka-aineita, päteviä työntekijöitä ja kohtuuehtoista pääomaa.

Näin ollen komissio on noudattanut vuosien 2010 ja 2012 teollisuuspoliittisissa tiedonannoissa⁶ esitettyä kokonaisvaltaista teollisuuspoliittista toimintamallia ja antanut jäsenvaltioille kasvua edistäviä suosituksia eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä. On ratkaisevan tärkeää, että tätä teollisuuspoliittista toimintamallia **noudatetaan täysimääräisesti** niin EU:n kuin jäsenvaltioidenkin tasolla. Näin voidaan turvata EU:n tuleva kilpailukyky ja lisätä kasvupotentiaalia. Jotta toimet olisivat tehokkaita, niiden on oltava hyvin koordinoituja ja johdonmukaisia kaikilla tasoilla alueista EU:hun.

Tämä **tiedonanto, jossa esitetään komission tärkeimmät teollisuuspoliittiset tavoitteet**, on komission puheenvuoro Eurooppa-neuvoston teollisuuspoliittiseen keskusteluun. Se perustuu vuotuisen kasvuselvitykseen, ja siinä esitetään katsaus jo aloitettuihin toimiin sekä ehdotetaan joitakin uusia toimia, joilla tavoitteet voidaan saavuttaa nopeammin. **Tiedonannosta käy ilmi, että EU:n teollisuuspolitiikka ja muut politiikanalat**

³ Huomionarvoista on, että valmistusteollisuuden osuus BKT:stä on suurentunut vuodesta 2007 eräissä maissa (Slovakiassa, Liettuassa, Itävallassa, Saksassa ja Alankomaissa), mutta pienentynyt muissa maissa.

⁴ *European Competitiveness Report 2013: Towards knowledge-driven Reindustrialisation* (Euroopan kilpailukykyraportti 2013: Kohti osaamiseen perustuvaa uudelleenteollistamista) osoitteessa http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/competitiveness-analysis/european-competitiveness-report/files/eu-2013-eur-comp-rep_en.pdf ja *Industrial Performance Scoreboard* (Teollisuuden tulostaulu) osoitteessa http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/monitoring-member-states/files/scoreboard-2013_en.pdf.

⁵ Sähkön ja kaasun osalta hintaero EU:n ulkopuolisiin kilpailijoihin nähden on kasvussa (pääasiallisena poikkeuksena Japani).

⁶ *Vahvempi eurooppalainen teollisuus talouden kasvua ja elpymistä varten*, COM(2012) 582 final, 10.10.2012, ja *Globalisaation aikakauden yhdennetty teollisuuspolitiikka – Kilpailukyky ja kestävyys keskeiselle sijalle*, KOM(2010) 614 lopullinen, 28.10.2010. Ranska, Espanja, Saksa, Yhdistynyt kuningaskunta ja useat muut jäsenvaltiot ovat myös viime vuosina laatineet keskus- ja aluetasolla noudatettavia teollisuuspoliittisia linjauksia tai strategioita.

yhdentyvät vähitellen, kuten teollisuuspolitiikkaa koskevassa vuoden 2010 lippulaivatiedonannossa esitettiin, ja siinä kerrotaan, miksi tämän yhdentymiskehityksen on jatkuttava. Tiedonannossa korostetaan ennen kaikkea, että EU:n teollisuuspolitiikka on pantava täytäntöön täydellisesti ja tehokkaasti, ja sen tarkoituksena on helpottaa tätä prosessia.

Kilpailukykyä parantavien uudistusten täytäntöönpanoprosessissa keskeisessä roolissa ovat jäsenvaltiot. Uudistusten täytäntöönpanon tehokkuutta voidaan parantaa kehittämällä uusia välineitä, joista esimerkkinä mainittakoon ”kasvua, työllisyyttä ja kilpailukykyä tukevat kumppanuudet”.⁷

2. YHDENNETYT EUROOPPALAISET SISÄMARKKINAT: VETOVOIMAISEN LIIKETOIMINTA- JA TUOTANTOYMPÄRISTÖN LUOMINEN

Sisämarkkinat ovat edelleen EU:n taloudellisen menestyksen keskiössä. 1980-luvun puolivälissä sisämarkkinat muuttivat Euroopan talouden näkymiä, ja kriisin jälkeen sisämarkkinat voivat tehdä sen jälleen elvyttämällä EU:n talouden: niiden avulla EU:sta voi tulla vetovoimaisempi tavaroiden ja palvelujen tuotantopaikka.

Sisämarkkinat tarjoavat EU:n yrityksille laajat kotimarkkinat ja auttavat parantamaan tuottavuutta alentamalla tuotantopanosten kustannuksia ja mahdollistamalla tehokkaat liiketoimintaprosessit. Ne lisäävät myös innovoinnista saatavia tuottoja. Sisämarkkinoilla on kuitenkin yhä myös merkittävää kasvupotentiaalia, ja yksinkertaistamalla sisämarkkinasääntöjä entisestään voidaan lisätä taloudellista tehokkuutta. Sisämarkkinoita syventämällä voidaan nopeuttaa teknologista muutosta. EU:n yritysten liittäminen kiinteämmin alueellisiin ja maailmanlaajuisiin arvoketjuihin on tuottavuushyötyjen kannalta ratkaisevan tärkeää. Innovaatioiden leviämistä voidaan nopeuttaa hyvin laadituilla ja ajallaan saatavilla eurooppalaisilla standardeilla, ja luovuutta ja innovointia voidaan edistää myös uudistamalla EU:n teollis- ja tekijänoikeuksia. Sisämarkkinoiden täyden potentiaalın hyödyntäminen edellyttää kuitenkin, että infrastruktuuriverkostot liitetään paremmin yhteen, tavaroita ja palveluja koskevia sääntöjä yksinkertaistetaan ja niitä sovelletaan paremmin, laaditaan ennakoitavat ja vakaat sääntelypuitteet ja uudistetaan ja tehostetaan julkishallintoa.

2.1 Verkkointegroinnin loppuunsaattaminen: tietoverkot, energia ja liikenne

Sisämarkkinat eivät voi toimia saumattomasti ilman yhtenäistä infrastruktuuria. Toisessa sisämarkkinoiden toimenpidepaketissa esitetään neljä tointa meri-, lento- ja rautatieliikenteen kehityksen eteenpäin viemiseksi sekä aloite, jolla parannetaan kolmannen energiapaketin täytäntöönpanoa ja sen soveltamisen valvontaa Euroopan energiamarkkinoiden vapauttamiseksi ja yhdentämiseksi. Vuoden 2013 alussa komissio laati ehdotuksen

⁷ Näillä yhteisesti sovitulla jäsenvaltioiden välisillä sopimusjärjestelyillä voitaisiin tukea teollisuuspolitiikan asianomaisten tavoitteiden täytäntöönpanoa niin, että otetaan huomioon talouspoliittiset painopistealueet, joita on identifioitu jäsenvaltioiden ja euroalueen talustilannetta koskevassa Eurooppa-neuvoston yhteisessä analyysissä maakohtaisten suositusten perusteella.

neljänneistä rautatiepaketista, jolla autetaan rautatiealan toimijoita pääsemään helpommin EU:n markkinoille ja toimimaan niillä.⁸ Merenkulkualalla komissio laati heinäkuussa 2013 suunnitelmia, joilla kevennetään alusten tullimuodollisuuksia, vähennetään byrokratiaa ja viivästyksiä satamissa ja lisätään alan kilpailukykyä. Komissio on myös ryhtynyt toimiin saadakseen jäsenvaltiot täyttämään yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa koskevat velvoitteet.⁹ **Näiden aloitteiden hyväksyminen, täysimääräinen täytäntöönpano ja/tai soveltamisen valvonta ovat kuitenkin viivästyneet.**

Energian sisämarkkinoiden kehittyminen edellyttää, että kaikki jäsenvaltiot panevat lainsäädäntöpuitteet täysimääräisesti täytäntöön ja että **energiaverkot** liitetään yhteen. Näin voidaan lisätä kilpailua sisämarkkinoilla ja alentaa eurooppalaisten yritysten energiakustannuksia. Euroopan energiainfrastruktuurin uudistaminen vaatii merkittäviä investointeja, joiden avulla energiasaarekkeet yhdistetään, mahdollistetaan energiavirrat sisämarkkinoilla ja tarjotaan EU:n teollisuudelle tilaisuus hyötyä varmemmista toimituksista ja huokeammista hinnoista.¹⁰

EU:n infrastruktuurin on vastattava yhteiskunnallisiin vaatimuksiin ja mukauduttava teknologiseen muutokseen. Uudet **saastuttamattomat ajoneuvot ja vesiliikenteen alukset** ovat merkittävä haaste EU:n teollisuudelle sen yrittäessä säilyttää kilpailuetunsa. Tällainen kehitys edellyttää sekä uutta teknologiaa että käyttäjien tarvitsemaa infrastruktuuria. Kun ehdotus direktiiviksi¹¹ vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta hyväksytään, jäsenvaltioiden on rakennettava vaihtoehtoisten polttoaineiden vähimmäisinfrastruktuuri, johon kuuluvat muun muassa yhteisillä standardisoiduilla rajapinnoilla varustetut sähkölatausasemat.

Komissio pyytää neuvostoa ja Euroopan parlamenttia hyväksymään tämän ehdotuksen vuoden 2014 alussa.

⁸ Paketti on tärkeä toimenpide luotaessa yhtenäistä eurooppalaista rautatiealuetta, joka toimii moitteettomasti ja jolla standardinmukaiset junat ja raidekomponentit korvaavat vähitellen erikoisvalmisteisen liikkuvan kaluston laajan kirjon, ja raideliikennevälineiden lupamenettelyjä kevennetään. Shift2Rail-yhteisyritys tukee tätä prosessia yhdistämällä julkista ja yksityistä rahoitusta, jolla nopeutetaan uuden tekniikan ja uusien ratkaisujen kehittämistä ja käyttöönottoa.

⁹ Markkinoille pääsyä koskevien säännösten täytäntöönpanoa on tehostettava maanteiden tavaraliikenteen alalla, jotta markkinoiden avautuminen jatkuisi. Maanteiden tavaraliikennettä koskevia turvallisuussääntöjä ja teknisiä sääntöjä on jo yhdenmukaistettu, mikä on valmistanut tietä tämän alan mahdolliselle vapauttamiselle EU:n tasolla.

¹⁰ Komissio hyväksyi 14.10.2013 luettelon 248 tärkeimmästä energiainfrastruktuurihankkeesta, jotka hyötyvät nopeutetuista lupamenettelyistä ja paremmasta sääntelystä Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien (TEN-E) uusien suuntaviivojen perusteella. Neuvosto ja Euroopan parlamentti sopivat lisäksi joulukuussa 2013 perustetun **Verkkojen Eurooppa -välineen** yhteydessä 33,2 miljardin euron määrärahoista, joilla rahoitetaan ja houkutellessaan investointeja Euroopan liikenne-, energia- ja digitaalisten verkkojen parantamiseksi. Välineen avulla perustetaan eri puolille Eurooppaa erittäin suorituskykyisiä ja ympäristön kannalta kestäviä yhteenliitettyjä verkkoja. Välineen määrärahoista on kaudella 2014–2020 varattu 5,85 miljardia euroa Euroopan laajuiseen energiainfrastruktuuriin markkinoiden yhdistämistä ja EU:n energijärjestelmän toimitusvarmuuden parantamista varten.

¹¹ *Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta*, COM (2013) 18 final, 24.1.2013.

Eurooppa-neuvosto totesi lokakuussa 2013 antamissaan päätelmissä, että digitaaliset tuotteet ja palvelut ovat hyvin tärkeitä eurooppalaisen teollisuuden ajanmukaistamiseksi. Tukeakseen viestintäpalvelujen kehitystä komissio esitteli syyskuussa 2013 kunnianhimoisen ohjelman televiestinnän sisämarkkinoiden luomisesta. Ohjelman tavoitteena on tukea investointeja ja toteuttaa toimia, joilla vähennetään entisestään EU:n sääntelyn hajanaisuutta ja lisätään kilpailua laajakaistan tarjonnassa.

Tieto- ja viestintäteknikka lähentyvät energia- ja logistiikkaverkostoja, mikä tarjoaa infrastruktuurikehityksen ohella uusia tilaisuuksia ja haasteita teollisuudelle. Haasteena on digitaalisesti toimivien verkostojen kehittäminen turvallisiksi ja häiriönsietokykyisiksi, jotta ne voivat tukea yrityksiä niiden toiminnoissa. Tällaisten muutosten vaikutus alkaa jo näkyä, ja muutokset avaavat markkinatilaisuuksia etenkin keskeisille mahdollistaville teknologioille. Älykkäiden verkkojen suunnittelua varten on myös luotava tarkoituksenmukaiset sääntelypuitteet ja kehitettävä yhteentoimivuusstandardeja. EU:n, jäsenvaltioiden, alueiden ja teollisuuden on kaikkien omalta osaltaan edistettävä liiketoimintaprosessien digitalisointia ja kehitettävä digitaalistrategian teollista ulottuvuutta.

Avaruusinfrastruktuurit ja niihin liittyvät teollisuus- ja palvelusovellukset tarjoavat mahdollisuuksia lisätä teollisuuden kilpailukykyä, synnyttävät kasvua ja luovat työpaikkoja. EU:lla on tällä alueella merkittävä rooli, koska avaruushankkeet ovat kalliita, ja jäsenvaltioiden on kannattavampaa yhdistää investointeja ja hyödyntää yhdessä niiden avaamia mahdollisuuksia. Komissio viimeistelee jäsenvaltioiden ja alan järjestöjen ja virastojen (kuten Euroopan avaruusjärjestön ja Euroopan GNSS-viraston) kanssa Galileo- ja Copernicus-lippulaivahankkeidensa avaruusinfrastruktuurit seuraavan monivuotisen rahoituskehityksen aikana. Se laatii ehdotuksen säännöistä, joilla luodaan tekniset ja sääntelylliset edellytykset infrastruktuurien kaupalliselle hyödyntämiselle.

Komissio pyytää neuvostoa ja parlamenttia ensi tilassa hyväksymään ja panemaan täytäntöön edellä mainitut EU:n tieto-, energia-, liikenne-, avaruus- ja viestintäverkkoja koskevat toimenpiteet ja lainsäädännön komission tekemien ehdotusten perusteella.

Infrastruktuurien käyttöönoton viivästyminen haittaa EU:n tulevaa kilpailukykyä. Koska talouden nykyinen toimintaympäristö ei suosi pitkäaikaisia investointeja, komissio hyödyntää vastedeskin **hankejoukkolainoja** avaruusinfrastruktuurihankkeiden rahoittamiseksi.

2.2 Avoimet ja yhdennetyt tavaroiden ja palvelujen sisämarkkinat

Komissio on antanut uutta pontta EU:n markkinoiden yhdentymiselle ensimmäisellä ja toisella sisämarkkinoiden toimenpidepaketilla. Se kehottaa lainsäädäntövallan käyttäjiä hyväksymään niihin sisältyvät ehdotukset ja varsinkin markkinavalvontaa ja tuoteturvallisuutta koskevan paketin.

Komissio edistää edelleen aktiivisesti saumattomia tavaramarkkinoita. Teollisuustuotteiden sisämarkkinoiden uudelleentarkastelu on osoittanut, että teollisuustuotteiden sisämarkkinat

vastaavat tarkoitustaan.¹² Teollisuus on hyötynyt niiden kehityksestä, ja EU:n sisäinen teollisuustuotteiden kauppa on ajan mittaan lisääntynyt.

Vihreiden tuotteiden sisämarkkinoita koskevassa aloitteessa esitetään lukuisia toimia kyseisten tuotteiden vapaata liikkuvuutta koskevien ongelmien ratkaisemiseksi.¹³ Jos jäsenvaltiot eivät ryhdy lisätoimiin nykyisten puitteiden täytäntöön panemiseksi, yritysten kustannukset ja kustannuserot pysyvät kuitenkin tarpeettoman suurina ja saattavat kasvaa. Komissio varmistaa, että yhdenmukaistaminen toteutetaan, ja **keskittyy ennen kaikkea nykyisten lainsäädäntöpuitteiden täytäntöönpanoon ja soveltamisen valvontaan** ja helpottamaan pk-yritysten osallistumista sisämarkkinoille.

Tiedonannossa Visio teollisuustuotteiden sisämarkkinoista esitetään toimenpiteitä entistä yhdenmukaisempien sisämarkkinoiden toteuttamiseksi tehostamalla nykyisiä sääntelypuitteita. Komissio harkitsee lainsäädäntöehdotuksen laatimista siitä, miten voitaisiin virtaviivaistaa ja yhdenmukaistaa hallinnollisia tai siviililuonteisia seuraamuksia siitä, että unionin yhdenmukaistamislainsäädäntöä ei noudateta. Tarkoituksena on varmistaa kaikkien yritysten tasapuolinen kohtelu teollisuustuotteiden sisämarkkinoilla. Yritys-Eurooppaverkostoa (Enterprise Europe Network) vahvistetaan, jotta pk-yrityksiä voidaan tukea paremmin sisämarkkinoilla ja auttaa niitä saamaan helpommin rahoitusta. Tarkoituksena on myös parantaa pk-yritysten energia- ja resurssitehokkuutta ja lisätä niiden valmiuksia hallita innovointia.

Teollisuus käy kauppaa sekä tavaroilla että palveluilla. Palveludirektiivin täydellinen täytäntöönpano on Euroopan teollisuuden kilpailukyvyn kannalta edelleen tärkeää. Tavara- ja palvelumarkkinoiden yhdentymisen välillä on selkeä epäsuhta, ja jotta teollisuus pystyisi tehokkaasti uudistumaan, palvelujen sisämarkkinoiden toimintaa on parannettava entisestään.¹⁴

Paljon on jo saatu aikaan, mutta jäsenvaltioiden on yhä tehtävä uudistuksia ja parannettava sisämarkkinasääntöjen täytäntöönpanoa joillakin osa-alueilla. Euroopan komissio kehotti jo vuonna 2012 antamassaan tiedonannossa¹⁵ jäsenvaltioita tehostamaan toimia palveludirektiivin panemiseksi tuloksekkaasti täytäntöön. Palveludirektiivin kattava täytäntöönpano sujuvoittaisi merkittävästi sisämarkkinoiden toimintaa etenkin pienten ja keskisuurten maiden sekä kuluttajien kannalta. Kilpailukyvyn kohentamisella aikaan saatava taloudellinen kokonaishyöty voisi olla 2,6 prosenttia EU:n BKT:stä. Toimien etenemistä seurataan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä, ja komissio on ryhtynyt jäsenvaltioiden

¹² Komission tiedonanto *Visio teollisuustuotteiden sisämarkkinoista*, COM(2014) 25 final, 22.1.2014.

¹³ Aloitteessa ehdotetaan yhteisiä menetelmiä tuotteiden ja organisaatioiden ympäristötehokkuuden arvioimiseksi. Tarjoamalla tuotteista vertailukelpoisia ja luotettavia ympäristötietoja helpotetaan kyseisten tuotteiden markkinoiden yhdentymistä EU:ssa.

¹⁴ Sisämarkkinoiden yhdentymistä koskeva kertomus osoitteessa <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0785:FIN:FI:PDF>

¹⁵ Komission tiedonanto *Uutta kasvua tukeva kumppanuus palveluilla 2012–2015*, COM(2012) 261 final, 8.6.2012.

kanssa vuoropuheluun, jonka avulla pyritään saavuttamaan poliittisella tasolla sovitut tavoitteet.

Teollisuuden kilpailukyky hyötyisi yhdentyneemmistä palvelujen sisämarkkinoista ja varsinkin yhdentyneemmistä yrityspalvelujen markkinoista, joiden osuus on noin 12 prosenttia EU:ssa tuotetusta jalostusarvosta. Tämä on hyvä esimerkki alueesta, jolla teollisuuden kilpailukykyyn ottaminen paremmin huomioon kaikilla politiikan aloilla voi auttaa parantamaan EU:n talouden yleistä kilpailukykyä. Yrityspalvelut olisi otettava asianmukaisesti huomioon teollisuuspoliittisten strategioiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Vuoden 2012 teollisuuspoliittisen tiedonannon jälkeen komissio perusti vuoden 2013 alussa yrityspalveluja käsittelevän korkean tason työryhmän. Komissio aikoo tutkia lisätoimien tarpeen työryhmän annettua suosituksensa maaliskuussa 2014.

Äskettäin uudistetun **eurooppalaisen standardointijärjestelmän** toimivuutta seurataan tarkasti sen arvioimiseksi, onko sitä edelleen tarpeen mukauttaa nopeasti muuttuvaan toimintaympäristöön, jotta se edelleen tukisi Euroopan strategisten tavoitteiden saavuttamista varsinkin teollisuuspolitiikan, palvelujen, innovoinnin ja teknologian kehittämisen aloilla.

Innovoinnin edistämiseksi ja uusien teknologia-alojen kehittämiseksi on ensiarvoisen tärkeää, että standardointi on vaikuttavaa ja teollis- ja tekijänoikeudet (joiden osuus on 50 prosenttia EU:ssa tuotettujen aineettomien hyödykkeiden kokonaismäärästä) suojataan. **Komissio aikoo tiiviisti seurata meneillään olevaa keskustelua teollis- ja tekijänoikeuksien soveltamisesta ja merkityksestä standardoinnin kannalta ja arvioida, onko asiaan tarpeen puuttua erityisen aloitteen kautta.**

2.3 Liiketoimintaympäristö, sääntelypuitteet ja julkishallinto EU:ssa

EU:n vahvuus kilpailussa on aina perustunut vankkaan ja ennakoitavaan institutionaaliseen ympäristöön, laadukkaaseen infrastruktuuriin, vahvaan teknologiseen osaamis pohjaan sekä terveeseen ja koulutettuun työvoimaan. Eurooppa on perinteisesti sijoittunut hyvin yritysten toimintaympäristönä ja teollisuuden tuotantopaikkana, mutta se on nyt menettämässä kilpailukykyään muihin maailman alueisiin nähden.¹⁶

Tuottavuushyötyjä vähentää etenkin se, etteivät sisämarkkinat (varsinkaan palvelumarkkinat) ole täysin yhdentyneet. Eurooppa ei ole ylipäänsä kyennyt riittävästi mukautumaan muuttuviin olosuhteisiin. Hallinnollisia rasitteita ja monimutkaista sääntelyä karsitaan liian hitaasti ja epätasaisesti, eivätkä kaikki työmarkkinatkaan ole riittävän joustavia. Finanssikriisin jälkeen jatkunut luotonannon vähentäminen heikentää edelleen yritysten tunnelmia, hillitsee uusia investointeja ja yritysluottoja ja haittaa näin ollen EU:n teollisuuden uudistumista.

¹⁶ Vuonna 2008 Maailmanpankin Doing Business -raportissa listattiin 20 parhaan joukkoon kahdeksan jäsenvaltiota, joista kolme sijoittui 10 parhaan joukkoon. Vuonna 2013 vain kuusi jäsenvaltiota oli 20 parhaan joukossa ja kaksi 10 parhaan joukossa.

Komissio seuraa säännöllisesti EU:n kilpailukykytilannetta ja liiketoimintaympäristöä etenkin eurooppalaisen ohjausjakson ja SEUT-sopimuksen 173 artiklaan perustuvan jäsenvaltioiden kilpailukykyraportin välityksellä. Viimeaikaisissa raporteissa on ollut merkkejä tilanteen parantumisesta, kun rakenneuudistusten vaikutukset alkavat tuntua, mutta eri jäsenvaltioiden tilanteet kehittyvät edelleen epätasaisesti.

SEUT-sopimuksen 173 artiklaan perustuvaa jäsenvaltioiden kilpailukykytilannetta ja -politiikkaa koskevaa raporttia vahvistetaan vuodesta 2014 alkaen. Tarkoituksena on, että siinä arvioidaan liiketoimintaympäristön parannusten vaikutuksia jäsenvaltioiden todellisen kilpailukykytilanteen kehittymiseen ja yhdistetään nämä kaksi selkeästi toisiinsa. Vuosikertomusten alaa laajennetaan, jotta voitaisiin arvioida, miten kilpailukykykohdat on otettu jäsenvaltioissa huomioon muilla politiikan alueilla.¹⁷

Komissio jatkaa EU:n tasolla toimia, joilla parannetaan lainsäädännön laatua ja tehdään sääntely-ympäristöstä tarkoituksenmukaisempi, vakaavampi ja paremmin ennakoitava. EU:n lainsäädäntöä yksinkertaistetaan ja yrityksiä rasittavaa sääntelyä vähennetään toteuttamalla **sääntelyn toimivuutta ja tuloksellisuutta koskeva ohjelma** (REFIT) ja toimia, jotka kohdistuvat (elinkeinoelämän järjestöjen ja sidosryhmien nimeämiin) kymmeneen suurimpaan sääntelyrasitteeseen. Kilpailukykyarviointi on otettu osaksi vaikutustenarviointia, jonka komissio laatii kaikista kilpailukykyyn huomattavasti vaikuttavista tärkeistä ehdotuksista. Joillakin aloilla (kuten teräs- ja alumiinialalla) on laadittu **kumulatiivisten kustannusten arviointeja** koskevia tutkimuksia, ja niitä suoritetaan vastedes muillakin aloilla (esim. kemian- ja metsäteollisuudessa). Tarkoituksena on laatia jälkiarviointi yhteiskustannuksista, joita jäsenvaltioiden ja EU:n säädösten eri osat aiheuttavat teollisuusaloilla. Öljynjalostusalan lainsäädännön **toimivuustarkastus** saadaan päätökseen vuonna 2014. Komissio aikoo käynnistää asteittain teollisuuden jokaisessa tärkeimmässä arvoketjussa kilpailuvyyn ja sääntelypuitteiden kattavan uudelleentarkastelun, joka toteutetaan toimivuustarkastuksin ja kumulatiivisten kustannusten arvioinnein.¹⁸

Komissio kehottaa jäsenvaltioita ryhtymään vastaaviin toimenpiteisiin kansallisella tasolla, jotta voidaan varmistaa, että politiikkatoimenpiteet lisäävät kilpailukykyä koko EU:ssa. Komissio seuraa tällä alalla tapahtuvaa edistystä.

Suhtautuminen yksityiseen sektoriin vaihtelee huomattavasti EU:n 28 jäsenvaltion julkishallinnoissa. Jotta kaikki jäsenvaltiot voisivat hyödyntää muiden kokemuksia, komissio aikoo esittää aloitteen **kasvua edistävästä julkishallinnosta** tarkoituksenaan laatia kattava katsaus EU:ssa käytävissä olevista julkishallinnon parhaista käytännöistä, jotka koskevat erityisesti sähköistä viranomaisasiointia ja julkisia hankintoja.

¹⁷ Ks. 2.–3.12.2013 kokoontuneen kilpailukykyneuvoston päätelmät.

¹⁸ Lisäksi käynnistetään muita aloitteita, joilla helpotetaan säädösten soveltamista eri aloilla. Parhailaan arvioidaan muun muassa EU:n jätelainsäädäntöä sen selkeyttämiseksi ja täytäntöönpanon helpottamiseksi. Tarkoituksena on myös edistää uusioraaka-aineiden kierrätystä.

3. TEOLLISUUDEN UUDISTAMINEN: INVESTOIMINEN INNOVOINTIIN, UUSIIN TEKNOLOGIOIHIN, TUOTANTOPANOKSIIN JA OSAAMISEEN

Niukat luonnon- ja energiavarat ja kunnianhimoiset yhteiskunnalliset ja ympäristöpoliittiset päämäärät estävät EU:n yrityksiä kilpailemasta edullisilla hinnoilla ja heikompilaatuisilla tuotteilla. Kilpaillakseen maailmanlaajuisilla markkinoilla niiden on turvattava innovointiin, tuottavuuteen, resurssien tehokkaaseen käyttöön ja korkeaan jalostusarvoon. Euroopan kilpailuetu maailmantaloudessa perustuu vastedeskin korkean jalostusarvon tuotteisiin ja palveluihin sekä arvoketjujen tehokkaaseen hallintaan ja pääsyyn kaikkien maailman maiden markkinoille. EU:n teollisuuden kilpailukyky kumpuaa siis pääasiallisesti innovoinnista ja teknologian kehityksestä. Siksi tarvitaan lisäponnistuksia, jotta saavutettaisiin Eurooppa 2020 -strategian mukainen tavoite käyttää kolme prosenttia BKT:stä tutkimukseen ja kehittämiseen.

Varsinkin digitaaliteknologiat lisäävät keskeisellä tavalla eurooppalaisen teollisuuden tuottavuutta. Niiden muutosvoima ja kasvava vaikutus kaikilla aloilla antavat uuden merkityksen perinteisille liiketoiminta- ja tuotantomalleille ja johtavat uuteen, laajaan tuotepotentiaaliin ja etenkin teollisuuden palveluinnovaatioihin (ns. teollisuuden palveluistuminen). Maailmantalouden kaikilla osa-alueilla ollaan siirtymässä digiaikaan, joten teollisuuspolitiikkaan on liitettävä teknologian tarjoamia uusia mahdollisuuksia, kuten pilvipalvelut, massadatan ja datan arvoketjun kehitys, internetin uudet teollisuussovellukset, älykkäät tehtaat, robotiikka sekä 3D-tulostus ja -suunnittelu.

3.1 Innovointiin ja uusiin teknologioihin tehtävien investointien edistäminen

Innovaatiotoimintaa kohdennettujen investointien raju väheneminen on talouskriisin alusta lähtien ollut vakava uhka Euroopan teolliselle tulevaisuudelle.

Komissio on siirtänyt koko ajan enemmän omia poliittisia, lainsäädännöllisiä ja taloudellisia kannustimiaan jäsenvaltioiden, alueiden ja teollisuuden käyttöön innovaatioinvestointien edistämiseksi. Tutkimus- ja innovaatiotoimintaa rahoitetaan etenkin **Horisontti 2020 -ohjelman** teollisuuden johtoasemaa koskevasta lohkosta lähes 80 miljardilla eurolla. Tukea myönnetään esimerkiksi keskeisille mahdollistaville teknologioille, jotka muuttavat maailmanlaajuisia arvoketjuja, lisäävät resurssitehokkuutta ja muokkaavat kansainvälistä työnjakoa. Tutkimustulosten kaupallistamisen edistämiseksi Horisontti 2020 -ohjelmasta rahoitetaan myös kaupallista vaihetta lähellä olevia prototyyppisiä ja demonstrointihankkeita. Uuden puiteohjelman keskeisiä elementtejä on voimien yhdistäminen yksityisen sektorin kanssa keskeisillä teollisuudenaloilla julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyökumppanuuksien kautta yksityisen rahoituksen saamiseksi paremmin liikkeelle.

Uuden monivuotisen rahoituskehityksen 2014–2020 yhteydessä saadaan lisäksi käyttöön jopa 100 miljardia euroa Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI-rahastojen) varoja

innovaatioihin tehtävien taloudellisten investointien rahoittamiseksi teollisuuspolitiikan ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti. **ERI-rahastoista** vuosina 2014–2020 rahoitettavien innovaatioinvestointien periaatteena on käsite ”**älykäs erikoistuminen**”. Tarkoituksena on, että jäsenvaltiot ja alueet voivat keskittää investoinnit kohteisiin, joista ne saavat suhteellista etua. Samalla halutaan edistää Euroopan laajuisten arvoketjujen luomista. Monet rahoitusteemoista, joita jäsenvaltiot ja alueet ehdottavat älykkään erikoistumisen strategioidensa yhteydessä, liittyvät teollisuuspolitiikassa määriteltyihin kuuteen strategiseen osa-alueeseen, ja näin jäsenvaltioiden alueet saavat käyttöönsä kattavan rahoituspaketin.

Koska jäsenvaltiot pyrkivät yhä enemmän edistämään teollisuuspolitiikan strategisille osa-alueille tehtäviä investointeja, komissio on ryhtynyt **ajantasaistamaan tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävää valtiontukea koskevia puitteita ja uudistamaan julkisia hankintoja koskevia sääntöjä** tarkoituksena kriittisen massan luominen kysyntäpuolelle ja varojen tehokkaampi kohdentaminen niin, että kilpailu- ja sisämarkkinasääntöjä kuitenkin noudatetaan täysimääräisesti.

Tarve nopeuttaa investointeja nopeasti kasvavien alojen teknologisiin läpimurtoihin oli suurin syy siihen, että komissio päätti määritellä vuoden 2012 teollisuuspoliittisessa tiedonannossa kuusi osa-aluetta, joilla investointeja olisi edistettävä.

Nämä strategiset, monta alaa käsittävät osa-alueet ovat seuraavat: edistynyt valmistusteknologia, kehitystä vauhdittava keskeinen teknologia (eli keskeiset mahdollistavat teknologiat), saastuttamattomat ajoneuvot ja liikenne, biopohjaiset tuotteet, ympäristön kannalta kestävä rakennukset ja raaka-aineet sekä älykkäät verkot Vuosi sitten perustettiin kuusi työryhmää, joiden työn ansiosta komissio on kyennyt määrittelemään innovoinnin mahdollisuuksia sekä esteitä, jotka edellyttävät lisätoimia. **Komissio on** työryhmän työn perusteella **päättänyt keskittämään toimet seuraaviin painopistealueisiin:**

- **Edistynyt valmistusteknologia:** Perustetaan valmistusteollisuuden arvonlisäykseen keskittyvä osaamis- ja innovaatioyhteisö ja luodaan julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia, kuten Sustainable Process Industry through Resource and Energy Efficiency (resurssi- ja energiatehokas kestäväpohjainen prosessiteollisuus), tulevaisuuden tehtaot sekä fotonikka ja robotiikka. Lisäksi parannetaan Euroopan valmistusteollisuuden innovointikapasiteettia ja kilpailukykyä. Koska teollisen internetin merkitys kasvaa koko ajan, kumppanuuden työn tulevana painopisteenä on digitaalitekniikoiden integrointi valmistusprosessiin. Massadatan käyttöä valmistusprosesseissa lisätään.¹⁹
- **Keskeiset mahdollistavat teknologiat:** Tämän työryhmän tavoitteena on tunnistaa näitä teknologioita koskevia mahdollisia EU:n kannalta merkittäviä hankkeita erällä teknologian osa-alueilla, joita ovat muun muassa paristot, älykkäät materiaalit, suurtehotuotanto ja teolliset bioprosessit. Tavoitteena on myös auttaa pk-yrityksiä saamaan käyttöönsä teknistä infrastruktuuria kaikkialla Euroopassa ja hyödyntää edelleen

¹⁹ Ks. piakkoin julkaistava komission yksiköiden valmisteluasiakirja *Advancing Manufacturing – Advancing Europe* (Valmistusteollisuudesta edistystä Eurooppaan).

Euroopan investointipankin kanssa allekirjoitetun aiesopimuksen tarjoamia mahdollisuuksia.

- **Bio-pohjaiset tuotteet:** Tarjotaan mahdollisuus saada käyttöön kestäviä raaka-aineita maailmanmarkkinahintaan biopohjaisten tuotteiden valmistamiseksi. Tämä edellyttää, että biomassan käytössä noudatetaan kaskadiperiaatetta ja että osoitettaessa biomassaa muuhun käyttöön ehkäistään markkinavääristymät, joita saattaa syntyä tuista ja muista järjestelyistä, joilla suositaan biomassan käyttöä muihin tarkoituksiin (esim. energiantuotantoon).²⁰
- **Saastuttamattomat ajoneuvot ja alukset:** Hyväksytään ja pannaan täysimääräisesti täytäntöön vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuuria koskeva komission ehdotus; toteutetaan ympäristöystävällisiä ajoneuvoja koskeva aloite ja muut Horisontti 2020 -aloitteet, joilla edistetään vähäpäästöistä ja energiatehokasta liikennettä; pyritään saamaan aikaan maailmanlaajuiset standardit sähköautoille ja pannaan täytäntöön CARS 2020 -toimintasuunnitelmassa määritetyt prioriteetit.
- **Kestävä rakentaminen ja kestävä raaka-aineet:** Luodaan 25 miljardilla eurolla EIP:n lainanantokapasiteettia asuinrakennusten energiatehokkuutta varten ja parannetaan kierrätystä ja kestävä jätahuoltoa rakentamisessa.
- **Älykkäät verkot ja digitaalinen infrastruktuuri:** Määritellään lisätavoitteita älykkäiden verkkojen komponenttien kehittämistyölle, tarkistetaan ja laajennetaan standardointitoimeksiantoja sekä kehitetään ja laaditaan ohjeita suorituskykyindikaattoreista.²¹ Teollisen internetin infrastruktuurit ja liitäntäohjelmistot ovat keskeinen osa-alue niiden kasvavan merkityksen vuoksi. Niiden on määrä mahdollistaa paljon kapasiteettia vaativien prosessien, kuten pilvipalvelujen, käyttö.

Komissio laatii työryhmien työn perusteella jäsenvaltioille ehdotuksen alue- ja teollisuuspoliittisten välineiden yhdistämisestä älykkään erikoistumisen foorumeiden luomiseksi. Foorumit auttavat alueita ottamaan käyttöön älykkään erikoistumisen ohjelmia luomalla yritysten ja klusterien välille yhteyksiä, jotka mahdollistavat innovatiivisten teknologioiden käytön ja tarjoavat markkinatilaisuuksia.

Euroopan teollisuuden vahvuuksista ja kilpailuvalteista laaditun tutkimuksen perusteella komissio aikoo myös selvittää, mitkä ovat ne teollisen toiminnan osa-alueet, joilla Euroopalle syntyy todennäköisesti kilpailuetua tulevaisuudessa. Lisäksi investointisuuntausten seurannasta tulee yhä tärkeämpi osa eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä laadittavia arviointeja.

²⁰ Kuvaus ja tulkinta kaskadiperiaatteesta on osoitteessa

http://ec.europa.eu/research/bioeconomy/pdf/201202_commission_staff_working.pdf –

Biotalousstrategiaa koskevan komission tiedonannon liitteenä oleva komission yksiköiden valmisteluasiakirja – ks. sivut 25–26, kohdan 1.3.3.1 toinen kappale – ja

[http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+REPORT+A7-2013-](http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+REPORT+A7-2013-0201+0+DOC+PDF+V0//EN)

0201+0+DOC+PDF+V0//EN – Euroopan parlamentin mietintö biotalousstrategiaa koskevasta komission tiedonannosta – ks. 28 kohta sivuilla 6–7.

²¹ Komissio valitsi hiljattain kaksi älykkäitä verkkoja koskevaa hanketta hankkeiksi, joista saadaan yhteistä etua Euroopan laajuisen energiainfrastruktuurin alalla.

3.2 Tuottavuuden ja resurssitehokkuuden lisääminen ja kohtuuhintaisten tuotantopanosten saannin helpottaminen

EU:n yritysten on saatava tarvitsemiaan tuotantopanoksia kestäväällä tavalla ja parhain mahdollisin ehdoin. Pääoma-, energia- ja raaka-ainemarkkinoilla esiintyy kuitenkin yhä merkittäviä ongelmia.

a) Rahoituksen saanti

Rahoitusvakaus on onnistuttu palauttamaan rahoitusmarkkinoiden sääntelyuudistusten, järkevän rahapolitiikan ja pankkiunionin tarjoaman uuden valvontarakenteen ansiosta. Pankkiluotonannon vähentämisen vuoksi yritysten on kuitenkin vaikeampi saada pankkiluottoja. Tämä koskee etenkin pk-yrityksiä niissä jäsenvaltioissa, joissa kriisin vaikutukset ovat olleet erityisen vakavat.

Eriyistarkoituksiin käytettävän pääoman tarvetta lievennetään eri aloilla toteutettavin toimin. Vuosina 2014–2020 jatketaan yritysten rahoituksen saannin helpottamista koheesipolitiikan rahoitusvälineiden avulla. Uudella ohjelmakaudella on tarkoitus mahdollistaa resurssien osoittaminen myös unionin tason rahoitusvälineeseen sen lisäksi, että käytetään totuttuja rahoitusvälineitä, jotka toimivat jäsenvaltioiden tai alueiden tasolla tai valtioiden rajat ylittävästi. Tähän kuuluu pk-yrityksiä koskeva aloite, joka on EU:n takaama riskinjakoväline, jollaista vaadittiin lokakuussa 2013 kokoontuneessa Eurooppa-neuvostossa. Väline on perustettu **komission ja EIP:n aloitteesta**, ja sen perusteella jäsenvaltiot voivat halutessaan käyttää ERI-rahastoja tukeakseen rahoitusvälineitä, joista myönnetään lainoja pk-yrityksille. **Jäsenvaltioita kehoitetaan sijoittamaan kyseiseen aloitteeseen osa kansallisista Euroopan rakenne- ja investointirahastovaroistaan**, jotta siihen saadaan kriittistä massaa ja sen avulla voidaan lisätä merkittävästi luotonantoa pk-yrityksille.

Myös COSME- ja Horisontti 2020 -ohjelmien hyväksyminen moninkertaistaa julkisen sektorin rahoituskapasiteetin rahoituksen välittäjien kautta tehdyillä pääomainvestoinneilla. Rahoitusta välittävät muun muassa riskipääomarahastot ja hyvin toimivat Euroopan laajuiset riskipääomamarkkinat. Maksuviivästyksiä koskevan direktiivin²² täysimääräinen täytäntöönpano parantaa sekin yritysten rahoituksensaantia. Pk-yritysten rahoituksensaantia helpotetaan hiljattain tehdyillä lainsäädäntömuutoksilla. Esimerkiksi **pääomavaatimusasetukseen** sisältyy korjauskerroin, joka vähentää pk-yritysvastuista syntyvään luottoriskiin liittyviä pääomavaatimuksia; tarkistetulla rahoitusvälineiden markkinoita koskevalla direktiivillä (MiFID) luodaan erityisiä kauppapaikkoja, joita kutsutaan ”pk-yritysten kasvumarkkinoiksi”; tarkistetulla avoimuusdirektiivillä poistetaan vaatimus julkaista tilinpäätöstiedot neljännesvuosittain; ja eurooppalaisia yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneita rahastoja koskevilla uusilla säännöillä luodaan erityinen EU-passi

²² Direktiivi 2011/7/EU, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta osoitteessa <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:048:0001:0010:fi:PDF>

rahastonhoitajille, jotka tekevät investointeja toimintaansa aloitteleviin pk-yrityksiin ja yhteiskunnallisiin yrityksiin.

Näistä toimenpiteistä huolimatta rahoituksensaannin arvellaan säilyvän ongelmallisena. Suuryhtiöt ovat yhä enenevässä määrin etsineet rahoitusta joukkovelkakirjamarkkinoilta, mutta eurooppalaiset pk-yritykset ovat muihin maailman maihin nähden edelleen paljon enemmän riippuvaisia pankeista, jotka ovat niiden pääasiallinen rahoituslähde. Kriisin vuoksi pankkiluottojen sisämarkkinat ovat EU:ssa hajanaiset, ja joissakin maissa antolainojen korot ovat nousseet suhteettomasti. **Tavoite pääoman sisämarkkinoista, joilla pk-yritykset voivat saada rahoitusta oman maansa ulkopuolelta, on edelleen saavuttamatta.**

Tilanteeseen on vastattu toteuttamalla edelleen toimia luotonvälityskanavien parantamiseksi ja yritysten rahoituslähteiden monipuolistamiseksi. Useat vuoden 2012 teollisuuspoliittisen tiedonannon päivitykseen sisältyvät aloitteet ovat edenneet. **Pitkäaikaista rahoitusta koskevan vihreän kirjan** yhteydessä saatujen vastausten erittelyn perusteella laaditaankin parhaillaan ehdotuksia toimenpiteistä, joilla voidaan monipuolistaa pk-yritysten rahoituslähteitä ja edistää pitkäaikaisia investointeja.

Myös lisätoimenpiteitä tarvitaan, jotta voidaan supistaa rahoitusvajetta, josta jotkin yritykset kärsivät. Komissio jatkaa yhteistyötä EIP-ryhmän ja tukee kahdenvälisiä aloitteita toteuttavien jäsenvaltioiden kanssa.

b) Energia

Tehokkuushyödyt ja energiamarkkinoiden avaaminen asteittain kilpailulle ovat alentaneet sähkön ja kaasun tukkuhintoja, mutta näiden teollisuuden kannalta olennaisten energiapanosten vähittäishinnat ovat valitettavasti nousseet. Vuosina 2008–2012 teollisuussähkön vähittäishinnat nousivat EU:ssa keskimäärin 3,5 prosenttia vuodessa ja kaasun hinnat yhden prosentin. Teollisuussähkön hinnat ovatkin Kansainvälisen energiajärjestön tietojen mukaan EU:ssa kaksi kertaa korkeammat kuin Yhdysvalloissa ja Venäjällä ja 20 prosenttia korkeammat kuin Kiinassa.²³ Kaasun hintaero on suurempi: kaasu on EU:n teollisuudelle kolme tai neljä kertaa kalliimpaa kuin sen kilpailijoille Yhdysvalloissa, Venäjällä ja Intiassa, 12 prosenttia kalliimpaa kuin Kiinassa mutta halvempaa kuin Japanissa. Teollisten käyttäjien eri jäsenvaltioissa maksamat todelliset hinnat voivat kuitenkin vaihdella.

Energian hintaa koskevassa tiedonannossa ja sen liitteenä olevassa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa esitetään hyvin dokumentoitu selvitys energian hintojen kehityksestä ja niiden pääkomponenteista eli energiasta, verkkokustannuksista sekä veroista ja maksuista, uusiutuvien energialähteiden tuki mukaan lukien. Energiakustannuselementti on edelleen komponenteista suurin, joskin sen osuus on pienenemässä, ja erot jäsenvaltioiden välillä ovat

²³ Näitä hintoja ei ole korjattu laatuerojen perusteella, koska sähkönjakelu on EU:ssa luotettavampaa, ja katkoksia on vähemmän kuin kyseisissä maissa.

huomattavia. Verkkokustannukset sekä verot ja maksut ovat pääasiallisena syynä energian hinnankorotuksiin ja muodostavat suurimman osuuden lopullisesta vähittäishinnasta.²⁴

Energian kustannuskehitys on energiaintensiivisten teollisuusalojen kilpailukyvyn kannalta ongelmallinen. Energiakustannusten osuus on huomattava paperi- ja painotuotteiden, kemiantuotteiden, lasin ja keramiikan, raudan ja teräksen sekä värimetallien kokonaiskustannuksissa, vaikkakin eri laitosten, teknologioiden ja maiden välillä esiintyy vaihtelua.

Teollisuuden kilpailukyky ja energiatehokkuus ovat vastedeskin unionin tärkeitä päämääriä, kuten Eurooppa 2020 -strategiassa todetaan. Unionin tavoitteet pyritään saavuttamaan mahdollisimman kustannustehokkaalla tavalla erilaisin toimin.

- Tarjontapuolella Horisontti 2020 -ohjelmasta rahoitetaan suoraan energiaan ja ilmastoon liittyvää tutkimus- ja innovaatio toimintaa lähinnä turvallista, puhdasta ja tehokasta energiaa, yhteiskunnallisia haasteita ja teollisuuden johtoasemaa koskevista aloitteista. Tällaisia aloitteita ovat muun muassa SPIRE (Sustainable Process Industry through Resource and Energy Efficiency) ja SILC II (Sustainable Industry Low Carbon Scheme), joiden tavoitteena on kehittää ja edistää ilmasto- ja energiatavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavien teknologisten läpimurtojen käyttöönottoa.
- Kun täysin yhdentyneet energian sisämarkkinat saadaan aikaan ja kilpailua energiamarkkinoilla lisätään, teolliset ja kotitalouskäyttäjät hyötyvät energian tukkuhintojen alenemisesta.
- Kehittämällä edelleen tehokasta Euroopan laajuista infrastruktuuria kaasua ja sähköä sekä eteeniä ja propeenia ja muita raaka-aineiden tärkeimpiä rakenneseosia varten voitaisiin pienentää energiaintensiivisille aloille aiheutuvia kuljetuskustannuksia ja riskejä. Nykyiset putkistot olisi liitettävä varsinkin eteläisen ja itäisen Euroopan putkistoihin, jotta eri jäsenvaltioiden teollisuusalojen väliset synergiaedut paranisivat ja energiatehokkuus lisääntyisi koko Euroopassa.
- On tärkeää, että verot, maksut tai muut sääntelyvälineet, joita jäsenvaltiot ottavat käyttöön eri tarkoituksia varten, eivät korota kohtuuttomasti energian hintaa. Tämä on olennaisen tärkeää kustannustehokkuuden varmistamiseksi ja EU:n kilpailukyvyn parantamiseksi.

Tämän tiedonannon ohella komissio on hyväksynyt ilmasto- ja energiapaketin, jossa määritellään komission kanta vuoteen 2030 ulottuvaa jaksoa varten.²⁵ Yhtä poikkeusta lukuun ottamatta paketti ei ole lainsäädännöllisesti sitova, ja se mahdollistaa aiheen käsittelyn Eurooppa-neuvostossa ja Euroopan parlamentissa. Näin voidaan viimeistellä Euroopan

²⁴ Energian hintoja ja energiakustannuksia käsittelevä komission tiedonanto, COM (2014) 21 final, 22.1.2014. Tiedonannossa esitetään yksityiskohtainen kuvaus energiakustannusten ja hintojen kehityksestä.

²⁵ [COM\(2014\) 15](#) final, *A Policy Framework for Climate and Energy in the period from 2020-2030*, [COM\(2014\) 20](#) final, *Proposal for a decision of the European Parliament and of the Council concerning the establishment and operation of a market stability reserve for the Union greenhouse gas emission trading scheme amending directive 2003/87/EC*, [COM\(2014\) 23](#) final, *On the exploration and production of hydrocarbons (such as shale gas) using high volume hydraulic fracturing in the EU*, sekä C(2014) 267 final, *Commission recommendation on minimum principles for the exploration and production of hydrocarbons (such as shale gas) using high volume hydraulic fracturing in the EU*, kaikki annettu 22.1.2014.

unionin kanta ilmastonmuutoksen torjuntaan sekä siihen, miten ilmastonmuutoksen torjunta, energiapolitiikka ja EU:n talouden kilpailukyky vaikuttavat toisiinsa.

c) Raaka-aineet ja resurssitehokkuus

EU:n teollisuus on yleensä riippuvainen kansainvälisiltä markkinoilta toimitettavista raaka-aineista²⁶ ja erityisesti prosessoimattomista mineraaleista ja metalleista. Sekä primaari- että uusioraaka-aineiden saannissa on vaikeuksia koko arvoketjussa (etsintä, kaivaus, jalostaminen/rikastaminen, kierrätys ja korvaaminen). Komissio on toteuttanut raaka-ainestrategiaa (raaka-aineita koskeva aloite) vuodesta 2008. Komissio edistää myös resurssien tehokasta käyttöä sekä kierrätykseen perustuvien liiketoiminta- ja tuotantomallien kehittämistä.

Raaka-aineita koskevalla komission aloitteella on voimakas ulkoinen ulottuvuus. Tavoitteena on varmistaa tasapuolinen ja luotettava raaka-aineiden saanti maailmanlaajuisesti ja luoda tasavertainen toimintaympäristö kaikille raaka-ainekaupan toimijoille. EU on neuvotellut tuloksetta raaka-aineiden vientiä koskevat säännöt kahden- ja monenvälisiin kauppasopimuksiin sekä seurannut raaka-aineiden saantia haittaavia kaupan esteitä koskevia sääntöjä ja pannut niitä täytäntöön.

Komissio käyttää vastedeskin kaikkia käytössään olevia välineitä turvatakseen raaka-aineiden saannin kestäväällä tavalla. Se kartoittaa parhaillaan muun muassa raaka-aineita koskevaa diplomatiata. Nykyisissä ja tulevaisuudessa kauppaneuvotteluissa kiinnitetään erityistä huomiota juuri tähän asiaan.

Komissio suunnittelee antavansa **tiedonannon raaka-aineita koskevasta eurooppalaisesta innovointikumppanuudesta** selittääkseen, miten Euroopan komissio, jäsenvaltiot, teollisuus ja tiedeyhteisöt aikovat viedä yhdessä eteenpäin vuoden 2013 strategista täytäntöönpanosuunnitelmaa eli yhteistyökumppanuutta, jonka tavoitteena on tutkimus- ja innovaatiotoiminnan, lainsäädäntöympäristön ja standardoinnin parantaminen.

Konkreettisina tavoitteina on muun muassa käynnistää jopa 10 pilottihanketta, jotka koskevat primaari- ja uusioraaka-aineiden tuotanto- ja jalostusteknologioiden edistämistä, vähintään kolmen kriittisiä ja niukkoja raaka-aineita käyttävän sovelluksen korvaamista sekä raaka-aineita koskevien parempien sääntelyedellytysten luomista Eurooppaan.²⁷

²⁶ VDI:n (Saksan insinööriiliiton) laatiman selvityksen *Cost Structure of the Manufacturing Sector* (Valmistussektorin kustannusrakenne) mukaan materiaalikustannusten osuus on keskimäärin yli 40 prosenttia valmistuskustannuksista. Resurssitehokkuuden parantamisen arvioidaan vähentävän raaka-ainepanosten tarvetta 17–24 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Ks. komission tilaama tutkimus *Macroeconomic modelling of sustainable development and the links between the economy and the environment*, (2011), QWS ym. osoitteessa http://ec.europa.eu/environment/enveco/studies_modelling/pdf/report_macroeconomic.pdf

²⁷ Raaka-aineita koskevan aloitteen toisen lohkon yhteydessä komissio julkaisee vuonna 2014 kansallisen mineraalipolitiikan indikaattoreita koskevan kertomuksen, jossa käsitellään jäsenvaltioiden luvitustoiminnan ja maankäytön suunnittelun tuloksia. Se käynnistää myös julkisen kuulemisen kartoittaakseen kaikkien

Auttaakseen teollisuutta tässä muutoksessa komissio aikoo tehdä vuonna 2014 resurssitehokkuutta ja jätteitä koskevan lainsäädäntöaloitteen. Aloite perustuu edistymiseen resurssitehokasta Eurooppaa koskevan etenemissuunnitelman toteuttamisessa, ja siinä esitetään keskeiset rakennuspalikat, joita tarvitaan, jotta EU:n taloudellinen potentiaali olisi tuottavampaa, mutta resursseja käytettäisiin vähemmän ja edettäisiin kohti kierrätystaloutta. Tähän sisällytetään sopivien indikaattoreiden ja tavoitteiden kehittämistä tehdyt päätelmät ja EU:n jätehuoltolainsäädännön keskeisten tavoitteiden uudelleentarkastelu (jätehuollon puitteiden direktiivin, kaatopaikkadirektiivin sekä pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun direktiivin uudelleentarkastelulausekkeiden mukaisesti). Lisäksi tehdään jälkiarviointi jätevirtoja koskevista direktiiveistä ja arvioidaan vaihtoehtoja direktiivien keskinäisen johdonmukaisuuden lisäämiseksi.

Komissio aikoo lisäksi alustavien arviointien perusteella ehdottaa tarvittaessa toimia, joiden avulla voidaan poistaa hintavääristymiä, jotka estävät EU:n yrityksiä saamasta teollisuuden tärkeimpiä tuotantopanoksia kansainväliseen markkinahintaan. Komissio aikoo varmistaa, että biomassaa saadaan tasapuolisesti eri tarkoituksia varten, jotta sen käytössä voitaisiin soveltaa tehokkaasti kaskadiperiaatetta ja taata siten luonnonvarojen tehokas ja kestävä käyttö. Tarpeen mukaan komissio harkitsee myös mahdollisuutta ryhtyä toimenpiteisiin, joilla teollisuus saisi käyttöönsä maailmanmarkkinahintaan bioetanolia, tärkkelystä ja muita keskeisiä tuotantopanoksia biopohjaisiin teollisiin toimintoihin, joita syntyy perinteisillä aloilla, kuten kemianteollisuudessa sekä paperiteollisuudessa ja muilla metsäteollisuuden aloilla.²⁸

3.3 Osaamisen parantaminen ja teollisen muutoksen edistäminen

Osaamisen kehittäminen on tärkeä osa Eurooppa 2020 -strategian mukaista toimintaa. Komissio on laatinut kokonaisstrategian koulutusjärjestelmien parantamiseksi käyttämällä EU:n rahoitusvälineitä henkiseen pääomaan kohdistuviin investointeihin, kehittänyt osaamistarpeiden ja -suuntausten seurantakeinoja ja tehnyt aloitteita edistääkseen yhteistyötä varsinkin tieto- ja viestintätekniistä osaamista koskevan oppisopimuskoulutuksen toimijoiden, kuten työmarkkinaosapuolten, keskuudessa.

Osaamisen kohtaanto-ongelmat koulutusnäkökohdat ovat tulevina vuosina todennäköisesti edelleen keskeinen haaste EU:n teollisuudelle varsinkin, kun valmistusteknologioiden kehitys lisää erityisammattitaitojen tarvetta. Osaamistuloksissa ja ammatillisen koulutuksen järjestelmien vaikuttavuudessa on merkittäviä eroja jäsenvaltioiden välillä. Nämä erot sekä kriisin koettelemien jäsenvaltioiden korkeat työttömyysasteet edellyttävät pikaisia toimia koulutukseen panostamisen lisäämiseksi. Myös liikkumista yli rajojen on helpotettava. Komissio on hyväksynyt EURES-järjestelmän laajan uudistuksen, jolla tiivistetään EU:n ja

sidosryhmien kanssa poliittiset vaihtoehdot joidenkin luvitusmenettelyihin ja maankäytön suunnitteluun liittyvien näkökohtien yhdenmukaistamiseksi.

²⁸ Ks. kemian- ja metsäteollisuutta koskevat osat liitteenä olevassa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa.

ETAn julkisten työvoimapalvelujen yhteistyötä. Tavoitteena on edistää liikkuvuutta ja osaamisen kohtaantoa monilla uusilla palveluilla ja tuotteilla.

Oppisopimuskoulutuksen katsotaan yleisesti tukevan teollista kilpailukykyä. Jäsenvaltioiden väliset suuret erot osaamistuloksissa ja **ammattillisen koulutuksen** järjestelmien vaikuttavuudessa korreloivat kriisin koettelemien jäsenvaltioiden vakavan työttömyyden kanssa. Eurooppalainen oppisopimussyhteenliittymä -aloitteella ja muilla aloitteilla autetaan vastedeskin kehittämään laadukasta ja vaikuttavaa oppisopimuskoulutusta, joka perustuu työnantajien ja koulutusalan toimijoiden tiiviiseen kumppanuuteen EU:ssa.

Komissiossa kehitetään parhaillaan lisäksi uuden polven Erasmus nuorille yrittäjille -ohjelmaa sekä muita välineitä, joilla tarjotaan **yritysharjoittelua ulkomailta**²⁹ ja joissa teollisuus ja pk-yritykset ovat aktiivisesti mukana. Koulutuksen uudelleenajattelua koskevassa tiedonannossa³⁰ vaaditaan, että toimissa painotetaan voimakkaasti osaamistarjonnan muokkaamista työmarkkinoiden tarpeisiin kaikkialla Euroopassa. Tiedonannon tehostamiseksi ja tukemiseksi on juuri käynnistetty uusi Erasmus+-rahoitusohjelma. **Komissio kehottaa jäsenvaltioita tukemaan näitä toimia.**

Tällä hetkellä vain 0,3 prosenttia EU:n väestöstä muuttaa vuosittain toiseen jäsenvaltioon ammatillisissa tarkoituksissa, kun Yhdysvalloissa muuttajia on 2,4 prosenttia väestöstä. EU:n tärkeänä tehtävänä onkin **edistää oppilaitosten välistä liikkuvuutta Erasmus+-ohjelman välityksellä kaikilla tasoilla oppisopimuksista ja harjoittelusta korkeakoulujen opiskelijavaihtoon.** Teollisuutta ja pk-yrityksiä kannustetaan osallistumaan näihin aloitteisiin. **Osaamis- ja innovointiyhteisöt** auttavat nousevia toimialoja ja elinkeinoaloja saamaan käyttöönsä uusilla markkinoilla tarvittavaa osaamista.

Sidosryhmien olisi kaikilla tasoilla pyrittävä ennakoivasti huolehtimaan osaamis- ja koulutustarpeista. Teollisuuspolitiikalla on myös edistettävä teollista muutosta ja autettava uudistamaan teollisia rakenteita, jotta rakennemuutokset eivät olisi liian jyrkkiä ja kalliita.

Koska rakennemuutos vaikuttaa suorimmin aluetasolla, muutoksen hallinta ja ennakointi edellyttävät alueilta aktiivista osallistumista. Kuten menestyksekkäissä älykkään erikoistumisen strategioissa, tulevan rakenneuudistuksen vaikutukset olisi otettava huomioon myös alueellisissa (infrastruktuuri-, koulutus-, tutkimus- ja innovointi)aloitteissa.

Komissio aikoo ehdottaa, että teollisen muutoksen ennakointiin ja edistämiseen sovellettaisiin aluetasolla kokonaisvaltaista toimintatapaa. Tarkoituksena on auttaa alueita uudistamaan teollista perustaansa kanavoimalla resurssit tuottavammille aloille sekä tukea toimia, joilla mahdolliset yhteiskunnalliset vaikutukset minimoidaan.

²⁹ Ks. ehdotus neuvoston suosituksiksi harjoittelun laatupuitteista, COM(2013) 857 final, 4.12.2013.

³⁰ *Koulutuksen uudelleenajattelu: sosioekonomisten vaikutusten parantaminen investoimalla taitoihin*, COM(2012) 669 final, 20.11.2012.

Lisäksi komissio esittää vuoden 2014 alussa tiedonannon vihreän talouden työpaikkojen lisäämisestä, jotta toimet keskitettäisiin keskeisille elinkeinoaloille, joilla on työllistämispotentiaalia. Tavoitteena on myös kehittää niihin liittyvää uudenlaista osaamista.³¹

4. PIENET JA KESKISUURET YRITYKSET JA YRITTÄJYYS

EU:n teollisuuspolitiikassa on perinteisesti kiinnitetty paljon huomiota pk-yrityksiin, jotka ovat keskeinen osa myös tässä esitettyä toimintamallia. Kilpailukyvyn ja innovoinnin puiteohjelmassa on vuoden 2013 loppuun mennessä autettu rahoituslaitoksia tarjoamaan noin 30 miljardin euron edestä uutta rahoitusta yli 315 000 pk-yritykselle. Rahoituksen turvin on luotu tai säilytetty suoraan noin 380 000 työpaikkaa. Rakennerahastoista suunnattiin lisäksi samana aikana noin 70 miljardia euroa yritystukeen, joka kohdistui etupäässä pk-yrityksiin. Rahoitusta on annettu lähes 200 000 hankkeelle, joista kustakin on tuettu useita pk-yrityksiä, joista 78 000 aloittelevia yrityksiä. Pysyviä työpaikkoja on näin luotu ainakin 268 000 (ja vielä useamman säilyminen on turvattu).

Sääntely- ja hallintokustannuksilla voi olla pk-yrityksiin jopa kymmenen kertaa suuremmat vaikutukset kuin suuryhtiöihin. Komissio on järjestelmällisesti pyrkinyt karsimaan pk-yritysten velvoitteita myöntämällä niille vapautuksia ja soveltamalla pienet ensin -periaatetta. Pk-yritysten toimintaedellytykset ovat parantuneet huomattavasti sen jälkeen, kun eurooppalaisia pk-yrityksiä tukeva aloite (Small Business Act) hyväksyttiin viisi vuotta sitten. Yritystoiminnan käynnistämiseen keskimäärin kuluva aika ja yrityksen keskimääräiset perustamiskustannukset ovat pienentyneet (yhdeksästä viiteen päivään ja 463 eurosta 372 euroon). Tästä huolimatta tarvittavien lupien hankkiminen vie joissakin jäsenvaltioissa edelleen hyvin paljon aikaa ja rahaa.

Vuosien 2014–2020 uusi rahoituskehys tarjoaa käyttöön uusia ja tehokkaampia välineitä yrittäjyyden ja pk-yritysten tukemiseen. Rahoituskehukseen sisältyy ensimmäistä kertaa erityisesti pk-yrityksille tarkoitettu ohjelma COSME. Ohjelman kokonaisrahoitus on 2,3 miljardia euroa, ja sitä rahoitetaan myös EU:n toiminnan muilta osa-alueilta. Uudessa koheesiopolitiikassa kiinnitetään erityistä huomiota pk-yritysten kilpailukykyyn. Horisontti 2020 -ohjelmaan on sisällytetty tätä varten erityinen rahoitusväline, jolla rahoitetaan pk-yritystoiminnan alkuvaihetta, suuririskistä tutkimustoimintaa ja innovointia. Uudella maaseudun kehittämissä politiikalla annetaan lisätukea aloitteleville yrityksille ja parannetaan maaseutualueilla toimivien pk-yritysten kilpailukykyä.³²

³¹ Muutoksen ennakoitiin ja rakennemuutokseen liittyviä työllisyys- ja sosiaalipoliittisia näkökohtia on käsitelty 13.12.2013 annetussa komission tiedonannossa COM(2013) 882 final.

³² ”Sinisen kasvun” tarjoamista mahdollisuuksista kerrotaan komission tiedonannossa *Sininen kasvu – Meritalouden ja merenkulkualan kestävän kasvun mahdollisuudet*, COM(2012) 494 final, 13.9.2012.

Edellä tarkoitetun rahoitustuen lisäksi riskirahoitukseksi katsottavia valtiontukitoimenpiteitä koskevissa suuntaviivoissa kiinnitetään erityistä huomiota ongelmiin, joita pk-yritykset kohtaavat toimintojensa rahoittamisessa.

Voidakseen hyödyntää koko potentiaalinsa **pk-yritysten on kuitenkin päästävä eroon kasvuaan rajoittavista esteistä**. Pk-yritykset ovat Euroopassa yleensä pienempiä kuin Yhdysvalloissa. Niiden koossa esiintyy eroja myös EU:n sisällä: Saksassa pk-yrityksessä on keskimäärin 7,6 työntekijää mutta Espanjassa 3,6 ja Italiassa 3,2. Tällä on merkittäviä vaikutuksia: mitä pienempi yritys on, sitä vaikeampi sen on investoida innovointiin, harjoittaa vientiä ja liittyä maailmanlaajuisiin arvoketjuihin. Tämä heikentää sen kilpailukykyä.

Klusterien mahdollisuutta luoda edullisia innovaatioekosysteemejä toisiaan tukeville pk-yrityksiryhmille on hyödynnettävä paremmin kasvua edistävänä keinona. Komissio auttaa liikekumppanin haussa pk-yrityksiä, jotka haluavat liittyä huippuosaamista ja Euroopan laajuisia arvoketjuja tavoitteleviin maailmanluokan klustereihin. Komission toimet eivät rajoitu teollisuusaloihin, vaan ne edistävät monialaista ja ylikansallista yhteistoimintaa ja innovointia.

Arvonlisäketjut, jotka ulottuvat raaka-aineiden hankinnasta aina yrityspalveluihin ja jakeluun sekä yhteydet tutkimus- ja koulutuskeskuksiin on otettava tehokkaammin osaksi klusterien toimintaa. Horisontti 2020 -ohjelmasta rahoitaan myös klusterien avulla toteutettavia demonstrointihankkeita, joilla uudistetaan arvoketjuja ja parannetaan älykkään erikoistumisen strategioiden toteutusta. Lisäksi komissio parantaa yrittäjyyttä koskevaa toimintasuunnitelmaa, jolla parannetaan yrittäjyystaitoja ja -asenteita kehittämistä ja auttaakseen yksittäisiä ihmisiä kaupallistamaan uusia ideoita.

Small Business Act -aloitetta ajantasaistamalla voitaisiin luoda enemmän synergiaetuja eurooppalaisen ohjausjakson perusteella toteutettavaan uudistusprosessiin sekä auttaa pk-yrityksiä kasvamaan ja luomaan työpaikkoja. Komissio harkitsee toimia ja esittää tarvittaessa uusia lainsäädäntötoimenpiteitä, joilla varmistetaan, että yrityksen voi perustaa mihin tahansa jäsenvaltioon kolmen päivän kuluessa 100 euron enimmäiskustannuksella. Harkittavana on, että tavoitteeksi asetettaisiin tarvittavien lupien saaminen kuukauden kuluessa. Lisäksi komissio tutkii mahdollisuuksia lyhentää aikaa, joka kuluu yritysten luottojen perintään oikeusteitse. Tarkoituksena on auttaa yrityksiä selviytymään taloudellisista vaikeuksistaan niin, etteivät ne joudu maksukyvyttömiksi vaan voivat päästä kustannuksia säästäviin velkajärjestelymenettelyihin. Tarkoituksena on myös tarjota vilpittömästi toimineille yrittäjille uusi mahdollisuus ja helpottaa liiketoiminnan luovutusta. Komissio kehottaa painokkaasti jäsenvaltioita ottamaan päätöksentekoprosessissaan käyttöön pk-yritystestien tai muun vastaavan järjestelmän ja vähentämään hallinnollisia rasitteita.³³

³³ Kyseiset ehdotukset koordinoidaan oikeusosalalla valmisteltavien, valtioiden rajojen yli tapahtuvan velkojen perinnän helpottamista koskevien muiden toimien kanssa, ja ne täydentävät niitä. Jatkotoimena vuonna 2012

Lisäksi komissio tarkastelee uusia mahdollisuuksia auttaa pk-yrityksiä luomaan valtioiden rajat ylittäviä synergiaetuja ja säilyttää pk-yritysten sääntelypuitteet joustavina ja kevyinä. Yritysverkostot tarjoavat kiinnostavia liiketoimintamahdollisuuksia, jotka voivat vahvistaa varsinkin valtioiden rajat ylittävää yhteistyötä. Koska yritysverkostot lisäävät erikoistumista EU:n sisällä, ne voivat myös edistää merkittävästi innovointia. Komissio aikoo tutkia, olisiko mahdollista ehdottaa (antamalla esim. käytännön ohjeistusta) joitakin yritysverkostojen perustamista edistäviä erityistoimenpiteitä (jotka koskevat esim. standardeihin liittyviä kysymyksiä, terminologiaa tai tuotemerkintöjä).

5. EU:N YRITYSTEN KANSAINVÄLISTYMINEN

EU:n vienti ja kauppataaseen ylijäämä ovat lieventäneet huomattavasti kriisin vaikutusta. Vuoteen 2015 mennessä jo noin 90 prosenttia maailmanlaajuisesta kasvusta tapahtuu Euroopan ulkopuolella, joten pääsy EU:n ulkopuolisten maiden markkinoille on Euroopan kilpailukyvyn kannalta vatedeskin keskeisen tärkeää. EU:n teollisuus on laajalti säilyttänyt kilpailukykyä kansainvälisillä markkinoilla, mutta viennin jatkumista vahvana ei voida pitää itsestään selvänä. Eurooppalaisten yritysten on säilytettävä innovaatiokykyä ja liityttävä yhä laajempaan arvoketjujen verkostoon, joka ulottuu kaikkialle maailmaan. Maailmantalouteen integroitumisen yhteydessä on edistettävä avoimia ja oikeudenmukaisia maailmanmarkkinoita.

EU:n kansainvälistymisstrategian keskiössä on kauppapolitiikka, jonka tarkoituksena ei ole ainoastaan avata markkinoita vaan myös puolustaa EU:n etuja ja edistää aktiivisesti tasapuolisten toimintaedellytysten luomista EU:n ulkopuolisille markkinoille. EU on sitoutunut edelleen edistämään vapaakauppaa WTO:n puitteissa, mistä on osoituksena äskettäin tehty sopimus kaupan helpottamisesta. Samanaikaisesti EU edistää ennennäkemättömällä tavalla kahdenvälistä kauppaa ja investointitoimintaa solmimalla vapaakauppasopimuksia, jotka ovat tällä hetkellä tärkein keino parantaa yritysten pääsyä markkinoille. Parhaillaan käytävien vapaakauppasopimusneuvottelujen tuloksena EU:n BKT saattaa kasvaa kaksi prosenttia (250 miljardia euroa). Komissio on myös ehdottanut kaupan suojatoimien muuttamista, ja se pyytää neuvostoa ja parlamenttia sopimaan pikaisesti suojatoimijärjestelmän tehostamisesta ja siihen liittyvien kustannusten supistamisesta, jotta järjestelmä edistäisi tehokkaammin tasapuolisen kilpailun toteutumista.

5.1 Pääsy markkinoille

Yhteisen ulkopolitiikan edistymisen, Missions for Growth -käyntien aloittamisen sekä markkinoillepääsystrategian kehittämisen myötä EU:n olisi tehostettava toimiaan harjoittaakseen taloudellista diplomatiata, joka perustuu jäsenvaltioiden väliseen solidaarisuuteen. Komission olisi myös puhuttava taloudellisille kumppaneilleen voimakkaammalla äänenpainolla eurooppalaisten investointien ja etujen puolustamiseksi

annettuun tiedonantoon *Uusi eurooppalainen lähestymistapa liiketoiminnan epäonnistumiseen ja maksukyvyttömyyteen* on tarkoitus myös laatia vähimmäisnormeja, joiden avulla taloudellisissa vaikeuksissa olevat yritykset voivat järjestää velkansa tehokkaasti uudelleen ja välttää maksukyvyttömyyden.

EU:n ulkopuolella. Kilpailu ei ole maailmanmarkkinoilla tasapuolista, vaan tärkeimmillä kehittyvillä markkinoilla toimivat eurooppalaiset yritykset joutuvat kilpailemaan eriarvoisin edellytyksin.

Eurooppalainen julkisten hankintojen sektori on maailman avoimin, mutta EU:n yritysten on vaikea päästä EU:n ulkopuolisille julkisten hankintojen markkinoille. Tuoreimmissa vapaakauppasopimuksissa EU on kyennyt kuitenkin parantamaan tuntuvasti asemaansa hankintamarkkinoille pääsemiseksi. Esimerkiksi Kanadan kanssa käydyissä kahdenvälisissä neuvotteluissa on edetty merkittävästi osavaltiotason hankintamarkkinoiden avaamisessa. Samanlaisia tuloksia tavoitellaan myös muiden maiden ja etenkin Yhdysvaltojen ja Japanin kanssa käytävissä kahdenvälisissä neuvotteluissa.

Tämän lisäksi komissio on esittänyt ehdotuksen uudesta välineestä, jonka avulla EU voi poistaa epätasapainoa kansainvälisillä julkisten hankintojen markkinoilla. Edellytyksenä on, että jäsenvaltiot ja Euroopan parlamentti hyväksyvät välineen.³⁴ Kyseisellä menettelyllä jäsenvaltioiden hankintaviranomaiset voisivat sulkea pois suurista hankintasopimuksista ne tarjoajat, jotka käyttävät hankintamarkkinansa tiukasti suojaavasta EU:n ulkopuolisesta maasta peräisin olevia tavaroita ja palveluja. Tämä on hyvä esimerkki siitä, miten vastavuoroisuus voi tuottaa EU:lle myönteisiä tuloksia kansainvälisissä yhteyksissä.

Palvelujen osuus on noin 40 prosenttia eurooppalaisten teollisuustuotteiden viennin jalostusarvosta. Noin kolmannes tällaisten tuotteiden viennin synnyttämistä työpaikoista on tosiasiassa yrityksissä, jotka toimittavat vienninharjoittajille tavaroita ja niiden lisäpalveluita. Paremmat ja halvemmat palvelut ovatkin keskeinen muuttuja teollisen kilpailukyvyn yhtälössä. EU:n yritysten parempi integroituminen maailmanlaajuisiin arvoketjuihin tarjoaa mahdollisuuden saada laadukkaita palveluja ja parantaa EU:n tavara- ja palveluviennin kilpailukykyä.

Pk-yritysten kansainvälistymistä lisäävät toimet ovat oma tärkeä painopisteensä. EU:n vientiyritysten kärkekymmenyksen osuus vientimäärästä on yleensä 70–80 prosenttia. Komissio yrittää suurentaa sekä viennin että vientiyritysten määrää, mikä edistää EU:n yritysten liittymistä maailmanlaajuisiin arvoketjuihin.

Markkinoillepääsyn parantaminen edellyttää kauppapoliittisten välineiden yhdistelmää, jolla ratkaistaan EU:n yritysten konkreettiset ongelmat EU:n ulkopuolisiin maihin suuntautuvassa viennissä tai investointitoiminnassa. Markkinoillepääsystrategia on keskeinen väline, kun komissio, jäsenvaltiot ja yritykset pyrkivät vastaamaan näihin haasteisiin yhteisvoimin. Esteet onnistutaan poistamaan tehokkaammin vahvistamalla eri sidosryhmien keskinäistä yhteistyötä.

³⁴ Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kolmansien maiden tavaroiden ja palvelujen pääsystä unionin sisämarkkinoille julkisten hankintojen alalla sekä unionin tavaroiden ja palvelujen kolmansien maiden julkisten hankintojen markkinoille pääsyä koskevia neuvotteluja tukevista menettelyistä, COM(2012) 124 final, 21.3.2012.

Komissio aikoo edistää maailmanlaajuisille markkinoille pääsyä seuraavasti:

- *Jatketaan vapaakauppasopimuksia koskevien yleisten neuvottelustrategioiden mukaisesti Yhdysvaltojen, Kanadan, Japanin, Intian ja muiden kahdenvälisen kaupan keskeisten kumppanimaiden kanssa pyrkimyksiä Euroopan teollisuuden markkinoillepääsyn parantamiseksi ja toteutetaan nykyisiin vapaakauppasopimuksiin liittyviä jatkotoimia, jotka koskevat sopimusten säännöllistä seurantaakin sekä arviointia ja täytäntöönpanoa.*
- *Jatketaan neuvotteluja pitkälle menevistä ja laaja-alaisista vapaakauppasopimuksista sekä EU:n, eteläisten Välimeren maiden ja itäisen kumppanuuden maiden välisistä sopimuksista, jotka koskevat teollisuustuotteiden akkreditointia ja hyväksymistä.*
- *Jatketaan WTO:n elinten kanssa tehtävää työtä, jonka tarkoituksena on estää ja torjua EU:n ulkopuolisten maiden toimet kaupan teknisten esteiden luomiseksi, ja turvaututaan tarvittaessa riitojenratkaisuun.*
- *Lisätään Missions for Growth -käyntejä ja hyödynnetään Yritys Eurooppa -verkostoa (Enterprise Europe Network) pk-yritysten kansainvälistymisen edistämiseksi sekä Missions for Growth -käyntien järjestämisen ja niiden jälkeisten jatkotoimien tukemiseksi.*
- *Käydään pk-yrityksiä koskevaa vuoropuhelua ja edistetään EU:n kansainvälisten kumppanien kanssa tehtävää yhteistyötä – kahdenvälisiä yhteistyötä Yhdysvaltojen, Kiinan, Venäjän ja Brasilian kanssa sekä monenvälisiä yhteistyötä itäisen kumppanuuden, Euro-Välimeri-teollisuusyhteistyön ja laajentumisen yhteydessä sekä AKT-maiden kanssa.*
- *Jatketaan markkinoillepääsystrategian toteuttamista keinona ratkaista eurooppalaisten yritysten kohtaamia konkreettisia ongelmia. Tässä keskitytään erityisesti pk-yrityksiin, joille EU:n ulkopuolisissa maissa ilmenevien kaupan esteiden voittaminen on usein kaikkein haasteellisinta.*

5.2 Standardointi, sääntely-yhteistyö ja julkiset hankinnat

Komissio edistää vastedeskin **kansainvälistä standardointia ja sääntely-yhteistyötä**, sillä EU:n standardit toimivat käytännössä esikuvina koko maailmassa, ja se aikoo tehostaa eturintamassa kansainvälistä standardointijärjestelmää. Muiden maiden kanssa tehtävä sääntely-yhteistyö on edelleen toiminnan painopiste. Erityisen tärkeitä ovat Yhdysvaltojen ja Japanin kanssa parhaillaan käytävät kahdenväliset neuvottelut, joissa keskitytään ensisijaisesti kohdemaan sisällä vaikuttaviin kaupan ja investointien esteisiin. Avoimuuden lisääminen ja sääntelyn yhdenmukaistaminen lisäävät merkittävästi EU:n yritysten mahdollisuuksia toimia EU:n ulkopuolella ja auttavat vähentämään markkinoillepääsystä aiheutuvia kustannuksia.

Kilpailukyky perustuu maailmalla usein etulyöntiasemaan ja tuotemerkin rakentamiseen. Siksi EU:n yritysten onkin yhä tärkeämpää säilyttää teollisoikeutensa kaikilla merkityksellisillä markkinoilla ja erityisesti luovilla aloilla, joilla väärentäminen on vakava ongelma. Komissio on jo lisännyt tukeaan yrityksille ulottaessaan teollisoikeuksien neuvontaverkoston Asean- ja Mercosur-maihin palvelujen tarjonta-alueen laajentamiseksi. Komissio aikoo harkita tällaisten tukipalvelujen laajentamista muillekin maantieteellisille alueille.

6. LOPPUPÄÄTELMÄT

EU:n on pikaisesti vahvistettava perusta **kriisin jälkeiselle kestäväälle kasvulle ja uudistukselle**. Sen onkin annettava selkeä signaali sitoutumisestaan uudelleenteollistamiseen, Euroopan teollisen perustan nykyaikaistamiseen ja EU:n teollisuuden kilpailukykyä suosivan toimintaympäristön edistämiseen.

EU:lla on tulevaisuudessa vastassaan merkittäviä haasteita, jotka vaativat huomiota ja ohjausta korkeimmalla poliittisella tasolla, Eurooppa-neuvostossa. Tämä on ensiarvoisen tärkeää, jotta kaikki EU:n käytettävissä olevat välineet olisivat johdonmukaisia ja oikeassa tärkeysjärjestyksessä. Teollista strategiaa ei voida toteuttaa muista aloista erillään, koska se on moninaisessa vuorovaikutuksessa ja sillä on päällekkäisiä vaikutuksia useiden muiden EU:n toiminnanalojen kanssa.

Komissio kehottaakin jäsenvaltioita tunnustamaan teollisuuden keskeisen merkityksen pyrittäessä vahvistamaan Euroopan kilpailukykyä ja kestäväää kasvua ja ottamaan kilpailukykyyn liittyvät ongelmat järjestelmällisemmin huomioon kaikilla aloilla.

Komissio katsoo, että eurooppalaisen teollisuuden kilpailukykyä voidaan tukea seuraavin ensisijaisin tavoittein:

- *Teollisuuden kilpailukykyyn säilyttämisen tavoite on sisällytettävä entistä vahvemmin muiden alojen tavoitteisiin EU:n talouden säilyttämiseksi kilpailukykyisenä, sillä teollisuuden kilpailukyky on merkittävä osa EU:n kokonaiskilpailukykyä. Erityistä huomiota on kiinnitettävä esimerkiksi yrityspalvelujen tuottavuuden parantamiseen teollisuuden ja koko EU:n talouden kilpailukykyyn vahvistamiseksi.*
- *Sisämarkkinoiden tarjoamaa potentiaalia on hyödynnettävä maksimaalisesti kehittämällä tarvittavia infrastruktuureita, luomalla yrittäjyyttä ja innovointia suosivat vakaat, selkeät ja ennakoitavat sääntelypuitteet, yhdenmällä pääomamarkkinoilla, parantamalla kansalaisten mahdollisuuksia kouluttautua ja liikkua yli rajojen ja toteuttamalla täysimääräisesti palvelujen sisämarkkinat, jotka lisäävät merkittävästi teollisuuden kilpailukykyä.*
- *Aluekehitysvälineitä on käytettävä päättäväisesti innovointia, osaamista ja yrittäjyyttä tukevien kansallisten ja EU:n välineiden kanssa teollisen muutoksen toteuttamiseksi ja EU:n talouden kilpailukykyyn vahvistamiseksi.*

- *Investointien edistämiseksi yritysten on saatava välttämättömiä tuotantopanoksia ja erityisesti energiaa ja raaka-aineita kohtuullisin hinnoin, joissa on otettu huomioon kansainvälinen kustannustilanne. EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla asetettuja eri tavoitteita palvelevien välineiden suunnittelu ja käyttö eivät saa johtaa hintavääristymiin, jotka korottavat kohtuuttomasti tällaisten tuotantopanosten suhteellisia hintoja. Sisämarkkinoilla ja kansainvälisellä tasolla olisi ryhdyttävä toimiin, joilla taataan tuotantopanosten riittävä tarjonta sekä lisätään energia- ja resurssitehokkuutta ja vähennetään jätteiden määrää.*
- *On pyrittävä kaikin tavoin auttamaan EU:n yrityksiä liittymään maailmanlaajuisiin arvoketjuihin, jotta ne voivat vahvistaa kilpailukykyään ja varmistaa pääsynsä maailmanlaajuisille markkinoille suotuisammin kilpailuedellytyksin.*
- *EU:n talouden elvyttämistavoitteen saavuttamiseksi on lisäksi tuettava uudelleenteollistamistoimia, jotta päästäisiin komission tavoitteeseen nostaa teollisuuden osuus BKT:stä jopa 20 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä.*

Bryssel den 22.1.2014
COM(2014) 14 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

För en industriell renässans i Europa

{SWD(2014) 14 final}

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

För en industriell renässans i Europa

1. INLEDNING

Europeiska unionen är på väg ut ur sin längsta recession någonsin. EU-28:s BNP ökade med 0,2 % under det tredje kvartalet 2013. Uppgången i indikatorer för företagens tilltro och förtroende tyder på att strukturreformer, förbättrad makroekonomisk styrning och åtgärder i finanssektorn har lyckats stabilisera Europas ekonomi. EU är på rätt spår men återhämtningen är fortfarande blygsam. Kommissionens prognoser visar på ökad BNP på 1,4 % i EU-28 under 2014 och en arbetslöshet på nära 11 % de kommande två åren. **Det är därför främjandet av tillväxt och konkurrenskraft för att upprätthålla och förstärka återhämtningen och uppnå målen i Europa 2020-strategin har fått högsta prioritet för kommissionen och EU:s medlemsstater.**

Krisen har visat hur viktig realekonomin och en stark industri är. Industrins växelverkan med resten av Europas ekonomiska system sträcker sig mycket längre än tillverkning, från råvaror och energi till företagstjänster (t.ex. logistik), konsumentservice (eftermarknadstjänster för kapitalvaror) eller turism. Industriverksamheter ingår i allt rikare och komplexa värdekedjor som kopplar samman stora koncerner och små eller medelstora företag över branscher och länder.

Den **ekonomiska betydelsen** av industriverksamheterna är mycket större än vad tillverkningens andel av BNP antyder. Industrin står för över 80 % av Europas export och 80 % av den privata sektorns forskning och innovation. Nästan en fjärdedel av alla jobb i den privata sektorn finns inom industrin, ofta med hög kompetens, och varje extra jobb i tillverkningsindustrin skapar 0,5–2 arbetstillfällen i andra sektorer¹. **Kommissionen anser att en stark industribas kommer att vara av största betydelse för Europas ekonomiska återhämtning och konkurrenskraft.**

Under den ekonomiska krisen har EU:s industri på det hela taget visat hur motståndskraftig den är. Den är världsledande vad gäller hållbarhet och ger ett överskott på 365 miljarder euro inom handeln med tillverkade produkter (1 miljard euro per dag)², främst inom några få hög- och medelhögtekniska sektorer. Dessa omfattar bilindustrin, verkstadsindustrin, läkemedel, kemikalier, flyg- och rymdindustrin och de kreativa industrisektorerna samt högkvalitetsvaror inom många andra sektorer, bl.a. livsmedel.

¹ Rueda-Cantuche, José M., Sousa, N., Andreoni, V. och Arto, I. *The Single Market as an engine for employment growth through the external trade*, Gemensamma forskningscentret, IPTS, Sevilla, 2012. I det här meddelandet avses med tillverkning sektion C och avdelningarna 10–33 i Nace rev. 2. Med industri avses ett bredare verksamhetsfält som även omfattar gruvdrift och energiverksamhet.

² Skattning baserad på handelsstatistik från Eurostat. Beloppet avser endast tillverkade produkter och omfattar alltså inte handelsflöden av energi och råvaror där EU uppvisar negativ handelsbalans.

Trots detta har krisen satt djupa spår: sedan 2008 har 3,5 miljoner arbetstillfällen försvunnit inom tillverkningsindustrin, dess andel av BNP minskade från 15,4% till 15,1% det senaste året³. Dessutom minskar EU:s produktivitet i jämförelse med våra konkurrenter.

I två rapporter⁴ har kommissionen nyligen pekat på ett antal svagheter som dämpar tillväxten. **Den interna efterfrågan** är fortsatt svag och undergräver därmed de europeiska företagens hemmamarknader och håller handeln inom EU dämpad efter krisen. **Företagsklimatet** har blivit bättre i EU i allmänhet men framstegen är fortfarande ojämna. Stelbent administration och lagstiftning, bristande flexibilitet på vissa arbetsmarknader och svag integration på den inre marknaden fortsätter att hindra tillväxtpotentialen för företag, särskilt små och medelstora företag. **Investeringarna i forskning och innovation** fortsätter vara för låga och hindra den nödvändiga moderniseringen av vår industribas och dämpa EU:s framtida konkurrenskraft. Företag i EU måste betala högre **energipriser** än de flesta av våra ledande konkurrenter⁵ och har svårt att få **tillgång till basinsatsvaror** till rimliga priser, t.ex. råvaror, kvalificerad arbetskraft och kapital.

Mot den bakgrunden har kommissionen fört en integrerad industripolitik i enlighet med de industripolitiska meddelandena från 2010 och 2012⁶ och gett tillväxtfrämjande rekommendationer till medlemsstaterna inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Det är viktigt att denna politik **genomförs fullständigt** på europeisk och nationell nivå för att säkerställa vår konkurrenskraft i framtiden och öka vår tillväxtpotential. Politiska åtgärder måste vara väl samordnade och konsekventa från regional nivå till EU-nivå för att de ska vara effektiva.

Som ett bidrag till Europeiska rådets industripolitiska överlägganden **innehåller det här meddelandet kommissionens prioriteringar för industripolitiken**. Det bygger på kommissionens årliga tillväxtöversikt, ger en översikt över åtgärder som redan vidtagits och lägger fram utvalda nya åtgärder för att påskynda uppfyllandet av dessa prioriteter. **Meddelandet visar att industripolitiken och EU:s politik på andra områden blir allt mer integrerade i varandra, något som nämdes i 2010 års industripolitiska meddelande, och att denna integration måste fortsätta. Det viktigaste av allt är att meddelandet understryker vikten av ett fullständigt och effektivt genomförande av industripolitiken i EU och syftar till att underlätta ett sådant genomförande.**

³ Det är värt att notera att tillverkningens andel av BNP sedan 2007 har ökat i vissa länder (Slovakien, Litauen, Österrike, Tyskland och Nederländerna) medan den minskat i de övriga.

⁴ Europeiska konkurrenskraftsrapporten 2013 *Towards knowledge-driven Reindustrialisation* på http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/competitiveness-analysis/european-competitiveness-report/files/eu-2013-eur-comp-rep_en.pdf och *Member states Competitiveness Performance and Implementation of EU Industrial Policy* på http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/monitoring-member-states/files/scoreboard-2013_en.pdf.

⁵ Prisskillnaderna till de externa konkurrenterna ökar för både el och gas (med undantag för Japan).

⁶ COM(2012) 582 final *En starkare europeisk industri för tillväxt och ekonomisk återhämtning*, 10.10.2012 och KOM(2010) 614 slutlig *En integrerad industripolitik för en globaliserad tid: Med konkurrenskraft och hållbar utveckling i centrum*, 28.10.2010. Flera medlemsstater, bl.a. Frankrike, Spanien, Tyskland och Förenade konungariket, har på senare år också utformat industripolitiska strategier på nationell och regional nivå.

Under genomförandet av konkurrenskraftsstärkande reformer har medlemsstaterna en viktig uppgift. Utvecklingen av nya instrument, t.ex. Partnerskapen för tillväxt, sysselsättning och konkurrenskraft, kan vara till stor hjälp för att ge de här reformerna större genomslag⁷.

2. EN INTEGRERAD, GEMENSAM EUROPEISK MARKNAD: ATT SKAPA EN ATTRAKTIV PLATS FÖR FÖRETAG OCH PRODUKTION

Den inre marknaden fortsätter vara grunden för EU:s ekonomiska framgångar. I mitten på 1980-talet ändrade den gemensamma marknaden utsikterna för den europeiska ekonomin, och efter krisen kan den inre marknaden återta den här rollen som livgivare i EU-ekonomin för att främja tillväxt och sysselsättning och därmed göra EU till en attraktivare plats för produktionen av varor och tjänster.

Den inre marknaden ger EU-företag en stor hemmamarknad, underlättar produktivitetshöjningar genom lägre kostnader för insatsvaror, möjliggör effektiva affärsprocesser och ökar avkastningen på innovation. Den inre marknaden har dock fortfarande en betydande tillväxtpotential, och ytterligare förenklingar av reglerna för den inre marknaden kan förbättra den ekonomiska effektiviteten. En fördjupning av den gemensamma marknaden kan skynda på teknikförändringen. En fastare integrering av EU-företag i regionala och globala värdekedjor är avgörande för nya produktivitetsvinster. Väl utformade EU-standarder som införs i tid kommer att påskynda spridningen av innovationer och EU-reformer inom immaterialrätten kommer också att uppmuntra till kreativitet och innovation. För att kunna utnyttja den inre marknads potential fullt ut krävs dock bättre integration av infrastrukturnät, bättre genomförande och förenkling av reglerna för varor och tjänster samt ett förutsägbart, stabilt regelverk i kombination med modern och effektiv offentlig förvaltning.

2.1. Slutförande av integreringen av nät: informations-, energi- och transportnät

Den inre marknaden kan inte fungera smidigt utan en integrerad infrastruktur. I Inre marknadsakten II framförs fyra åtgärder för att främja utvecklingen av sjö-, luft- och järnvägstransport samt ett initiativ för förstärkning av genomförandet och tillämpningen av det tredje energipaketet för att avreglera och integrera de europeiska energimarknaderna. I början av 2013 lade kommissionen fram ett förslag om det fjärde järnvägspaketet för att göra det enklare för järnvägsoperatörer att komma in och verka på EU-marknaden⁸. Inom sjöfartssektorn lade kommissionen i juli 2013 fram planer om en förenkling av

⁷ Dessa överenskommelser mellan medlemsstaterna kan komplettera genomförandet av delar av industripolitiken, med ledning av de prioriteringar för den ekonomiska politiken som anges i Europeiska rådets gemensamma bedömning av det ekonomiska läget i medlemsstaterna och euroområdet eller de landsspecifika rekommendationerna.

⁸ Paketet är ett stort steg mot upprättandet av ett fungerande gemensamt europeiskt järnvägsområde, där standardiserade tåg och spårkomponenter successivt ersätter det breda utbudet av skräddarsydd rullande materiel och där förfarandena för godkännande av järnvägsfordon harmoniserats. Det gemensamma företaget Shift2Rail kommer att stödja den här processen genom att samla offentliga och privata medel för att skynda på utvecklingen och utnyttjandet av ny teknik och nya lösningar.

tullformalitetserna för fartyg vilket minskar byråkratin, minskar tidåtgången i hamnarna och gör sektorn konkurrenskraftigare. Kommissionen vidtar också åtgärder för att genomdriva skyldigheterna i det gemensamma europeiska luftrummet i medlemsstaterna⁹. **För närvarande fördröjs antagandet, det fullständiga genomförandet eller tillämpningen av dessa initiativ.**

För att en inre marknad för energi ska kunna skapas krävs både att alla medlemsstater införlivar hela det rättsliga ramverket och att **energinäten** integreras, vilket skulle vara konkurrensfrämjande inom den inre marknaden och sänka kostnaderna för europeiska företag. Det krävs betydande investeringar för att modernisera Europas energiinfrastruktur så att ”energiöar” kopplas ihop och möjliggör energiströmmar inom den inre marknaden och låter EU:s industri dra nytta av tryggare försörjning och lägre priser¹⁰.

EU:s infrastruktur måste svara på social efterfrågan och motsvara de tekniska förändringarna. Utvecklingen av **rena fordon och fartyg** är en viktig utmaning för EU:s industri när den försöker upprätthålla sin konkurrenskraft. En sådan utveckling beror både på leveransen av ny teknik och på installationen av den infrastruktur som behövs för användarna. Antagandet av förslaget till direktiv¹¹ om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen kommer att ställa krav på medlemsstater om en minsta infrastruktur för alternativa bränslen, bl.a. elektriska laddningsstationer med standardiserade gränssnitt.

Kommissionen uppmanar rådet och parlamentet att anta detta förslag i början av 2014.

I slutsatserna från Europeiska rådets möte i oktober 2013 framhålls att digitala varor och tjänster är mycket viktiga för uppgraderingen av den europeiska industrin. För att stödja utvecklingen av kommunikationstjänster, lade kommissionen i september 2013 fram ett ambitiöst program för en gemensam telemarknad som syftar till att främja investeringar och vidta åtgärder för att minska den regelsplittringen i EU ytterligare och främja konkurrensen på bredbandsmarknaden.

Vidare skapar **informations- och kommunikationsteknikens** konvergens med energi- och logistiknät nya möjligheter och utmaningar för industrin. Svårigheten är att driftsätta digitalt

⁹ Inom vägtransportsektorn behövs ett bättre genomdrivande av bestämmelserna för marknadstillträde för att öppna marknaden ytterligare. Grunden har redan lagts för en eventuell avreglering av den här sektorn på EU-nivå genom att säkerhetsregler och tekniska regler för vägtransporter har harmoniserats.

¹⁰ Den 14 oktober 2013 antog kommissionen en förteckning över 248 viktiga projekt för energiinfrastruktur, som baserat på de nya riktlinjerna för transeuropeisk energiinfrastruktur (TEN-E) kommer att kunna utnyttja snabbare och effektivare förfaranden för beviljande av tillstånd och förbättrad hantering av regleringar. Dessutom enades rådet och Europaparlamentet i december 2013 om att upprätta **Fonden för ett sammanlänkat Europa**, en fond på 33,2 miljarder euro för att finansiera och locka finansiärer för förbättring av Europas transportnät, energinät och digitala nät. Fonden kommer att bidra till skapandet av högpresterande och miljövänliga sammanhängande nät över hela Europa. I fonden har 5,85 miljarder euro avsatts för transeuropeisk energiinfrastruktur under perioden 2014–2020 som bidrag till marknadsintegration och försörjningstrygghet i EU:s energisystem.

¹¹ COM(2013) 18 final, 24.1.2013. Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen.

anpassade nät med den grad av säkerhet och motståndskraft som krävs för att bistå företag i deras verksamhet. Effekterna av dessa förändringar börjar märkas och kommer att ge marknadsmöjligheter, främst för viktiga möjliggörande tekniker. Utformningen av smarta nät kommer också att kräva ett lämpligt regelverk och lämpliga standarder för interoperabilitet. EU, medlemsstaterna, regionerna och industrin har alla en roll att spela i främjandet av digitaliseringen av affärsprocesser och utvecklingen av den industriella dimensionen av den digitala agendan.

Rymdinfrastrukturen och tillhörande industri- och tjänsteapplikationer ger möjlighet att stärka industrins konkurrenskraft och skapa tillväxt och sysselsättning. EU har en mycket viktig roll att spela inom detta område då de höga kostnaderna för rymdprojekt gör det mer ekonomiskt för medlemsstater att samla investeringar och gemensamt utnyttja de möjligheter dessa erbjuder. I samarbete med medlemsstaterna och de särskilda organisationerna och byråerna för området (t.ex. Europeiska rymdorganisationen och Europeiska byrån för det globala systemet för satellitnavigering, GSA) slutför kommissionen rymdinfrastrukturen i sina flaggskeppsprojekt, Galileo och Copernicus, under nästa fleråriga budgetram. Den kommer att föreslå regler för fastställandet av de tekniska villkoren och reglerna för kommersiellt utnyttjande av dem.

Kommissionen uppmanar rådet och parlamentet att snabbt anta och genomföra ovannämnda åtgärder och lagstiftning om informations-, energi-, transport-, rymd- och kommunikationsnät i EU, i enlighet med kommissionens förslag.

En fördröjning av driftsättningen av dessa infrastrukturer kommer att dämpa vår framtida konkurrenskraft. Dagens ekonomiska klimat är inte fördelaktigt för långsiktiga investeringar, och kommissionen kommer därför att fortsätta använda **projektobligationer** för att underlätta finansieringen av dessa infrastrukturprojekt.

2.2. En öppen och integrerad inre marknad för varor och tjänster

Genom Inre marknadsakten I och II stimulerade kommissionen marknadsintegration över hela EU och uppmanar nu rådet och parlamentet att anta förslagen i dessa, särskilt om sådana initiativ som marknadstillsynen och produktsäkerhetspaketet.

Kommissionen fortsätter att aktivt främja en heltäckande marknad för varor. Granskningen av den inre marknaden för industrivaror har visat att den är lämplig för sitt syfte¹². Industrin har dragit nytta av denna utveckling och handel med tillverkade varor inom EU har ökat med åren.

¹² Kommissionens meddelande COM(2014) 25, *A vision for the internal market for industrial products*, 22.1.2014.

I initiativet om den gemensamma marknaden för gröna produkter föreslås åtgärder för att lösa problem med den fria rörligheten för dessa varor¹³. Om inte medlemsstaterna tar ytterligare steg i genomförandet av det nuvarande ramverket så kommer dock företagen fortsätta utsättas för onödigt höga kostnader och kostnadsskillnader som riskerar att öka. Kommissionen kommer att säkerställa en harmonisering och kommer först och främst att **koncentrera sig på att införa och upprätthålla de befintliga rättsliga ramarna** och underlätta för små och medelstora företag att verka på den inre marknaden.

I meddelandet om en inre marknad för industriprodukter lägger kommissionen fram sin syn på hur man ska uppnå en mer integrerad inre marknad genom rationalisering av det nuvarande regelverket. Kommissionen kommer även att överväga att lägga fram ett lagförslag om förenklade, enhetliga förvaltningsrättsliga eller civilrättsliga straffavgifter för överträdelser av EU:s harmoniseringslagstiftning, så att alla företag behandlas lika på den inre marknaden för industriprodukter. Nätverket Enterprise Europe kommer att förstärkas i syfte att stärka stödet för små och medelstora företag på den inre marknaden och ytterligare utveckla stödet för tillgång till finansiering, förbättra deras energi- och resurseffektivitet och öka små och medelstora företags kapacitet att hantera innovation.

Industrin handlar med både varor och tjänster. Ett fullständigt genomförande av tjänstedirektivet är fortfarande viktigt för konkurrenskraften hos Europas industri. Det finns en tydlig obalans i integrationsnivån för varu- och tjänstemarknader, och för att industrin ska kunna moderniseras på ett effektivt sätt **måste den inre marknaden för tjänster förbättras ytterligare**¹⁴.

Mycket har uppnåtts men medlemsstaterna måste fortfarande leverera reformer och förbättra införandet av den inre marknadens regler på vissa områden. Kommissionen uppmanade redan 2012 i ett meddelande¹⁵ medlemsstaterna att göra mer för att genomföra tjänstedirektivet. Ett fullständigt genomförande av tjänstedirektivet skulle avsevärt förbättra den inre marknadens funktion, särskilt för små och medelstora länder och för konsumenterna. Den ökade konkurrenskraften skulle kunna resultera i en total ekonomisk vinst på cirka 2,6 % av BNP i EU. Framstegen övervakas i den europeiska planeringsterminen och kommissionen har inrättat en dialog med medlemsstater för att uppnå politiskt överenskomna mål.

Industrins konkurrenskraft skulle ha fördel av en mer integrerad inre marknad för tjänster, särskilt för företagstjänster som står för cirka 12 % av förädlingsvärdet i EU. Detta är ett bra exempel på ett område där inarbetning av industrins konkurrenskraft i övrig politik kan bidra till att öka EU:s totala konkurrenskraft. Tillräcklig hänsyn bör tas till företagstjänster vid utformningen och genomförandet av industripolitiska strategier. Efter meddelandet om

¹³ Inom ramen för detta initiativ föreslås gemensamma metoder för mätning av varors och organisationers miljöprestanda. Jämförbar och tillförlitlig miljöinformation om produkter kommer att underlätta integreringen av marknader för sådana varor i EU.

¹⁴ Rapport om integreringen av den gemensamma marknaden, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0785:FIN:SV:PDF>

¹⁵ Meddelandet *Ett partnerskap för ny tillväxt i tjänstesektorn 2012–2015*, 8.6.2012, COM(2012) 261 final.

industripolitiken 2012 inrättade kommissionen i början av 2013 en högnivågrupp om företagstjänster. Kommissionen kommer att undersöka behovet av ytterligare åtgärder när den här gruppen utfärdat sina rekommendationer i mars 2014.

Det nyligen uppdaterade **europiska standardiseringssystemet** ska bevakas för att avgöra om det behöver anpassas till det snabbt skiftande klimatet så att det kan bidra till EU:s strategiska mål, särskilt avseende industripolitik, tjänster, innovation och teknisk utveckling.

Dessutom är en effektiv standardisering och skyddet av immaterialrätt (som står för 50 % av de totala immateriella tillgångarna i EU) avgörande för främjandet av innovation och utvecklingen av nya teknikområden. **Kommissionen kommer att följa debatten om användningen av immaterialrätter i standarder och bedöma om den behöver ta upp frågan i ett särskilt initiativ.**

2.3. Affärsklimat, regelverk och offentlig förvaltning i EU

EU:s konkurrenskraft har alltid byggt på en gedigen och förutsägbar institutionsmiljö, infrastruktur av hög kvalitet, en stark teknisk kunskapsbas och en frisk och högutbildad arbetskraft. Traditionellt har Europa rankats högt vad gäller affärer och industriell produktion men tappar nu konkurrenskraft i jämförelse med andra regioner i världen¹⁶.

Det faktum att den inre marknaden (särskilt för tjänster) inte är helt integrerad är en allvarlig hämsko på produktiviteten. EU har totalt sett inte anpassat sig tillräckligt till de förändrade förhållandena. Administrativa bördor och invecklad lagstiftning avvecklas för långsamt och ojämnt, och vissa arbetsmarknader är inte tillräckligt flexibla. Efter finanskrisen påverkar de pågående skuldsanerarna företagsklimatet och hindrar ytterligare investeringar och färsk kredit till företag. Därigenom skadas moderniseringen av EU:s industri.

Kommissionen övervakar regelbundet EU:s konkurrenskraft och affärsklimat, främst genom den europeiska planeringsterminen och medlemsstaternas konkurrenskraftsrapport i enlighet med artikel 173 i EU-fördraget. Nyligen presenterade rapporter visar tecken på förbättringar eftersom strukturreformer börjar få effekt men läget är ojämnt medlemsstater emellan.

Från och med 2014 kommer **rapporten om medlemsstaternas konkurrenskraftsresultat och -politik i enlighet med artikel 173 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt** att förstärkas för att utvärdera och tydligt koppla effekterna av förbättringar i företagsklimatet på hur medlemsstaternas konkurrenskraft faktiskt utvecklas. Kommissionen kommer därmed att öka räckvidden för sina årsrapporter till att omfatta nationella satsningar för att den industriella konkurrenskraften ska integreras i alla relevanta övriga politikområden¹⁷.

¹⁶ År 2008 listade Världsbanken i sin rapport Doing Business åtta medlemsstater bland de 20 första, varav tre bland de tio främsta. År 2013 fanns det bara sex medlemsstater bland de 20 främsta och två bland de tio främsta.

¹⁷ Se slutsatserna från rådets (konkurrenskraft) möte den 2-3 december 2013.

På EU-nivå fortsätter kommissionen att förbättra lagstiftningen och regleringen för att göra den ändamålsenligare, stabilare och mer förutsägbar. Genomförandet av **Programmet om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat** (Refit-programmet) och uppföljningen av de tio tyngsta regelbördorna (som de uppfattas av branschorganisationer och intressenter) kommer att förenkla EU:s lagstiftning och minska regelbördorna för företag. **Prövning av konkurrenskraften** har integrerats helt i kommissionens konsekvensbedömningar för alla större förslag med betydande effekter på konkurrenskraften. Undersökningar om **kumulativa kostnadsbedömningar** har utförts inom ett antal sektorer (stål, aluminium) och kommer att utföras i andra (t.ex. kemikalie- och skogsbaserade industrier) i ett försök att i efterhand uppskatta de gemensamma kostnaderna för olika delar av nationella lagar och EU-lagar för industriella sektorer. En **sundhetskontroll** av lagstiftningen inom oljeraffinaderisektorn kommer att slutföras 2014. I framtiden kommer kommissionen gradvis att utföra omfattande granskningar av konkurrenskraften och regelverken i var och en av de viktigaste industriella värdekedjorna, med hjälp av sundhetskontroller och kumulativa kostnadsbedömningar.¹⁸

Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att vidta liknande åtgärder på nationell nivå för att hjälpa till att säkerställa att politiska insatser ökar konkurrenskraften över hela EU. Kommissionen kommer att övervaka hur detta fortskrider.

Det finns betydande variationer i hur de 28 medlemsstaternas offentliga förvaltningar hanterar den privata sektorn. För att alla medlemsstater ska kunna ta del av de övrigas erfarenheter kommer kommissionen att lägga fram ett initiativ om **tillväxtvänlig offentlig förvaltning**, med en omfattande översikt över bästa praxis i offentlig förvaltning i EU, särskilt med avseende på e-förvaltningsverktyg och offentlig upphandling.

3. INDUSTRIELL MODERNISERING: INVESTERA I INNOVATION, NY TEKNIK, INSATSVAROR OCH FÄRDIGHETER FÖR PRODUKTION

Med knappa natur- och energiresurser och ambitiösa sociala mål och miljömål kan EU-företagen inte konkurrera med lågprisprodukter och produkter av låg kvalitet. De måste satsa på innovation, produktivitet, resurseffektivitet och höga förädlingsvärden för att konkurrera på världsmarknaderna. EU:s fördel i världsekonomin kommer även fortsättningsvis att ligga i varor och tjänster med ett högt förädlingsvärde. I detta ingår även effektiv förvaltning av värdekedjor och tillträde till marknader över hela världen. Innovation och tekniska framsteg kommer alltså att fortsätta vara den viktigaste källan till konkurrenskraft för EU:s industri.

¹⁸ Dessutom utförs andra initiativ för att underlätta genomförandet av regler inom särskilda områden. EU:s avfallslagstiftning håller t.ex. på att ses över i syfte att göra den tydlig och enkel att tillämpa och för att underlätta återvinningen av sekundära råmaterial.

Därför behövs ytterligare satsningar för att nå målet i Europa 2020 på att anslå 3 % av BNP till forskning och utveckling (FoU).

Digital teknik står i centrum för den europeiska industrins ökade produktivitet. Deras transformativa styrka och ökande inverkan på alla sektorer omvandlar de traditionella affärs- och produktionsmodellerna och kommer att leda till att industrin tar fram flera innovationer för potentiella nya varor och främst tjänster (industrins tjänstifiering). En digital övergång är på väg inom hela den globala ekonomin och industripolitiken behöver integrera nya tekniska möjligheter såsom molndatortjänster, utveckling av värdekedjan för stordata och data, nya industriella internettillämpningar, smarta fabriker, robotteknik, 3D-tryckning och design.

3.1. Stimulera investeringar i innovation och ny teknik

Sedan den ekonomiska krisen inleddes har dramatiskt lägre investeringar i innovation varit ett stort orosmoln för Europas industriella framtid.

Kommissionen har ställt en allt större del av sina politiska, reglerande och finansiella medel till medlemsstaternas, regionernas och industrins förfogande för att främja investeringar i innovation. **Programmet Horisont 2020** kommer, särskilt genom pelaren för industriellt ledarskap, att avsätta nästan 80 miljarder euro för forskning och innovation. Här ingår stöd för viktiga möjliggörande tekniker som kommer att omdefiniera globala värdekedjor, öka resurseffektiviteten och omforma den internationella fördelningen av arbetskraft. För att underlätta kommersialiseringen av forskningsresultat kommer Horisont 2020 även att finansiera prototyp- och demonstrationsprojekt som ligger närmare marknaden än hittills. Ett viktigt inslag i Horisont 2020 är att gå samman med det privata näringslivet i offentlig-privata partnerskap på viktiga industriområden så att mer privata investeringar kan uppbådas.

Genom den nya fleråriga budgetramen 2014–2020 kommer dessutom upp till 100 miljarder euro från de europeiska struktur- och investeringsfonderna att bli tillgängliga för medlemsstaterna för att finansiera investeringar i innovation, i linje med de industripolitiska prioriteringarna. Under 2014–2020 kommer de europeiska struktur- och investeringsfondernas satsningar på innovation att vägledas av begreppet **Smart specialisering**, så att medlemsstater och regioner ska kunna koncentrera investeringarna på sina konkurrensfördelar och för att uppmuntra skapandet av tväreuropeiska värdekedjor. Många av de teman som medlemsstater och regioner föreslagit inom ramen för smarta specialiseringsstrategier hänger samman med de sex strategiska områden som utpekats i industripolitiken, så det finns heltäckande finansieringspaket till regionernas förfogande.

Eftersom medlemsstaterna i allt högre grad vill stimulera investeringar på strategiska industriområden **moderniserar kommissionen reglerna för statligt stöd till FoU och innovation** och **ser över reglerna för offentlig upphandling** för att skapa en kritisk massa

på efterfrågesidan och effektivisera resursallokeringen, utan att reglerna för konkurrens och den inre marknaden äventyras.

Behovet av att påskynda investeringarna i banbrytande teknik i snabbväxande områden var det viktigaste skälet till att kommissionen i 2012 års meddelande om industripolitiken angav sex områden där investeringar skulle stimuleras.

Dessa strategiska, övergripande områden är: avancerad tillverkning, viktig möjliggörande teknik, rena fordon och transporter, biobaserade produkter, bygg- och råmaterial samt smarta elnät. De sex arbetsgrupper som inrättades för ett år sedan har hjälpt kommissionen att kartlägga möjligheter och hinder för innovation som kräver ytterligare politiska åtgärder. Baserat på detta arbete **kommer kommissionen att prioritera följande:**

- **Avancerad tillverkning:** grundande av en kunskaps- och innovationsgemenskap för tillverkning med mervärde och upprättande av ett offentlig-privat partnerskap om hållbar processindustri genom resurs- och energieffektivitet, framtidens fabriker, fotonik och robotteknik, uppgradering av kapaciteten och konkurrenskraften i Europas tillverkningssektor. Integreringen av digital teknik i tillverkningsprocessen kommer att vara en prioritet för framtida arbete i ljuset av Internets allt större betydelse för industrin. Användningen av storskalig datateknik kommer i allt högre grad att integreras i tillverkningsprocessen¹⁹.
- **Viktig möjliggörande teknik:** den här arbetsgruppen jobbar med att kartlägga potentiell möjliggörande teknik i projekt av europeiskt intresse inom utvalda områden, t.ex. batterier, smarta material, högpresterande produktion och industriella bioprocesser, alleuropeisk tillgång till teknisk infrastruktur för små och medelstora företag samt ytterligare användning av möjligheterna i det samförståndsavtal som tecknats med Europeiska investeringsbanken.
- **Biobaserade produkter:** tryggad, långsiktig tillgång till råvaror till världsmarknadspriser för produktionen av biobaserade produkter. För detta kommer kaskadprincipen att behöva tillämpas för användningen av biomassa, och varje möjlig störning måste avlägsnas i tilldelningen av biomassa för alternativa ändamål till följd av stöd och andra mekanismer som främjar användningen av biomassa för andra ändamål (t.ex. energi)²⁰.
- **Rena fordon och fartyg:** antagande och fullständigt genomförande av kommissionens förslag om infrastruktur för alternativa bränslen, genomförande av initiativet om gröna fordon och andra Horisont 2020-initiativ som främjar rena, energieffektiva transporter, införande av globala standarder för elbilar och genomförande av prioriteringarna från Cars 2020.

¹⁹ Se det kommande arbetsdokumentet från kommissionen: *Advancing Manufacturing – Advancing Europe*.

²⁰ För en beskrivning och tolkning av kaskadprincipen, se

http://ec.europa.eu/research/bioeconomy/pdf/201202_commission_staff_working.pdf - Arbetsdokumentet från kommissionen som medföljer kommissionens meddelande om den bioekonomiska strategin – s. 25–26, andra stycket, avsnitt 1.3.3.1. och <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+REPORT+A7-2013-0201+0+DOC+PDF+V0//EN> – Europaparlamentets yttrande om kommissionens meddelande om den bioekonomiska strategin – se punkt 28 på s. 6 och 7.

- **Hållbara bygg- och råmaterial:** inrättande av en utlåningskapacitet från EIB på 25 miljarder euro för energieffektivitet i bostäder och förbättring av återvinning och hållbar avfallshantering inom byggbranschen.
- **Smarta elnät och digital infrastruktur:** fastställande av ytterligare mål för utvecklingen av komponenter för smarta elnät, granskning och utvidgning av standardiseringsuppdrag samt utveckling och vägledning om prestandaindikatorer²¹. Infrastruktur och uppkopplingsprogramvara för industriellt internet är ett prioriterat område med tanke på dess växande betydelse och ska hjälpa till att integrera högprestationsprocesser som molndatortjänster.

Med utgångspunkt i arbetsgruppernas arbete föreslår kommissionen att medlemsstaterna kombinerar regional- och industripolitiska instrument för att skapa smarta specialiseringsplattformar så att regionerna får hjälp att starta smarta specialiseringsprogram genom att underlätta kontakter mellan företag och kluster. Det ger tillgång till innovativ teknik och marknadsmöjligheter.

Slutligen kommer kommissionen, på grundval av en analys av EU:s industriella starka sidor och viktigaste tillgångar, att utforska industriella verksamhetsområden där det är sannolikt att EU kommer att ha en konkurrensfördel i framtiden. Dessutom kommer övervakningen av investeringstendenser att spela en allt viktigare roll i de bedömningar som utförs inom ramen för den europeiska planeringsterminen.

3.2. Ökad produktivitet och resurseffektivitet och underlättande av tillgång till betalbara insatsvaror för produktion

EU-företagen måste få tillgång till viktiga insatsvaror på ett hållbart sätt och till bästa möjliga villkor, men det finns fortfarande betydande problem på kapital-, energi- och råvarumarknaderna.

a) Tillgång till finansiering

Den finansiella stabiliteten har kunnat återställas genom lagstiftningsreformer på finansmarknaderna, en omdömesgill valutapolitik och den nya tillsynsstrukturen i bankunionen. Bankernas skuldsaneringar gör det dock svårare för företagen att få banklån, främst små och medelstora företag i särskilt krisdrabbade medlemsstater.

Politiska åtgärder bidrar till lättare tillgång till kapital för vissa syften. Åren 2014–2020 kommer sammanhållningspolitiken att kanalisera medel till företagen genom finansieringsinstrument. För den nya programperioden planeras, förutom traditionella finansieringsinstrument på nationell, regional, transnationell eller gränsöverskridande nivå, möjligheten att bidra med medel till finansieringsinstrument på EU-nivå. Här ingår

²¹ Kommissionen valde nyligen ut två projekt för smarta elnät som projekt av gemensamt intresse för transeuropeisk energiinfrastruktur.

småföretagsinitiativet, som är ett riskdelningsinstrument med EU-garantier, något som Europeiska rådet efterlyste vid sitt möte i oktober 2013. Det är **ett initiativ** som lagts fram av **kommissionen och EIB** som ska göra det möjligt för medlemsstaterna att på frivillig grund använda de europeiska struktur- och investeringsfonderna för att ge bidrag till finansieringsinstrument som lånar ut medel till små och medelstora företag. **Medlemsstaterna uppmanas bidra till detta initiativ med sina nationella anslag inom de europeiska struktur- och investeringsfonderna**, så att instrumentet kan uppnå en kritisk massa och få betydande effekter för en ökad utlåning till små och medelstora företag.

Antagandet av programmet för företagens konkurrenskraft och för små och medelstora företag samt Horisont 2020 kommer också att öka finansieringskapaciteten hos fonder inom den offentliga sektorn flera gånger om med aktieinvesteringar genom finansiella intermediärer, t.ex. riskkapitalfonder och en välfungerande alleuropeisk riskkapitalmarknad. Ett fullständigt genomförande av direktivet om sena betalningar²² kommer också att förbättra finansieringen för företag. Nyligen genomförda lagändringar kommer att underlätta tillgången till finansiering för små och medelstora företag. **Kapitalkravsförordningen** innehåller exempelvis en korrigeringsfaktor som sänker kapitalkraven i samband med kreditrisker för exponeringar till små och medelstora företag. Det omarbetade direktivet om marknader för finansiella instrument kommer att skapa särskilda handelsplattformar som kallas tillväxtmarknader för små och medelstora företag. Genom det omarbetade transparensdirektivet försvinner kravet att offentliggöra kvartalsvis finansinformation. Genom de nya reglerna om europeiska riskkapitalfonder och europeiska fonder för socialt företagande införs ett särskilt EU-pass för fondförvaltare som investerar i nya små och medelstora företag och sociala företagsverksamheter.

Trots dessa åtgärder så förväntas tillgången till finansiering att fortsätta vara problematisk. Fastän storföretagen i allt högre utsträckning sökt finansiering på obligationsmarknaderna så är de europeiska små och medelstora företagen fortfarande starkt beroende av bankerna som viktigaste finansieringskälla, mycket mer än i andra delar av världen. Krisen har splittrat den inre marknaden för banklån i EU och låneräntorna har ökat oproportionerligt i vissa länder. **En inre marknad för kapital där små och medelstora företag kan ha gränsöverskridande tillgång till finansiering är fortfarande ett mål som behöver nås.**

Mot den bakgrunden fortsätter insatserna för att förbättra kanaler för kreditöverföring och att diversifiera företagens finansieringskällor. Framsteg har gjorts i flera initiativ som ingick i uppdateringen av industripolitiken 2012. Analysen av svaren på **grönboken om långsiktig finansiering** kommer nu att leda till förslag om åtgärder för att diversifiera finansieringskällor för små och medelstora företag och underlätta långsiktiga investeringar.

²² Direktiv 2011/7/EU av den 16 februari 2011 om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:048:0001:0010:SV:PDF>

Ytterligare åtgärder behövs också för att minska effekterna av den bristande finansiering som vissa företag drabbas av, och kommissionen kommer att fortsätta samarbetet med EIB-gruppen och understödja bilaterala initiativ mellan medlemsstater för att åtgärda dessa brister.

b) Energi

Effektivitetsvinsterna och det successiva konkurrensutsättandet av energimarknaderna har sänkt el- och gaspriserna i grossistledet, men tyvärr har återförsäljarledets priser för denna viktiga energiförsörjning till industrin ökat. Återförsäljarledets elpriser för industrin i EU ökade i genomsnitt med 3,5 % per år, och gaspriserna med 1 % mellan 2008 och 2012. Till följd av detta beräknas industrins elpriser i EU ligga dubbelt så högt som i USA och Ryssland och 20 % högre än i Kina enligt Internationella energiorganet²³. Prisskillnaden är ännu större när det gäller gas: i EU är gasen 3–4 gånger dyrare för industrin än för de amerikanska, ryska och indiska konkurrenterna och 12 % dyrare än i Kina, men däremot är den billigare än i Japan. De priser som industrikunderna faktiskt betalar kan dock variera mellan medlemsstaterna.

I meddelandet om energipriser och det medföljande arbetsdokumentet från kommissionen presenteras en välunderbyggd redovisning av energiprisernas utveckling och deras tre huvudkomponenter, dvs. energi, nätkostnader och skatter och avgifter, inklusive stöd till förnybar energi. Den största komponenten förblir energikostnaden, även om dess andel minskar och avsevärda skillnader mellan medlemsstaterna kvarstår. Nätkostnader och skatter och avgifter är de viktigaste drivkrafterna bakom energiprisökningarna och utgör en större del av det slutliga priset i återförsäljarledet²⁴.

Energikostnadernas utveckling är oroväckande för de energiintensiva industriernas konkurrenskraft. Energikostnaderna utgör en stor del av de totala kostnaderna för papper och trycksaker, kemiska varor, glas och keramik, järn och stål och övriga metaller, även om det förekommer skillnader mellan anläggningar, tekniker och länder.

Industriell konkurrenskraft och energieffektivitet fortsätter vara viktiga mål för EU, vilket bekräftas i Europa 2020-strategin. Vi försöker uppnå våra mål med hjälp av olika EU-strategier på det mest kostnadseffektiva sättet.

- På försörjningssidan avsätter Horisont 2020 medel direkt till energi- och klimatrelaterad forskning och innovation, främst genom samhällsutmaningen Säker, ren och effektiv energi och initiativ om industriellt ledarskap som Spire (hållbara industriprocesser genom resurs- och energieffektivitet), SET (den strategiska EU-planen för energiteknik) och Silc II (långsiktigt hållbart system för en koldioxidsnål industri) i syfte att utveckla och främja spridningen av banbrytande teknik som behövs för att uppnå klimat- och energimålen.

²³ Dessa priser är inte korrigerade för kvalitetsskillnader, eftersom EU:s elförsörjning är mer tillförlitlig med färre avbrott än i dessa länder.

²⁴ COM(2014) 21 final, 22.1.2014 s. 8, *Energipriser och -kostnader i Europa*. Se detta meddelande för en detaljerad redovisning av energikostnader och energipriser.

- Färdigställandet av en fullständigt integrerad inre marknad för energi och ökad konkurrens på energimarknaderna kommer att möjliggöra för industri- och bostadsanvändare att dra nytta av lägre energipriser i grossistledet.
- Vidareutvecklingen av en effektiv alleuropeisk infrastruktur för gas och el samt för transport av viktiga råvaror som etylen och propylen, skulle hjälpa till att minska transportkostnaderna och riskerna för energiintensiva sektorer. Befintliga rörledningar bör främst kopplas samman med Syd- och Östeuropa för att förbättra synergierna mellan industrier från olika medlemsstater och uppnå högre energieffektivitet i hela EU.
- Det är viktigt att undvika oproportionerliga höjningar av energikostnaderna på grund av skatter, avgifter eller andra instrument som införts av medlemsstaterna i olika politiska syften. Det är mycket viktigt för att trygga kostnadseffektiviteten och bidra till att förbättra EU:s konkurrenskraft.

Vid sidan av detta meddelande har kommissionen antagit ett paket om klimat och energi med en definition av dess ställning fram till 2030²⁵. Utom i ett fall är det ett icke-lagstiftande paket som kommer att möjliggöra diskussioner i Europeiska rådet och Europaparlamentet för att bidra till formuleringen av EU:s ståndpunkt i kampen mot klimatförändringarna och hur det samverkar med energipolitiken och EU:s ekonomiska konkurrenskraft.

c) Råmaterial och resurseffektivitet

EU:s industri är främst beroende av leveranser av råvaror från internationella marknader²⁶, särskilt obearbetade mineraler och metaller. Den står inför flera utmaningar vad gäller både primära och sekundära råmaterial hela värdekedjan igenom (prospektering, utvinning, behandling, raffinering, återvinning och ersättning). Kommissionen har sedan 2008 varit engagerad i en råvarustrategi (råvaruinitiativet). Kommissionen främjar även ett effektivt utnyttjande av resurser och utvecklingen av cirkulära affärs- och produktionsmodeller.

Kommissionens råvaruinitiativ har en stark extern dimension för att säkerställa en rättvis tillgång till råmaterial över hela världen och säkra lika konkurrensvillkor för alla aktörer inom råvaruhandeln. EU har varit framgångsrikt i förhandlingarna om exportregler för råvaror i bilaterala och multilaterala handelsavtal och i övervakning och upprätthållande av regler om handelshinder som påverkar råvaror.

²⁵ [COM\(2014\) 15](#) final, *En klimat- och energipolitisk ram för perioden 2020 till 2030*, [COM\(2014\) 20](#) final, förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om upprättande och användning av en reserv för marknadsstabilitet för unionens utsläppshandelssystem och om ändring av direktiv 2003/87/EG, [COM\(2014\) 23](#) final, *Om undersökning och utvinning av kolväten (såsom skiffergas) genom hydraulisk högvolymspräckning*, och C(2014) 267 final, kommissionens rekommendation om minimiprinciper för undersökning och utvinning av kolväten (såsom skiffergas) genom hydraulisk högvolymspräckning, samtliga 22.1.2014.

²⁶ Materialkostnaderna står i genomsnitt för över 40 % av tillverkningskostnaderna enligt den tyska ingenjörsgörningen VDI:s rapport *Cost Structure of the Manufacturing Sector*. Det beräknas att förbättrad energieffektivitet skulle kunna minska behovet av insatsvaror med 17–24 % till 2030. Se *Macroeconomic modelling of sustainable development and the links between the economy and the environment* (2011), GWS m.fl. för kommissionen på

http://ec.europa.eu/environment/enveco/studies_modelling/pdf/report_macroeconomic.pdf

Kommissionen kommer att fortsätta utnyttja alla instrument man har till sitt förfogande, inklusive en kartläggning av den råvarudiplomati som för närvarande är på gång, för att därigenom skydda tillgången till råvaror på ett hållbart sätt. Detta kommer att uppmärksammas särskilt i pågående och kommande handelsförhandlingar.

Kommissionen **kommer att överväga att lägga fram ett meddelande om ett europeiskt innovationspartnerskap för råvaror** för att förklara hur Europeiska kommissionen, medlemsstaterna, industrin och högskolorna avser att samarbeta för att driva 2013 års strategiska genomförandeplan för partnerskapet mot förbättringar inom forskning och innovation, lagstiftningsklimat eller standardisering.

De konkreta målen kommer att omfatta upp till 10 pilotprojekt för att främja teknik för produktionen och behandlingen av primära och sekundära råvaror, i syfte att hitta ersättningar för minst tre tillämpningar av kritiska och sällsynta råvaror samt för att skapa bättre ramvillkor för råvaror i Europa²⁷.

För att underlätta för industrin att göra den här övergången, kommer kommissionen 2014 att lägga fram ett lagstiftningsinitiativ om resurseffektivitet och avfall. Initiativet kommer att bygga på framstegen i genomförandet av färdplanen för ett resurseffektivt Europa och anger de viktigaste byggstenar som krävs för att ta vara på EU:s ekonomiska potential att vara produktivare samtidigt som färre resurser används och steg tas mot ett kretsloppssamhälle. Det kommer att omfatta slutsatser från utarbetandet av lämpliga indikatorer och mål samt granskningen av de viktigaste målen i EU:s avfallslagstiftning (i linje med bestämmelserna om ramdirektivet om avfall, direktivet om deponering av avfall och förpackningsdirektivet) och utför en efterhandsutvärdering av direktiven om avfallsflöden, inklusive en bedömning av alternativ för att öka enhetligheten mellan dem.

Kommissionen kommer dessutom, baserat på preliminära bedömningar, att där så behövs föreslå åtgärder för att eliminera prissnedvridningar som hindrar EU-företag från att få **tillgång till viktiga insatsvaror för industrin till internationella marknadspriser**. Kommissionen kommer att garantera politisk neutralitet i tillgången till biomassa för olika ändamål för att därigenom möjliggöra en effektiv tillämpning av kaskadprincipen i användningen av biomassa för att säkra en effektiv och hållbar användning av naturresurser. Kommissionen kommer även om det framstår som befogat att överväga åtgärder för att låta industrin få tillgång till globala marknadspriser på viktiga insatsvaror som bioetanol eller stärkelse för biobaserade industriverksamheter som uppstår från traditionella sektorer som kemikalier, papper och andra skogsindustrier²⁸.

3.3. Uppgradering av kompetens och underlättande av industriell förändring

²⁷ Inom ramen för den andra pelaren av råvaruinitiativet kommer kommissionen 2014 att offentliggöra en rapport om indikatorer för nationell politik för mineralresurser som handlar om hur medlemsstater hanterar beviljandet av tillstånd och planeringen av markanvändningen. Vidare kommer kommissionen att inleda ett offentligt samrådsförfarande för att tillsammans med alla berörda parter undersöka de politiska möjligheterna mot en eventuell harmonisering av tillståndsförfarandena och planeringen av markanvändningen.

²⁸ Se avsnitten om kemikalier och skogsbruksbaserade industrier i arbetsdokumentet från kommissionen.

Kompetens utgör en viktig del av Europa 2020-strategin. Kommissionen har infört en övergripande strategi för förbättring av utbildningssystem genom framförhållning och investeringar i humankapitalet med stöd av EU:s finansieringsinstrument, hjälpmedel för att övervaka kompetensbehov och aktuella trender samt särskilda initiativ för att sammanföra relevanta aktörer för lärlingsprogram, särskilt de med viktiga informations- och kommunikationsteknisk kompetens, däribland arbetsmarknadens parter.

Låg kompetensmatchning och utbildningsfrågor kommer sannolikt att fortsätta vara en stor utmaning för industrin i EU de kommande åren, särskilt eftersom tillverkningstekniska framsteg kommer att öka efterfrågan på särskilda kompetensuppsättningar. Det finns betydande skillnader mellan medlemsstaterna i hur kompetens uppnås och i yrkesutbildningssystemens effektivitet. Detta och den höga arbetslösheten i de krisdrabbade medlemsstaterna kräver omedelbara åtgärder för att satsa mer på utbildning, Det kräver även en bättre rörlighet över gränserna. Därför har kommissionen antagit en genomgripande reform av Eures som ska medföra ett närmare samarbete mellan de offentliga arbetsförmedlingarna i EU och EES i syfte att underlätta rörlighet och kompetensbaserad matchning genom en serie nya tjänster och produkter.

Lärlingsprogrammets bidrag till industrins konkurrenskraft är allmänt erkänt. Stora skillnader mellan medlemsstaterna i hur kompetens uppnås och i **yrkesutbildningssystemens** effektivitet har samband med den akuta arbetslösheten i de krisdrabbade medlemsstaterna. Initiativ som den europeiska alliansen för lärlingsutbildning kommer att fortsätta stödja utvecklingen av bra, effektiva lärlingsutbildningar genom starka partnerskap mellan arbetsgivare och skolor i EU.

Kommissionen utarbetar dessutom en ny generation av programmet Erasmus för unga företagare samt andra instrument för att skaffa fram **gränsöverskridande lärlingsplatser i företag**²⁹ genom ett aktivt engagemang av industrin och av små och medelstora företag. I meddelandet om en ny syn på utbildning³⁰ uppmanas till en stark inriktning på att anpassa kompetenstillgången efter arbetsmarknadens behov över hela Europa och detta förstärks och stöds nu genom det nya finansieringsprogrammet Erasmus+. **Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att stödja dessa insatser.**

För närvarande flyttar endast 0,3 % av EU:s befolkning till en annan medlemsstat för arbete, jämfört med 2,4 % i USA. EU har en unik funktion att fylla när det gäller att **underlätta rörligheten mellan utbildningsinstitutioner genom programmet Erasmus+ på alla nivåer, lärlingsutbildning, praktik och högskoleutbildning.** Industrins och små och medelstora företag kommer att uppmuntras ytterligare att delta i sådana initiativ. I framväxande sektorer och områden med ekonomisk aktivitet kommer **kunskaps- och**

²⁹ Förslag till rådets rekommendation om kvalitetskriterier för praktikprogram av den 4 december 2013, COM(2013) 857 final.

³⁰ COM(2012) 669 final, *En ny syn på utbildning: att investera i färdigheter för att uppnå bättre socioekonomiska resultat*, 20.11.2012.

innovationsgemenskaper att bidra till tillgängligheten för kompetenser som behövs på dessa nya marknader.

De berörda parterna bör sträva efter att föregripa och hantera kompetensbehoven. Industripolitiken måste även underlätta industriella förändringar och bidra till att modernisera industriella strukturer för att undvika situationer med drastisk, slösaktig omstrukturering.

Effekterna av omstruktureringar känns mest direkt på regional nivå och därför måste regionerna engageras aktivt i hanteringen av och planeringen inför förändringar. På samma sätt som framgångsrika strategier för smart specialisering bör politiska initiativ på den nivån (om infrastruktur, utbildning, forskning och innovation) därför ta hänsyn till effekterna av kommande omstruktureringar.

För att hjälpa regionerna att modernisera industribasen genom kanalisering av resurser till mer produktiva sektorer och för att stödja insatser som minimerar eventuella sociala konsekvenser **kommer kommissionen att föreslå en heltäckande strategi för att föregripa och underlätta industriella förändringar på regional nivå.**

Slutligen kommer kommissionen i början av 2014 att presentera ett meddelande om gröna jobb för att inrikta insatser på viktiga ekonomiska sektorer med potential att skapa arbetstillfällen och utvecklingen av relaterad kompetens³¹.

4. SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG OCH FÖRETAGANDE

I EU:s industripolitik har traditionellt sett mycket uppmärksamhet ägnats åt små och medelstora företag, vilket även är fallet i vår politiska strategi. I slutet av 2013 hade programmet för konkurrenskraft och innovation hjälpt finansinstitut att ge cirka 30 miljarder euro i nya medel till över 315 000 små och medelstora företag som skapat eller direkt upprätthållit cirka 380 000 arbetstillfällen. Dessutom gav under samma period strukturfonderna omkring 70 miljarder euro i stöd till företagen, främst små och medelstora. Nästan 200 000 projekt har fått stöd vid flera företag, däribland 78 000 nya företag, och minst 268 000 nya jobb har skapats (medan många fler jobb har tryggats).

Regleringskostnader och administrativa kostnader kan påverka små och medelstora företag upp till tio gånger mer än större företag. Kommissionen har systematiskt främjat förenklingar för små och medelstora företag genom undantag för mikroföretag och tillämpningen av principen att tänka småskaligt först. Villkoren för små och medelstora företag har förbättrats avsevärt sedan småföretagsakten antogs för fem år sedan. Den genomsnittliga tiden och kostnaden för att starta ett företag har minskat (från nio till fem dagar och från 463 euro till 372 euro). Tidåtgången och kostnaden för att skaffa alla tillstånd som krävs för att starta kommersiell verksamhet är dock fortfarande mycket hög i vissa medlemsstater.

³¹ Sysselsättningsrelaterade och sociala aspekter av planering för förändringar och omstrukturering har behandlats i kommissionens meddelande COM(2013) 882 final, 13.12.2013.

Den nya budgetramen 2014–2020 ger tillgång till nya, kraftigare instrument för stöd till företagande och små och medelstora företag. För första gången ingår ett program, programmet för företagets konkurrenskraft och små och medelstora företag, som är specifikt inriktat på små och medelstora företag. Det har en budget på 2,3 miljarder euro utöver andra EU-bidrag. I den nya sammanhållningspolitiken ägnas särskild uppmärksamhet åt de små och medelstora företagets konkurrenskraft. Genom ett särskilt instrument i Horisont 2020 finansieras små och medelstora företags tidiga forskning och innovation med hög risk. Den nya politiken för landsbygdsutveckling stärker dessutom nyföretagande och de små och medelstora företagets konkurrenskraft på landsbygden³².

Utöver detta finansiella stöd är de kommande riktlinjerna om statligt stöd för investering av riskkapital särskilt känsliga för de problem som små och medelstora företag möter vid finansieringen av sin verksamhet.

För att kunna utnyttja hela sin potential **måste små och medelstora företag fortfarande övervinna de hinder som begränsar deras tillväxt**. Det genomsnittliga lilla eller medelstora företaget är mindre i EU än i USA. Det finns även skillnader i storleken på små och medelstora företag inom EU: I Tyskland har små och medelstora företag i genomsnitt 7,6 anställda, jämfört med 3,6 anställda i Spanien och 3,2 i Italien. Det har stora konsekvenser: ju mindre företaget är, desto svårare är det att investera i innovation, exportera och integrera globala värdekedjor, vilket alltså äventyrar deras konkurrenskraft.

Klusters potential att skapa ekonomiskt fördelaktiga innovationssystem för grupper av små och medelstora företag som stärker varandra behöver utnyttjas bättre som ett tillväxtfrämjande medel. Kommissionen kommer att underlätta hopkopplingen av små och medelstora företag som önskar gå samman i kluster på global nivå för ansamling av kunskap och tväreuropeiska värdekedjor. Fokus kommer inte att begränsas till industrisektorer utan kommer att ligga på underlättande av tvärssektoriella och gränsöverskridande samarbete och innovation.

Mervärdeskedjor, från upphandling av råvaror till företagstjänster och distribution, samt kopplingar till forsknings- och utbildningscentrum, måste integreras bättre. Klusterbaserade demonstrationsprojekt för innovation i värdekedjor kommer också att finansieras genom Horisont 2020 som stöd för genomförandet av smarta specialiseringsstrategier. Kommissionen kommer dessutom att förstärka åtgärdsplanen om företagande för utveckling av företagarkompetens och företaganda och för att underlätta för enskilda att kommersiellt utveckla sina idéer.

En uppdaterad småföretagsakt skulle skapa mer synergier med reformprocessen inom ramen för den europeiska planeringsterminen och hjälpa små och medelstora företag att växa och skapa sysselsättning. Kommissionen kommer att överväga åtgärder och vid behov

³² Vad gäller s.k. blå tillväxt, se meddelandet *Blå tillväxt – möjligheter till hållbar tillväxt inom havs- och sjöfartssektorn*, COM(2012) 494 final, 13.9.2012.

förslag till ny lagstiftning så att det blir möjligt att oavsett medlemsstat starta ett företag till en kostnad på högst 100 euro och inom tre dagar. Ett mål på en månad för anskaffande av nödvändiga tillstånd kommer också att övervägas. Slutligen undersöker kommissionen åtgärder för att förkorta den rättsliga hanteringen av kreditfordringar för företag, för att de ska kunna återhämta sig från finansiella svårigheter och undvika insolvens genom tillgång till kostnadseffektiva förfaranden för omstrukturering av skulder och för att ge ärliga företagare en andra chans och underlätta överlåtagandet av företag. Kommissionen uppmanar medlemsstater att införa ett småföretagstest eller något liknande system i beslutsprocessen och minska den administrativa bördan³³.

Slutligen undersöker kommissionen ytterligare möjligheter att hjälpa små och medelstora företag att utveckla gränsöverskridande synergier genom ett flexibelt och lätt regelverk för små och medelstora företag. Företagsnät ger intressanta affärsmöjligheter, särskilt för att stärka det gränsöverskridande samarbetet. Genom bättre specialisering inom gemenskapen skulle företagsnäten också kunna vara en viktig bidragande faktor till innovation. Kommissionen kommer att undersöka i vilken utsträckning, t.ex. genom praktiska riktlinjer, riktade åtgärder skulle kunna föreslås (t.ex. standardisering, terminologi eller märkning) vilka kan främja utvecklingen av företagsnät.

5. EU-FÖRETAGENS INTERNATIONALISERING

Exporten och EU:s handelsöverskott har spelat en viktig roll för att dämpa krisens konsekvenser. År 2015 förväntas cirka 90 % av den globala tillväxten komma utifrån och tillträdet till marknader utanför EU fortsätter därför vara viktigt för EU:s konkurrenskraft. EU:s industri har till största delen behållit sin konkurrenskraft på internationella marknader men det kan inte tas för givet att den starka exporten ska fortsätta. Europeiska företag behöver fortsätta vara innovativa och integrera sig i det växande nätet av värdekedjor runt om i världen. Integrationen i den globala ekonomin måste gå hand i hand med främjandet av öppna, rättvisa marknader över hela världen.

Handelspolitiken står i centrum för EU:s internationaliseringsplaner, inte bara för att öppna marknader utan även för att försvara Europas intressen och aktivt främja likvärdiga konkurrensvillkor på marknader utanför EU. EU är dessutom fast beslutet att verka för frihandel inom Världshandelsorganisationen, vilket det nyligen antagna avtalet om förenklade handelsprocedurer visar. Samtidigt driver EU en aldrig tidigare skådad bilateral handels- och investeringsagenda där frihandelsavtal för närvarande är det viktigaste medlet för att uppnå bättre marknadstillträde. Slutförandet av pågående förhandlingar om frihandelsavtal kan potentiellt öka EU:s BNP med 2 % (250 miljarder euro). Kommissionen har även föreslagit en ändring av de handelspolitiska skyddsinstrumenten och uppmanar rådet och parlamentet

³³ Dessa förslag kommer att samordnas och komplettera andra åtgärder som är under förberedelse inom det rättsliga området för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning. Inom det området och även som uppföljning av 2012 års meddelande *En ny strategi för att hantera misslyckade företagssatsningar och insolvens* kommer minimikrav att göra det möjligt för företag i finansiella svårigheter att på ett effektivt sätt omstrukturera sina skulder och undvika insolvens.

att snabbt enas om att förstärka det handelspolitiska skyddssystemet och sänka kostnaderna för få det att effektivare skydda en rättvis konkurrens.

5.1. Marknadstillträde

Efter framgångarna i den gemensamma utrikespolitiken, de nya tillväxtuppgifterna och strategin för marknadstillträde bör EU öka sina insatser för ekonomisk diplomati, baserat på solidaritet mellan medlemsstaterna, och tala med starkare stämma till ekonomiska partner för att försvara europeiska investeringar och intressen i utlandet. Konkurrensvillkoren är inte lika på världsmarknaderna, och europeiska företag som är verksamma på viktiga framväxande marknader får konkurrera på orättvisa villkor.

Den europeiska sektorn för offentlig upphandling är den mest öppna i hela världen, men ändå stöter EU-företag på svårigheter vid offentlig upphandling i utlandet. I nyligen tecknade frihandelsavtal har EU gjort stora förbättringar i tillträdet till upphandlingsmarknader. Bilateral förhandlingar med Kanada har t.ex. lett till betydande framgångar i öppnandet av upphandlingsmarknader på lokal och regional nivå. Andra bilaterala förhandlingar, främst med USA och Japan, ska förhoppningsvis ge liknande framsteg.

Kommissionen har dessutom föreslagit ett nytt instrument som, om det godkänns av medlemsstaterna och Europaparlamentet, kommer att göra det möjligt för EU att korrigera obalanser på de internationella marknaderna för offentlig upphandling³⁴. Genom detta förfarande kan upphandlande myndigheter i medlemsstaterna utesluta anbudsgivare för stora kontrakt som använder varor och tjänster med ursprung i ett land utanför EU där upphandlingsmarknaderna är mycket skyddade. Det är ett bra exempel på hur ömsesidighet kan ge positiva resultat för EU i ett internationellt sammanhang.

Tjänster står för cirka 40 % av mervärdet i den europeiska exporten av tillverkade varor. Cirka en tredjedel av de arbetstillfällena som skapas genom denna export finns i företag som försör varuexportörerna med extra tjänster. Bättre, billigare tjänster är därför en viktig variabel i ekvationen för industrins konkurrenskraft. En förbättring av EU-företagens integration i de globala värdekedjorna kommer att underlätta tillgången till tjänster av hög kvalitet och göra EU:s varu- och tjänsteexport mer konkurrenskraftig.

Insatser för att öka de små och medelstora företagens internationalisering framstår som särskilt viktigt. I EU står de 10 % största exportföretagen vanligtvis för 70-80 % av exportvolymen, och kommissionen kommer att försöka öka inte bara exportvolymen utan även antalet exportföretag för att underlätta integreringen av EU-företag i globala värdekedjor.

³⁴ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om tillträdet för varor och tjänster från tredjeländer till unionens inre marknad för offentlig upphandling och förfaranden till stöd för förhandlingar om tillträde för varor och tjänster från unionen till tredjeländers marknader för offentlig upphandling, COM(2012) 124 final, 21.3.2012.

För en förbättring av marknadstillträdet krävs en blandning av handelspolitiska instrument som åtgärdar de konkreta problem som våra företag möter när de exporterar till eller investerar i tredjeländer. Strategin för marknadstillträde spelar en viktig roll i åtgärdandet av dessa problem genom kommissionens, medlemsstaternas och näringslivets gemensamma insatser. Ett starkare samarbete mellan olika berörda parter kommer att öka effektiviteten och framgångarna i hanteringen av dessa hinder.

För att främja tillträdet till marknader runt om i världen kommer kommissionen att

- fortsätta föra förhandlingar om frihandelsavtal med viktiga bilaterala handelspartner, bland annat USA, Kanada, Japan och Indien, i syfte att förbättra marknadstillträdet för den europeiska industrin och följa upp befintliga frihandelsavtal genom regelbunden övervakning, bedömning och implementering,*
- fortsätta förhandla om ett djupgående och omfattande frihandelsavtal och avtal om ackreditering och godkännande av industriprodukter mellan EU och länder i södra Medelhavsområdet och länderna i det östliga partnerskapet,*
- fortsätta arbetet inom Världshandelsorganisationens organ för att förebygga och motverka att tredjeländer skapar handelshinder, även genom tvistlösning om det behövs,*
- förstärka tillväxtuppsdragen och utnyttja nätverket Enterprise Europe för att främja de små och medelstora företagens internationalisering och för att stödja tillväxtuppsdragens organisations- och uppföljningsåtgärder,*
- föra småföretagsdialoger och främja samarbete med våra internationella partner, bilateralt med USA, Kina, Ryssland och Brasilien och multilateralt i det östliga partnerskapet, i det industriella samarbetet mellan EU och Medelhavsländerna, i samband med utvidgningen och i AVS-länderna,*
- fortsätta genomföra strategin för marknadstillträde som ett instrument för åtgärdande av de konkreta problem som europeiska företag möter, med särskild inriktning på små och medelstora företag, vilka ofta står inför de största utmaningarna när det gäller handelshinder i tredjeländer.*

5.2. Samarbete för standardisering, lagstiftning och immaterialrätt

Kommissionen kommer att fortsätta främja **internationellt samarbete om standarder och reglering**, grundat på EU:s roll som standardsättare och ta en ledande roll i förstärkningen av det internationella standardiseringssystemet. Samarbete med andra länder i regleringsfrågor kommer att fortsätta att prioriteras högt, särskilt i de pågående bilaterala förhandlingarna med USA och Japan där huvudfokus kommer att ligga på handels- och investeringshinder efter

gränsen. Mer transparens och regleringskonvergens kommer att öka utlandsmöjligheterna betydligt för EU:s företag och bidra till att minska kostnaderna för marknadstillträde.

I en värld där konkurrenskraft ofta härrör från fördelarna med att komma först och från varumärkesetablering är det allt viktigare för EU-företag att försvara sina immateriella rättigheter på alla relevanta marknader, särskilt i kreativa industrier där förfalskning är ett allvarligt problem. I syfte att öka stödet till företag har kommissionen redan utökat sitt hjälpnät för immaterialrätt till Asean och Mercosur för att erbjuda tjänster i ett större geografiskt område och kommer att överväga ytterligare geografisk utvidgning av sådana stödtjänster.

6. SLUTSATSER

EU behöver brådskande förstärka grunden för **hållbar tillväxt och modernisering efter krisen**. För det ändamålet måste EU skicka en tydlig signal om sitt engagemang för återindustrialisering, moderniseringen av EU:s industribas och främjandet av en konkurrenskraftig ram för EU:s industri.

Vikten av de utmaningar som Europa står inför kräver uppmärksamhet och vägledning på högsta politiska nivå, Europeiska rådet. Det är av största betydelse för att säkerställa enhetligheten och prioriteringen för alla instrument som EU har till förfogande. En industriell strategi kan inte sättas i verket som en fristående politik, eftersom den samverkar med och på flera sätt överlappar med många andra politikområden.

Följaktligen uppmanar kommissionen medlemsstaterna att erkänna industrins centrala betydelse för förstärkningen av konkurrenskraften och en hållbar utveckling i Europa och för att mer systematiskt inarbeta konkurrenskraftsfrågorna i alla politikområden.

I det syftet anser kommissionen att följande prioriteringar bör göras för att stödja den europeiska industrins konkurrenskraft:

- *Fortsätta att arbeta in målet att upprätthålla industriell konkurrenskraft i andra politikområden för att behålla EU-ekonomins konkurrenskraft, med hänsyn till vikten av den industriella konkurrenskraftens bidrag till EU:s övergripande konkurrenskraft. Särskild uppmärksamhet måste t.ex. ägnas åt ökad produktivitet inom företagstjänster för att öka den industriella konkurrenskraften och konkurrenskraften hos EU:s ekonomi i allmänhet.*
- *Maximera den inre marknadens potential genom att utveckla den infrastruktur som behövs, erbjuda ett stabilt, förenklat och förutsägbart regelverk som är fördelaktigt för företagande och innovation, integrera kapitalmarknaderna, förbättra möjligheterna till utbildning och rörlighet för medborgare och slutföra den inre marknaden för tjänster som en viktig bidragande faktor för industriell konkurrenskraft.*

- *På ett beslutsamt sätt genomföra instrumenten för regional utveckling med nationella instrument och EU-instrument som stöd för innovation, kompetens och företagande för att genomföra industriella förändringar och förstärka konkurrenskraften hos EU:s ekonomi.*
- *För att uppmuntra investering måste företag ha tillgång till kritiska insatsvaror, i synnerhet till energi och råvaror, till överkomliga priser som speglar internationella kostnadsförhållanden. Utformningen och införandet av politikinstrument för olika mål, både på EU-nivå och på nationell nivå, får inte medföra prissnedvridningar som leder till oproportionerligt höga priser för dessa insatsvaror. Åtgärder bör också vidtas på den inre marknaden och på internationell nivå för att säkerställa en tillräcklig tillgång till dessa insatsvaror, samt öka energi- och resurseffektiviteten och minska avfallsmängderna.*
- *Göra allt för att underlätta integreringen av EU-företag i globala värdekedjor för att stärka deras konkurrenskraft och säkerställa tillträdet till globala marknader till förmånligare konkurrensvillkor.*
- *Slutligen kräver målet att få ny fart på EU:s ekonomi stöd för den återindustrialisering som ingår i kommissionens strävan att öka industrins bidrag till BNP till så mycket som 20 % år 2020.*

Brussels, 22.1.2014
COM(2014) 14 final

**COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN
PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL
COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS**

For a European Industrial Renaissance

{SWD(2014) 14 final}

**COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN
PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL
COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS**

For a European Industrial Renaissance

1. INTRODUCTION

The European Union is emerging from its longest-ever recession. EU28 GDP grew by 0.2% in the third quarter of 2013. The upturn in business sentiment and confidence indicators suggests that structural reforms, macroeconomic governance improvements and measures in the financial sector have succeeded in stabilising Europe's economy. The EU is on the right track, but the recovery remains modest, with Commission forecasts of 1.4% GDP growth for the EU28 in 2014 and unemployment rates close to 11% for the next two years. That is why **fostering growth and competitiveness to sustain and strengthen recovery and to achieve the goals of the Europe 2020 agenda have become the top priority for the Commission and EU Member States.**

The crisis has underlined the importance of the real economy and a strong industry. Industry's interactions with the rest of Europe's economic fabric extend far beyond manufacturing, spanning upstream to raw materials and energy and downstream to business services (e.g. logistics), consumer services (e.g. after-sales services for durable goods) or tourism. Industrial activities are integrated in increasingly rich and complex value chains, linking flagship corporations and small or medium enterprises (SMEs) across sectors and countries.

The **economic importance** of industrial activities is much greater than suggested by the share of manufacturing in GDP. Industry accounts for over 80% of Europe's exports and 80% of private research and innovation. Nearly one in four private sector jobs is in industry, often highly skilled, while each additional job in manufacturing creates 0.5-2 jobs in other sectors.¹ **The Commission considers that a strong industrial base will be of key importance for Europe's economic recovery and competitiveness.**

Overall, EU industry has proved its resilience in the face of the economic crisis. It is a world leader in sustainability and returns a EUR 365 billion surplus in the trade of manufactured products (EUR 1 billion a day),² generated mainly by a few high- and medium-technology sectors. They include the automotive, machinery and equipment, pharmaceuticals, chemicals, aeronautics, space and creative industries sectors, and high-end goods in many other sectors, including food.

¹ Rueda-Cantuche, José M.^a, Sousa, N^b., Andreoni, V^a. and Arto, I^a. "The Single Market as an engine for employment growth through the external trade", Joint Research centre, IPTS, Seville, 2012. In this Communication, manufacturing refers to Section C and divisions 10 to 33 of NACE Rev. 2. Industry refers to a broader set of activities including also mining and quarrying and energy activities.

² Estimate based on Eurostat trade statistics. This figure refers to manufactured products only and therefore, it does not include trade flows of energy and raw materials where the EU presents a negative trade balance.

Nonetheless, the legacy of the crisis is severe: since 2008, 3.5 million jobs have been lost in manufacturing; the share of manufacturing in GDP has fallen from 15.4% to 15.1% in the last year³; and the EU's productivity performance continues deteriorating in comparison to that of our competitors.

Two recent Commission reports⁴ have identified a number of weaknesses hampering growth. **Internal demand** remains weak, undermining European companies' home markets and keeping intra-EU trade subdued after the crisis. The **business environment** has improved in the EU overall but progress remains uneven. Inflexible administrative and regulatory environments, rigidities in some labour markets and weak integration in the internal market continue to hold back the growth potential of firms, especially SMEs. **Investment in research and innovation** remains too low, holding back the necessary modernisation of our industrial base and hampering future EU competitiveness. EU firms face higher **energy prices** than most of our leading competitors,⁵ and have difficulties to **access basic inputs** such as raw materials, qualified labour and capital in affordable conditions.

Against this background, the Commission has been pursuing an integrated industrial policy approach as outlined in the Industrial Policy Communications of 2010 and 2012⁶ and has issued growth-enhancing recommendations to Member States in the context of the European Semester. **Full implementation** of this policy approach at European and national levels is critical to ensure our future competitiveness and to increase our growth potential. To be effective, policy actions must be well co-ordinated and consistent from regional to the EU-level.

As a contribution to the European Council debate on industrial policy, **this Communication sets out the Commission's key priorities for industrial policy**. It draws on the Annual Growth Survey, provides an overview of actions already undertaken and puts forward selected new actions to speed up the attainment of these priorities. **It shows that industrial policy and other EU policies are getting gradually more and more integrated as indicated in the flagship industrial policy communication in 2010 and why this mainstreaming process must continue. Most importantly, this communication stresses the importance of full and effective implementation of industrial policy in the EU and aims to facilitate this.**

³ It is worth noting that while in some countries (Slovakia, Lithuania, Austria, Germany and the Netherlands) the share of manufacturing in GDP has increased since 2007, it has fallen in the rest.

⁴ European Competitiveness Report 2013 'Towards knowledge-driven Reindustrialisation' at http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/competitiveness-analysis/european-competitiveness-report/files/eu-2013-eur-comp-rep_en.pdf and 'Member states Competitiveness Performance and Implementation of EU Industrial Policy' at http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/monitoring-member-states/files/scoreboard-2013_en.pdf.

⁵ For both electricity and gas, the price differential with external competitors (with the main exception of Japan) is increasing.

⁶ COM(2012) 582 final "A Stronger European Industry for Growth and Economic Recovery" of 10.10.2012 and COM(2010) 614 final "An Integrated Industrial Policy for the Globalisation Era Putting Competitiveness and Sustainability at Centre Stage" of 28.10.2010. Several Member States including France, Spain, Germany or the UK have also defined industrial policies or strategies at national and regional level in recent years.

In this process of implementation of reforms to improve competitiveness, Member States will play a capital role. The development of new instruments such as the “Partnerships for Growth, Jobs and Competitiveness”, can be very helpful to improve effectiveness in the implementation of those reforms.⁷

2. AN INTEGRATED, SINGLE EUROPEAN MARKET: CREATING AN ATTRACTIVE PLACE FOR ENTERPRISES AND PRODUCTION

The internal market remains the centrepiece of the EU’s economic success. In the mid-1980s, the internal market changed the outlook for the European economy and after the crisis, the internal market can once again play this role to revitalise the EU economy making the EU a more attractive location for the production of goods and services.

The internal market provides EU companies with a large home market, facilitates productivity improvements by reducing input costs, allowing efficient business processes and increases returns on innovation. But the internal market still has significant potential for growth and further simplification of internal market rules can further improve economic efficiency. Deepening the internal market can bring about faster technological change. Integrating EU firms more firmly into regional and global value chains is key for productivity gains. Well-designed, timely European standards will accelerate the diffusion of innovations and EU reforms in the field of intellectual property rights will also encourage creativity and innovation. But releasing the full potential of the internal market requires better integration of infrastructure networks, better implementation and simplification of rules for goods and services, and a predictable, stable regulatory framework, combined with modern, efficient public administration.

2.1. Completing the integration of networks: information networks, energy and transport

The internal market cannot work seamlessly without an integrated infrastructure. The Single Market Act II put forward four actions to foster the development of maritime, air and rail transport, as well as an initiative to strengthen the implementation and enforcement of the Third Energy Package to liberalise and integrate European energy markets. Early in 2013, the Commission proposed the Fourth Railway Package to make it easier for rail operators to enter and operate in the EU market.⁸ In the maritime sector, the Commission set out plans in July 2013 to ease customs formalities for ships, reducing red tape, cutting delays in ports and

⁷ These mutually agreed contractual arrangements by Member States could support the implementation of relevant aspects of industrial policy reflecting the economic policy priorities identified in the European Council's shared analysis of the economic situation in the Member States and the euro area as such on the basis of the country-specific recommendations.

⁸ The package is a major step to create a functioning Single European Rail Area, where standardised trains and rail components progressively replace the wide array of customised rolling stock and rail vehicle authorisation procedures are streamlined. The Shift2Rail joint undertaking will support this process by pooling public and private funds to speed up the development and deployment of new technologies and solutions.

making the sector more competitive. The Commission is also taking steps to enforce the Single European Sky obligations in Member States.⁹ **At present, the adoption, full implementation and/or enforcement of these initiatives are suffering delays.**

The development of an internal market for energy requires both full implementation of the legislative framework by all Member States and integrated **energy networks**, which should promote competition within the internal market and reduce energy costs for European companies. Significant investments are required to modernise Europe's energy infrastructure to connect energy 'islands', enabling flows of energy within the internal market, and enabling EU industry to benefit from more security of supply and lower prices.¹⁰

EU infrastructure must respond to social demands and accommodate technological change. The emergence of **clean vehicles and waterborne vessels** is a key challenge for EU industry as it tries to maintain its competitive edge. Such development depends both on the supply of new technology and on the installation of the necessary infrastructure for users. The adoption of the proposed Directive¹¹ on the deployment of alternative fuels infrastructure will mandate Member States for a minimum coverage of alternative fuel infrastructure, including electric recharging stations with common interface standards.

The Commission calls on the Council and the European Parliament to adopt this proposal early in 2014.

As stated in the conclusions of the October 2013 European Council, digital products and services are very important for the upgrading of European industry. To support the development of communication services, the Commission proposed in September 2013 an ambitious programme towards a single market in telecommunications that aims at promoting investment and taking steps to further reduce regulatory fragmentation in the EU while promoting competition in broadband provision.

Beyond infrastructure developments, the convergence of **information and communication technologies** with energy and logistics networks is creating new opportunities and challenges for industry. The challenge is to roll out digitally enabled networks with the level of security and resilience required to support the businesses in their operations. The impact of these

⁹ In the road haulage sector, better enforcement of market access provisions is necessary for further market opening. Harmonisation of safety and technical rules in road haulage has already taken place setting the stage for a possible liberalisation of this sector at EU level.

¹⁰ On 14 October 2013, the Commission adopted a list of 248 key energy infrastructure projects, which on the basis of the new guidelines for trans-European energy infrastructure (TEN-E) will benefit from faster and more efficient permit granting procedures and improved regulatory treatment. In addition, the Council and the European Parliament agreed in December 2013 on the creation of the **Connecting Europe Facility** (CEF), a €33.2-billion fund to finance and attract investment to improve Europe's transport, energy and digital networks. The CEF will contribute to create high-performing and environmentally-sustainable interconnected networks across Europe. In the CEF, €5.85 billion have been allocated to trans-European energy infrastructure for the period 2014-20 that will contribute to market integration and supply security in the EU's energy system.

¹¹ COM(2013) 18 final of 24.1.2013 "Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on the deployment of alternative fuels infrastructure".

changes is starting to emerge and will provide market opportunities, notably for key enabling technologies. The layout of intelligent networks will also require a fit for purpose regulatory framework as well as the development of appropriate interoperability standards. The EU, Member States, regions and industry have all a role to play in fostering the digitalisation of business processes and in developing the industrial dimension of the digital agenda.

Space infrastructures and related industrial and service applications offer the potential to enhance industrial competitiveness, generate growth and create jobs. The EU has a substantial role to play in this domain, as the high cost of space projects renders it more economical for Member States to pool investments and jointly benefit from the opportunities arising from them. In cooperation with the Member States and dedicated organisations and agencies (such as European Space Agency and the European Agency for the Global Navigation Satellite System (GSA), the Commission is completing the space infrastructures of its flagship projects, Galileo and Copernicus, during the next multi-annual financial planning framework. It will propose rules creating the technological and regulatory conditions for their commercial exploitation.

As a matter of priority, the Commission invites the Council and the Parliament to adopt and implement the aforementioned measures and legislation on information, energy, transport, space and communications networks in the EU, following the proposals made by the Commission.

Delaying the deployment of these infrastructures will hamper our future competitiveness. As the current economic environment is not favourable for long-term investment, the Commission will make further use of **project bonds** to facilitate the financing of these infrastructure projects.

2.2. An open and integrated internal market in goods and services

The Commission provided new impetus to market integration across the EU through Single Market Acts I and II and calls on the co-legislators to adopt the proposals in these, especially on initiatives such as the market surveillance and product safety package.

The Commission continues actively promoting a seamless market for goods. The Review of the Internal Market for industrial goods has shown that the internal market for industrial goods is fit for purpose¹². Industry has benefited from its development and intra-EU trade in manufactured goods has increased over the years.

¹² Commission Communication COM (2014) 25 final of 22.01.2014 'A vision for the internal market for industrial products' of 22.01.2014.

The Single Market for Green Products initiative proposes a set of actions to overcome problems in the free circulation of these products.¹³ However, unless Member States take further steps on implementing the current framework, business will continue facing unnecessary higher costs and cost differences that risk growing. The Commission will ensure that harmonisation is enforced and will, first and foremost, **concentrate on implementing and enforcing the legislative framework in place** and facilitate the participation of SMEs in the internal market.

The Communication “A vision for the internal market for industrial products” presents actions to achieve a more integrated internal market based on rationalising the existing regulatory framework. The Commission will consider elaborating a legislative proposal on how to streamline and harmonise economic sanctions of an administrative or civil nature for non-compliance with Union harmonisation legislation to ensure equal treatment of all businesses throughout the internal market for industrial products. To strengthen support for SMEs in the internal market and further develop assistance for access to finance, to improve their energy and resource efficiency and to increase the innovation management capacity of SMEs, the Enterprise Europe Network will be reinforced.

Industry trades both goods and services. Full implementation of the Services Directive remains important for Europe’s industrial competitiveness. There is a clear imbalance between the level of integration in goods and services markets, and for industry to be able to modernize effectively the **functioning of the internal market for services must be further improved**.¹⁴

Much has been achieved but Member States must still deliver reforms and improve implementation of Internal Market rules in some areas. Already in its 2012 Communication¹⁵, the European Commission invited the Member States to make additional efforts towards an ambitious implementation of the Services Directive. Full implementation of the Services Directive would significantly improve the smooth functioning of the internal market, in particular for small and medium sized countries and for consumers. Enhancing competitiveness could lead to an additional total economic gain of about 2.6% of the EU GDP. Progress is being monitored in the European Semester and the Commission has established a dialogue with Member States to achieve politically agreed targets.

The competitiveness of industry would benefit from a more integrated internal market for services, particularly for business services that represent about 12% of EU value added. This is a good example of an area where the mainstreaming of industrial competitiveness can

¹³ This initiative proposes common methods to measure the environmental performance of products and organisation. By providing comparable and reliable environmental information about products will facilitate the integration of markets for those goods across the EU.

¹⁴ Single Market Integration Report at <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0785:FIN:EN:PDF>

¹⁵ Communication of 8 June 2012 (COM (2012) 261 final "A partnership for new growth in services 2012 – 2015)

contribute to increase the overall competitiveness of the EU economy. Business services should be properly taken into account in the design and implementation of industrial policy strategies. Following the 2012 Industrial Policy Communication, the Commission set up in the beginning of 2013 a High Level Group on Business Services. The Commission will examine the need for further action when this group issues its recommendations in March 2014.

The recently updated **European Standardisation System** will be closely monitored in order to assess whether it needs to be further adapted to the fast-changing environment so that it can continue to contribute to Europe's strategic objectives, in particular in the field of industrial policy, services, innovation and technological development.

In addition, effective standard setting and the protection of intellectual property (which represents 50 % of total intangible assets in the EU) are crucial for promoting innovation and the development of new technology areas. **The Commission will closely follow the ongoing debate about the use and role of IPR in standards and assess whether it needs to address the issue in a dedicated initiative.**

2.3. Business Environment, Regulatory Framework and Public Administration in the EU

The EU's competitive strength has always been built on a solid and predictable institutional environment, quality infrastructure, a strong technological knowledge base and a healthy and educated labour force. Europe has traditionally ranked well as a place for business and industrial production, but is now losing competitiveness as compared to other regions in the world.¹⁶

The fact that the internal market (particularly in services) is not fully integrated is an important factor holding back productivity gains. As a whole, Europe has not been sufficiently adaptable to changing circumstances. Administrative burdens and regulatory complexity are being eliminated too slowly and unevenly and some labour markets are not flexible enough. Following the financial crisis, the legacy of deleveraging is further affecting business sentiment and holding back further investment and fresh credit to business thereby hurting the modernisation of EU industry.

The Commission monitors the EU's competitiveness performance and business environment on a regular basis, notably through the European Semester process and the Member States' Competitiveness Report under Article 173 of the TFEU. Recent reports show signs of improvement as structural reforms start to have an effect, but progress remains uneven across Member States.

¹⁶ In 2008, the World Bank's Doing Business listed eight Member States in the top 20, three of them in the top 10. In 2013, there were only 6 Member States in the top 20, and two in the top10.

From 2014, the ‘**Report on Member States’ Competitiveness Performance and Policy’ under Article 173 TFEU** will be strengthened to evaluate and clearly link the impact of improvements in the business environment on the progress in Member States’ actual competitiveness performance, and the scope of its annual reports will be extended to monitor efforts at national level to mainstream competitiveness aspects into other policy fields.¹⁷

At EU level, the Commission continues improving the quality of legislation and the regulatory environment to make it fitter, more stable and predictable. The implementation of the **Regulatory Fitness and Performance Programme (REFIT)** and the follow-up to the Top 10 regulatory burdens (as perceived by business organisations and stakeholders) will simplify EU legislation and reduce regulatory burden on businesses. **Competitiveness Proofing** has been fully integrated into the Commission’s impact assessments for all major proposals with significant effects on competitiveness. Studies on **cumulative Cost Assessments** have been conducted in a number of sectors (steel, aluminium) and will be performed in others (e.g. chemicals and forest-based industries) in an effort to estimate ex-post the joint costs of different strands of national and EU regulations on industrial sectors. A **fitness check** of legislation in the oil-refining sector will be finalised in 2014. In the future, the Commission will gradually undertake comprehensive reviews of the competitiveness and regulatory frameworks in each of the main industrial value chains, using fitness checks and cumulative cost assessments.¹⁸

The Commission calls on Member States to take comparable measures at national level to help ensure that policy efforts increase competitiveness throughout the EU. The Commission will monitor progress in this area.

There are significant variations in the 28 Member States' public administration's approach towards the private sector. To enable all Member States to tap into the experiences of others, the Commission will present an initiative on **Growth-Friendly Public Administration**, providing a comprehensive overview of best practices in public administration available across the EU, in particular with regard to e-government tools and public procurement.

3. INDUSTRIAL MODERNISATION: INVESTING IN INNOVATION, NEW TECHNOLOGIES, PRODUCTION INPUTS AND SKILLS

With scarce natural and energy resources and ambitious social and environmental goals, EU companies cannot compete on low price and low quality products. They must turn to

¹⁷ See Competitiveness Council Conclusions of 2-3 December 2013.

¹⁸ In addition, other initiatives are undertaken to facilitate the implementation of regulations in specific areas. For instance, EU waste legislation is under review with a view to make it clear and easily enforceable and to facilitate the recycling of secondary raw materials.

innovation, productivity, resource-efficiency and high value-added to compete in global markets. Europe's comparative advantage in the world economy will continue to lie in high value-added goods and services, the effective management of value chains and access to markets throughout the world. Thus, innovation and technological advancement will remain the main source of competitiveness for EU industry. For this reason, further efforts are needed to achieve the Europe 2020 target of spending 3% of GDP on research and development (R&D).

In particular, digital technologies are at the heart of increases in productivity of European industry. Their transformative power and growing impact across all sectors is redefining traditional business and production models and will result in a range of potential new product and notably service innovations by industry ('servitization of industry'). A digital transition is underway across the global economy and industrial policy needs to integrate new technological opportunities such as cloud computing, big data and data value chain developments, new industrial applications of internet, smart factories, robotics, 3-D printing and design.

3.1. Stimulating investment in innovation and new technologies

Since the onset of the economic crisis, dramatically reduced levels of investment in innovation are a major concern for Europe's industrial future.

The Commission has put an increasing share of its policy, regulatory and financial levers at the disposal of Member States, regions and industry to foster investment in innovation. The **Horizon 2020 Programme**, in particular through its industrial leadership pillar, will provide close to EUR 80 billion for research and innovation. This includes support for key enabling technologies that will redefine global value chains, enhance resource efficiency and reshape the international division of labour. To facilitate the commercialisation of research results, Horizon 2020 will also finance closer-to-market prototypes and demonstration projects than hitherto. A key element of the new Framework Programme is joining forces with the private sector through public-private partnerships in key industrial domains, so as to leverage further private investment.

In addition, with the adoption of the new multiannual financial framework 2014-2020 at least EUR 100 billion of European Structural and Investment Funds (ESIF) are available to Member States to finance investment in innovation, in line with industrial policy priorities. In 2014-2020, investments in innovation by **ESIF** will be guided by the concept of '**Smart Specialisation**', to allow Member States and regions to concentrate investment on their comparative advantages and to encourage the creation of cross-European value chains. Many of the themes proposed under Smart Specialisation Strategies by the Member States and regions are related to the six strategic areas identified under industrial policy, putting a comprehensive financing package at the disposal of regions.

As Member States increasingly look to stimulate investment in strategic industrial areas, the Commission is **modernising the State Aid Framework for R&D&I** and **reforming public procurement rules** to create a critical mass on the demand side and improve efficiency in the allocation of resources in full respect of competition and internal market rules.

The need to speed up investment in breakthrough technologies in fast-growing areas was the main reason the Commission decided to identify in the 2012 Industrial Policy Communication the six areas in which investment should be encouraged.

These strategic, cross-cutting areas are: advanced manufacturing, key enabling technologies, clean vehicles and transport, bio-based products, construction and raw materials and smart grids. The work of the six task forces that were set up a year ago has enabled the Commission to identify opportunities as well as obstacles to innovation requiring further policy action. Based on this work, **the Commission will pursue the following priorities:**

- **Advanced manufacturing:** implementing the Knowledge and Innovation Community on value-added manufacturing and establishing a Public Private Partnership on Sustainable Process Industry through Resource and Energy Efficiency, Factories of the Future, Photonics and Robotics, upgrading innovation capacity and competitiveness of Europe's manufacturing sector. The integration of digital technologies in the manufacturing process will be a priority for future work in light of the growing importance of the industrial internet. The use of "big-data" will be increasingly integrated in the manufacturing process.¹⁹
- **Key Enabling Technologies (KETs):** this task-force is working on the identification of potential KETs projects of European interest in a number of areas, e.g. batteries, intelligent materials, high performance production and industrial bio-processes; facilitating pan-European access of SMEs to technological infrastructure; and exploiting further the possibilities of the Memorandum of understanding signed with the European Investment Bank.
- **Bio-based products:** granting access to sustainable raw materials at world market prices for the production of bio-based products. This will require the application of the cascade principle in the use of biomass and eliminating any possible distortions in the allocation of biomass for alternative uses that might result from aid and other mechanisms that favour the use of biomass for other purposes (e.g. energy).²⁰
- **Clean Vehicles and Vessels:** adoption and full implementation of the Commission's proposal on alternative fuels infrastructure, implementing the Green Vehicle Initiative and other H2020 initiatives promoting clean and energy efficient transport, pursuing

¹⁹ See forthcoming Staff Working Document "Advancing Manufacturing – Advancing Europe.

²⁰ For a description and interpretation of the cascading principle, see

http://ec.europa.eu/research/bioeconomy/pdf/201202_commission_staff_working.pdf - Commission Staff Working Paper that is accompanying the Commission's Communication on the Bioeconomy Strategy – see pages 25-26, 2nd paragraph in section 1.3.3.1. and

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+REPORT+A7-2013-0201+0+DOC+PDF+V0//EN> – European Parliament Opinion on the Commission Communication on the Bioeconomy Strategy – see item 28 on pages 6 & 7.

global standards for electric cars and implementing the priorities identified under CARS 2020.

- **Sustainable construction and raw materials:** setting up a EUR 25 billion EIB lending capacity for energy efficiency in residential housing; and improving recycling and sustainable waste management in construction.
- **Smart Grids and Digital Infrastructures:** defining further targets for the development of smart grid components; revising and broadening standardisation mandates and development and guidance on performance indicators.²¹ The infrastructure and connectivity software for industrial internet is a priority area in the light of its growing importance and should help integrate high performance processes including cloud computing.

Building on the work of the task forces, the Commission proposes to Member States to combine regional and industrial policy tools to create Smart Specialisation Platforms to help regions roll out smart specialisation programmes by facilitating contacts between firms and clusters, enabling access to the innovative technologies and market opportunities.

Finally, based on an analysis of Europe's industrial strengths and main assets, the Commission will explore areas of industrial activity in which Europe is likely to have a comparative advantage in future. In addition, the monitoring of investment trends will play an increasingly important role in the assessment carried out in the European Semester.

3.2. Increasing productivity and resource efficiency and facilitating access to affordable production inputs

EU firms need to have access to essential inputs in a sustainable way and on the best possible terms, but there are still significant problems in capital, energy and raw material markets.

a) Access to finance

Regulatory reforms in financial markets, a judicious monetary policy and the new supervisory structure provided by the Banking Union have succeeded in restoring financial stability. But bank deleveraging is making it harder for firms to access bank credit, especially for SMEs in Member States where the crisis has had a particularly severe impact.

Policy actions are contributing to alleviating capital needs for specific purposes. In 2014-2020 cohesion policy will continue providing access to finance to enterprises through financial instruments. The new programming period envisages, in addition to traditional financial instruments set up at national/regional or transnational or cross-border level, the possibility to contribute resources to financial instrument set up at Union level. This includes

²¹ The Commission recently selected two smart grid projects as Projects of Common Interest for trans-European energy infrastructure.

the SME initiative which is a risk-sharing instrument with EU guarantees, as requested by the October 2013 European Council. It is the result of an **initiative** proposed by the **Commission and EIB** which allows Member States, on a voluntary basis, to use the ESIF to support financial instruments providing lending to SMEs. **Member States are invited to contribute European Structural and Investment Funds from their national allocations to this initiative**, so that the instrument can achieve critical mass and have a significant impact to increase lending to SMEs.

The adoption of the COSME and Horizon 2020 programmes will also multiply the financing capacity of public sector funds with equity investments through financial intermediaries, such as venture capital funds and a well-functioning pan-European venture capital market. The full implementation of the Late Payments Directive ²² will also improve financing for companies. Recent legislative changes will facilitate SMEs' access to finance. For example, the **Capital Requirements Regulation** includes a correcting factor lowering the capital requirements related to credit risk on exposures to small and medium enterprises; the revised Market in Financial Instruments Directive (MiFID) will create dedicated trading platforms labelled "SME growth markets"; the revised Transparency Directive abolishes the requirement to publish quarterly financial information; and the new rules on European Venture Capital Funds and European Social Entrepreneurship Funds create a special EU passport for fund managers investing in start-up SMEs and social businesses.

Despite these measures, access to finance is expected to remain problematic. Although large corporations have increasingly sought financing in bond markets, European SMEs are still heavily dependent on banks as their main source of financing, much more so than in other parts of the world. The crisis has fragmented the internal market for bank credit in the EU and borrowing rates have risen disproportionately in some countries. **An internal market for capital where SMEs can have cross-border access to finance still remains an objective to achieve.**

Against this background, efforts continue to improve credit transmission channels and to diversify corporate financing sources. Progress has been made in several initiatives included in the 2012 industrial policy update. The analysis of the replies to **the Green Paper on Long-Term financing** will now lead to proposals for measures to diversify sources of financing for SMEs and facilitate long-term investments.

Additional measures are also needed to reduce the impact of financing shortages faced by some firms and the Commission will continue working with the EIB Group and support bi-lateral initiatives between Member States addressing these shortages.

b) Energy

²² European Directive 2011/7/EU on combating late payment in commercial transactions of 16.2.2011 at <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:048:0001:0010:en:PDF>

Despite efficiency gains and the progressive opening of energy markets to competition that have led to reduced wholesale electricity and gas prices, retail prices for these essential energy inputs to industry have increased. EU retail electricity prices for industry grew on average by 3.5% a year and gas prices 1% between 2008 and 2012. As a result, EU industrial electricity prices are estimated to be twice higher than in the USA and Russia and 20% higher than in China according to the International Energy Agency data²³. The price gap is greater in gas: EU gas is three to four times more expensive for EU industry than for US, Russian and Indian competitors, 12% more expensive than in China but cheaper than in Japan. Nevertheless, the prices effectively paid by industrial users may vary from one Member State to another.

The Energy Price Communication and its accompanying Staff Working Document present a well-documented account of the evolution of energy prices and their three main components i.e. energy, network costs and taxes and levies, including RES support. The energy cost element remains the largest component, though its share is diminishing, and there are notable differences across Member States. Network costs and taxes and levies are the main drivers of energy price increases taking a greater share of the final retail price.²⁴

The evolution of energy costs is a matter of concern for the competitiveness of energy intensive industries. Energy costs account for considerable shares in the total costs of paper and printing products, chemical goods, glass and ceramics, iron and steel and non-ferrous metals, although there are variations across plants, technologies and countries.

Industrial competitiveness and energy efficiency remain major objectives of the Union as acknowledged in the Europe 2020 strategy. Different EU policies work to achieve our objectives in the most cost efficient way.

- On the supply side, the Horizon 2020 provides funding directly available to energy and climate-related research and innovation, mainly through the ‘Secure, clean and efficient energy’ Societal Challenge and industrial leadership initiatives, such as SPIRE (Sustainable Process Industry through Resource and Energy Efficiency), the SET (Strategic Energy Technology) Plan and SILC II (Sustainable Industry Low Carbon Scheme), which aim to develop and promote the uptake of breakthrough technologies needed to reach climate and energy goals.
- Completing a fully integrated internal market for energy and increasing competition in energy markets will allow industrial and residential users to benefit from lower wholesale prices for energy.
- The further development of an efficient pan-European infrastructure for gas and electricity as well as for transporting major feedstock building blocks such as ethylene and propylene would help reduce transport costs and risks for energy-intensive sectors.

²³ These prices are not corrected by quality differences, as EU electricity supply is more reliable with fewer cuts than in these countries.

²⁴ COM (2014) 21 final of 22 January 2014 "Energy Prices and Costs in Europe". See this Communication for a detailed account of the evolution of energy costs and prices.

Existing pipelines should be linked in particular with Southern and Eastern Europe to improve synergies between industries from different Member States and achieve higher energy efficiency across Europe.

- It is important to avoid disproportionate cost energy increases due to taxes, levies or other instruments introduced by Member States to implement different policies. This is essential to ensure cost effectiveness and contribute to improving EU competitiveness.

Alongside with this communication, the Commission has adopted a package on climate and energy defining its position until 2030²⁵. Except in one case, it is a non-legislative package that will allow discussions in the European Council and the European Parliament to contribute to finalising the position of the European Union as regards the fight against climate change and how that interacts with energy policy and the competitiveness of the EU economy.

c) Raw materials and resource efficiency

EU industry is mostly dependent on the supply of raw materials from international markets,²⁶ especially unprocessed minerals and metals. It faces a number of challenges regarding access to both primary and secondary raw materials throughout the whole value chain (exploration, extraction, processing/refining, recycling and substitution). The Commission has been engaged in a raw materials strategy (the ‘Raw Materials Initiative’) since 2008. The Commission is also fostering the efficient use of resources and the development of circular business and production models.

The Commission’s Raw Materials Initiative has a strong external dimension to ensure fair and reliable access to raw materials worldwide, ensuring a level playing field for all actors in the raw materials trade. The EU has been successful in negotiating rules on export of raw materials in bilateral and multilateral trade agreements and in monitoring and enforcing rules on trade barriers affecting raw materials. .

The Commission will continue using all instruments at its disposal, including a mapping exercise of raw materials diplomacy currently underway, to safeguard access to raw materials

²⁵ [COM\(2014\) 15](#) final “A Policy Framework for Climate and Energy in the period from 2020-2030”, [COM\(2014\) 20](#) final “Proposal for a decision of the European Parliament and of the Council concerning the establishment and operation of a market stability reserve for the Union greenhouse gas emission trading scheme amending directive 2003/87/EC”, [COM\(2014\) 23](#) final, “On the exploration and production of hydrocarbons (such as shale gas) using high volume hydraulic fracturing in the EU” and C(2014) 267 final “Commission recommendation on minimum principles for the exploration and production of hydrocarbons (such as shale gas) using high volume hydraulic fracturing in the EU”, all of 22.01.2014.

²⁶ Materials costs represent more than 40% of the manufacturing costs on average according to the VDI (The Association of German Engineers) "Cost Structure of the Manufacturing Sector". It is estimated that resource efficiency improvements could reduce material inputs needs by 17 to 24% by 2030. See "Macroeconomic modelling of sustainable development and the links between the economy and the environment" (2011), GWS et al for the Commission at

http://ec.europa.eu/environment/enveco/studies_modelling/pdf/report_macroeconomic.pdf

in a sustainable way. Special attention will be paid to this chapter in ongoing and future trade negotiations.

The Commission **will consider elaborating a Communication on the European Innovation Partnership (EIP) on raw materials** to explain how the European Commission, Member States, industry and academia intend to work together to take forward the 2013 Strategic Implementation Plan of the partnership towards improvements in research and innovation, legislative environment or standardisation.

Concrete targets will include the launch of up to 10 pilot projects to promote technologies for the production and processing of primary and secondary raw materials, to find substitutes for at least three applications of critical and scarce raw materials, as well as to create better framework conditions for raw materials in Europe²⁷.

To facilitate industry in making this shift, the Commission will present in 2014 a legislative initiative on resource efficiency and waste. The initiative will build on progress in the implementation of the Roadmap to Resource Efficient Europe and set out the key building blocks needed to unlock EU economic potential to be more productive whilst using fewer resources and advancing towards a circular economy. It will include conclusions drawn from the development of suitable indicators and targets, and the review of the key targets in EU waste legislation (in line with the review clauses in the Waste Framework Directive, the Landfill Directive and the Packaging Directive) and carry out an ex-post evaluation of waste stream directives, including an assessment of options to enhance coherence between them.

In addition and based on preliminary assessments, the Commission will wherever necessary propose measures to eliminate price distortions that prevent EU firms to have **access to key inputs for industry at international market prices**. The Commission will ensure policy neutrality in access to biomass for different purposes to enable efficient application of the cascade principle in the use of the biomass to ensure an efficient and sustainable use of natural resources. Also if deemed necessary, it will consider measures to enable industry to have access at global market prices to key inputs such as bio-ethanol or starch for bio-based industrial activities emerging from traditional sectors such as chemicals, paper and other forest-based industries.²⁸

3.3. Upgrading skills and facilitating industrial change

Skills feature as a major policy element in the Europe 2020 agenda. The Commission has put in place an overall strategy for improving education and training systems via anticipation and investment in human capital supported by EU financial instruments, tools to monitor skills and training needs and trends, and specific initiatives to bring together the relevant actors

²⁷ In the context of the second pillar of the Raw Materials Initiative the Commission will publish a Report on National Minerals Policy Indicators in 2014 on Member States performance on the permit licensing and the land use planning as well as launching a public consultation in order to explore with all stakeholders the political options towards a possible harmonisation of some aspects of permitting procedures and land use planning.

²⁸ See sections on the chemicals and forest-based industries in the accompanying Staff Working Document.

dealing with apprenticeships, especially those with crucial information and communication technologies skills, including the social partners.

Skills mismatches and training issues are likely to remain a key challenge for EU industry in the coming years, especially as progress in manufacturing technologies will increase demand for specific skill and training sets. There are significant differences in skills achievements and in the effectiveness of vocational training systems across Member States. These, as well as the high unemployment rates in crisis-hit Member States require immediate action to invest more in education and training. It also requires improving cross-border mobility. To this end, the Commission has adopted a comprehensive reform of EURES that will lead to tighter cooperation among the European Public Employment Services of the EU and EEA with a view to facilitating mobility and skills-based matching, through a range of new services and products.

The contribution of apprenticeships to supporting industrial competitiveness is widely recognised. Large differences in skills achievements and in effectiveness of **vocational training** systems across Member States correlate with acute unemployment in crisis-hit Member States. Initiatives such as the European Alliance for Apprenticeships will continue supporting the development of quality and effective apprenticeships resulting from strong partnerships between employers and education across the EU.

In addition, the Commission is developing a new generation of the Erasmus for young Entrepreneurs programme, as well as other instruments to make available **traineeships in firms on a cross-border basis**²⁹ through the active involvement of industry and SMEs. The Rethinking Education Communication³⁰ calls for a strong focus on aligning skills supply with labour market needs across Europe, now reinforced and supported by the new Erasmus+ funding programme. **The Commission invites the Member States to support these efforts.**

Currently, only 0.3% of the EU's population moves to another Member State annually for professional purposes, compared to 2.4% in the USA. The EU has a unique role to play, to **facilitate learning mobility between both education and training institutions through the Erasmus+ programme at all levels: apprenticeships, traineeships, and higher education exchanges.** Industry and SMEs' participation in such initiatives will be further encouraged. In emerging sectors and areas of economic activity, **Knowledge and Innovation Communities** will help to make available the skills needed in these new markets.

Stakeholders at all levels should strive to anticipate and manage skills and training needs. Industrial policy must also facilitate industrial change and help modernise industrial structures to avoid drastic, wasteful restructuring situations. .

²⁹ See the Proposal for a Council Recommendation on a Quality Framework for Traineeships, of 4 December 2013, COM (2013) 857 final

³⁰ COM (2012) 669 final, "Rethinking Education Investing in skills for better socio-economic outcomes" of 20.11.2012.

Since the impact of restructuring is most directly felt at regional level, managing and anticipating change requires regions to be actively involved. In the vein of successful ‘smart specialisation’ strategies, policy initiatives at that level (on infrastructure, training, research and innovation) should therefore take into account the effects of forthcoming restructuring.

To help regions modernise the industrial base through the channelling of resources towards more productive sectors and to support efforts that minimise possible social impacts, **the Commission will propose a comprehensive approach to anticipating and facilitating industrial change at regional level.**

Finally, the Commission will present early in 2014 a Communication on job creation in the green economy to focus efforts on key economic sectors with job creation potential and the development of related emerging skills.³¹

4. SMALL AND MEDIUM SIZED ENTERPRISES AND ENTREPRENEURSHIP

EU industrial policy has traditionally paid much attention to SMEs, which have been mainstreamed into our policy approach. By the end of 2013, the Competitiveness and Innovation Programme (CIP) had assisted financial institutions in providing about EUR 30 billion of new finance for more than 315 000 SMEs and have created or maintained directly about 380 000 jobs. In addition, in the same period, Structural Funds provided some EUR 70 billion in support of enterprises, predominantly SMEs. Nearly 200 000 projects have been funded supporting several SMEs each, including 78 000 start-ups and the creation of at least 268 000 permanent jobs (and safeguarding many more).

Regulatory and administrative costs can impact SMEs up to ten times more than larger companies. The Commission has systematically promoted simplification for SMEs through exemptions for micro-enterprises and the application of the Think Small First principle. Framework conditions for SMEs have been improved considerably since the Small Business Act (SBA) was adopted five years ago. The average time and cost of starting up a business have been cut (from nine to five days and from EUR 463 to EUR 372). However, the time and cost to obtain all the licences required to start commercial operations remain very high in some Member States.

The new financial perspectives for 2014-2020 make available new, more powerful instruments in support of entrepreneurship and SMEs. For the first time, they include a programme, COSME, specifically targeting SMEs. It has a budget of EUR 2.3 billion to add to the contributions made by other EU policies. The new cohesion policy pays particular attention to SMEs’ competitiveness. A dedicated instrument in Horizon 2020 provides

³¹ Employment and social aspects of anticipation of change and restructuring have been dealt with in the 13 December 2013 Commission Communication (COM/2013) 882 final).

funding for early-stage, high-risk research and innovation by SMEs. The new rural development policy further boosts start-ups and the competitiveness of SMEs in rural areas.³²

In addition to this financial support, the Risk Finance State Aid Guidelines are particularly sensitive to the problems that SMEs face in financing their activities.

Still, to release their full potential, **SMEs must overcome the barriers that limit their growth**. The average SME is smaller in Europe than in the U.S. There are also differences between SME-sizes within the EU: The average SME in Germany has 7.6 workers, compared to 3.6 workers in Spain and 3.2 in Italy. This has significant consequences: the smaller the company, the greater its difficulty in investing in innovation, exporting and integrating global value chains, thus compromising their competitiveness.

The potential of **clusters** to create favourable innovation ecosystems for mutually reinforcing groups of SMEs needs to be better exploited as a means of promoting growth. The Commission will facilitate the matchmaking of SMEs wishing to integrate into world-class clusters aiming for excellence and cross-European value chains. The focus will not be limited to industrial sectors, but on facilitating cross-sectoral and cross-border collaboration and innovation.

Value-added chains, from the procurement of raw materials to business services and distribution, as well as links with research, training and education centres must be better integrated. Cluster-facilitated demonstration projects for value chain innovation will also be financed through Horizon 2020 in support of the implementation of smart specialisation strategies. In addition, the Commission will reinforce the Entrepreneurship Action plan to develop entrepreneurial skills and attitudes and to facilitate individuals in developing new ideas commercially.

An updated Small Business Act (SBA) could create more synergies with the reform process under the European Semester, helping SMEs to grow and create jobs. The Commission will consider actions and if appropriate propose new legislative measures, to ensure that it is possible to start up a company in any Member State at a maximum cost of EUR 100 and within three days. A target of one month to have the necessary licences will also be considered. Finally, the Commission is studying measures to reduce the duration of court litigation on credit recovery for companies, to recover from financial difficulties and avoid insolvency by having access to cost-effective debt restructuring procedures and to give a second chance to honest entrepreneurs and to facilitate the transfer of business. The

³² For the specific potential of "blue growth" see COM(2012) 494 final "Blue Growth - opportunities for marine and maritime sustainable growth" of 13.9.2012.

Commission strongly requests Member States to introduce an SME Test or an equivalent system in their decision-making process and to reduce the administrative burden.³³

Finally, the Commission is exploring further possibilities to help SMEs develop cross-border synergies while maintaining a flexible and light regulatory framework for SMEs. Business networks present interesting business opportunities in particular to strengthen cross-border cooperation. Through enhanced intra-community specialization, business networks could also be an important factor contributing to innovation. The Commission will explore to what extent, e.g. by way of practical guidelines, some targeted measures could be proposed (e.g. standards issues, terminology or labelling) which can foster the development of business networks.

5. INTERNATIONALISATION OF EU FIRMS

EU's exports and trade surplus have played an important role in mitigating the impact of the crisis. With an estimated 90% of global growth coming from overseas by 2015, access to third country markets will remain a key feature for Europe's competitiveness. EU industry has largely remained competitive on international markets, yet continued strong export performance cannot be taken for granted. European firms need to stay innovative and to integrate into the growing web of value chains extending around the world. Integration in the global economy must go hand-in-hand with promoting open, fair markets worldwide.

Trade policy is at the core of the EU's internationalisation agenda, not only to open markets but also to defend EU interests and actively promote a level playing field in third markets. The EU is committed to further promoting free trade through WTO, as shown by the recently adopted agreement on trade facilitation. In parallel, the EU is pursuing an unprecedented bilateral trade and investment agenda with Free Trade Agreements (FTAs) that is currently the most important means to improve market access. The completion of on-going FTA negotiations could potentially boost EU GDP by 2% (EUR 250 billion). The Commission has also proposed an amendment of the Trade Defence Instruments (TDI) and calls on the Council and Parliament to reach rapid agreement to reinforce the TDI system and reduce associated costs to make it more effective in enforcing fair competition.

5.1. Market access

Following the advances in common foreign policy, the start of Missions for Growth and the development of the Market Access Strategy the EU should step up its efforts to engage in economic diplomacy, based on solidarity between Member States, and to speak with a stronger voice to economic partners to defend European investments and interests abroad.

³³ These proposals will be coordinated and complement other actions in preparation in the field of Justice to facilitate cross-border debt recoveries. Also in that field and as a follow-up to the 2012 Communication on "A new approach to business failure and insolvency", minimum standards will allow companies in financial difficulties to restructure efficiently their debts and avoid their insolvency.

Competition conditions are not even across global markets and unfair conditions are imposed on European companies operating in key emerging markets.

The European public procurement sector is the most open in the world, yet EU firms encounter difficulties entering public procurement markets abroad. In recent FTAs the EU has obtained good improvements in accessing procurement markets. For example, bilateral negotiations with Canada have yielded significant advances in the opening of procurement markets at sub-federal levels. Similar advances will be pursued in other bilateral negotiations, notably with the United States and Japan.

On top of that, the Commission has proposed a new instrument that will, if approved by Member States and the European Parliament, allow the EU to tackle imbalances in international public procurement markets.³⁴ Through this procedure, contracting authorities in Member States would be able to exclude bidders for large contracts that use goods and services originating in a non-EU country where procurement markets are highly protected. This is a good example of how reciprocity can deliver positive results for the EU in an international context.

Services represent about 40% of the value added in European manufactures exports. About a third of the jobs generated by these exports are actually located in companies that supply the exporters of goods with auxiliary services. Therefore, better, cheaper services are a key variable in the industrial competitiveness equation. Improving EU firms' integration in global value chains will facilitate access to high quality services and improve the competitiveness of EU goods and services exports.

Efforts to increase the internationalisation of SMEs stand out as a particular priority. In the EU, the top 10% of exporting firms typically account for 70-80% of export volumes and the Commission will seek to increase not only export volumes, but also the number of exporting firms to facilitate the integration of EU firms in global value chains.

Enhancing access to markets requires the use of a mix of trade policy instruments that address the concrete problems faced by our companies when exporting or investing in third countries. The Market Access Strategy plays a key role in addressing these challenges through the joint efforts of the Commission, Member States and Business. Strengthening cooperation among the different stakeholders will increase effectiveness and success in tackling those barriers.

To promote access to markets around the world, the Commission will:

³⁴ COM(2012) 124 final of 21.3.2012, Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the access of third-country goods and services to the Union's internal market in public procurement and procedures supporting negotiations on access of Union goods and services to the public procurement markets of third countries.

- *continue within our overall FTA negotiating strategies with key bilateral trade partners, inter alia the U.S., Canada, Japan and India, to pursue improved market access for European industry and follow up on existing FTAs through regular monitoring, assessment and implementation.*
- *continue to pursue Deep and Comprehensive Free Trade Agreement negotiations and agreements on accreditation and acceptance of industrial products between the EU and Southern Mediterranean countries and the countries of the Eastern Partnership.*
- *continue to work within the WTO bodies to prevent and counter third countries creating technical barriers to trade, including through the use of dispute settlement when needed.*
- *reinforce Missions for Growth and capitalise on the services of the Enterprise Europe Network to promote the internationalisation of SMEs and to support the organisation and follow-up actions of Missions for Growth.*
- *conduct SME dialogues and foster cooperation with our international partners — bilaterally with the U.S., China, Russia, and Brazil and multilaterally in the Eastern Partnership, the EU-MED Industrial Cooperation, the enlargement and ACP countries.*
- *continue implementing the Market Access Strategy as an instrument to address the concrete problems face by European companies, with a particular focus on SMEs, which often face the greatest challenges in addressing trade barriers in third countries.*

5.2. Standardisation, regulatory cooperation and intellectual property rights

The Commission will continue to promote **international standards and regulatory cooperation**, building on the EU's role as a de facto standard setter and to take a leading role in reinforcing the international standardisation system. Regulatory cooperation with other countries will continue to be a priority, especially in on-going bilateral negotiations with the United States and Japan where the primary focus will be on 'behind-the-borders' obstacles to trade and investment. Raising the level of transparency and regulatory convergence will significantly enhance overseas opportunities for EU companies and help reduce the costs of accessing markets.

In a world where competitiveness often derives from first-mover advantage and branding, it is increasingly important for EU companies to uphold their industrial property rights in all relevant markets, especially in creative industries where counterfeiting is a serious problem. To extend support provided to businesses, the Commission has already expanded its industrial property rights helpdesks network to ASEAN and MERCOSUR to offer services

across a broader geographical area and will consider further geographical extensions of such support services.

6. CONCLUSION

Europe urgently needs to strengthen the basis for **post-crisis sustainable growth and modernisation**. To that end, it must send a clear signal of its commitment to reindustrialisation, the modernisation of Europe's industrial base and the promotion of a competitive framework for EU industry.

The importance of the challenges ahead for Europe's future calls for attention and policy guidance at the highest political level, the European Council. This is vital to ensure the coherence and prioritisation of all instruments at the EU's disposal. An industrial strategy cannot be put into practice as a stand-alone policy as it has numerous interactions and overlapping effects with many other policy areas.

Consequently, the Commission calls on Member States to recognise the central importance of industry for boosting competitiveness and sustainable growth in Europe and for a systematic consideration of competitiveness concerns across all policy areas.

To that end, the Commission considers that the following priorities should be pursued to support the competitiveness of European industry:

- *Continue deepening the mainstreaming of industrial competitiveness in other policy areas to sustain the competitiveness of the EU economy, given the importance of the contribution of industrial competitiveness to the overall competitiveness performance of the EU. For instance, particular attention must be paid to increasing productivity in business services to increase industrial competitiveness and the competitiveness of the EU economy in general.*
- *Maximising the potential of the internal market by developing the necessary infrastructures, offering a stable, simplified and predictable regulatory framework favourable for entrepreneurship and innovation, integrating capital markets, improving the possibilities for training and mobility for citizens and completing the internal market for services as a major contributing factor to industrial competitiveness.*
- *Decisively implementing the instruments of regional development with national and EU instruments in support of innovation, skills, and entrepreneurship to deliver industrial change and boost the competitiveness of the EU economy.*
- *To encourage investment, businesses require access to critical inputs, and in particular, energy and raw materials, at affordable prices that reflect international cost conditions. The design and implementation of policy instruments for different objectives both at EU and national levels must not result in price distortions that imply disproportionately higher relative prices for these inputs. Action should also be*

taken in the internal market and at international level to ensure the adequate provision of these inputs, as well as to increase energy and resource efficiency and to reduce waste.

- *Do the utmost to facilitate the integration of EU firms in global value chains to boost their competitiveness and ensure access to global markets on more favourable competitive conditions.*
- *Finally, the objective of revitalization of the EU economy calls for the endorsement of the reindustrialisation efforts in line with the Commission's aspiration of raising the contribution of industry to GDP to as much as 20% by 2020.*

Bruxelles, le 22.1.2014
COM(2014) 14 final

**COMMUNICATION DE LA COMMISSION AU PARLEMENT EUROPÉEN, AU
CONSEIL, AU COMITÉ ÉCONOMIQUE ET SOCIAL EUROPÉEN ET AU COMITÉ
DES RÉGIONS**

Pour une renaissance industrielle européenne

{SWD(2014) 14 final}

**COMMUNICATION DE LA COMMISSION AU PARLEMENT EUROPÉEN, AU
CONSEIL, AU COMITÉ ÉCONOMIQUE ET SOCIAL EUROPÉEN ET AU COMITÉ
DES RÉGIONS**

Pour une renaissance industrielle européenne

1. INTRODUCTION

L'Union européenne sort de la récession la plus longue qu'elle ait jamais connue. Le PIB de l'UE-28 a augmenté de 0,2 % au troisième trimestre 2013. Les indicateurs de confiance et l'optimisme qui gagne à nouveau le milieu des affaires semblent montrer que les réformes structurelles, les progrès de la gouvernance macroéconomique et les mesures prises dans le secteur financier ont réussi à stabiliser l'économie européenne. L'Union est sur la bonne voie, mais la reprise reste modeste, avec une croissance du PIB de 1,4 % pour l'UE-28 en 2014 et des taux de chômage avoisinant les 11 % pour les deux années à venir, selon les prévisions de la Commission. **Aussi la priorité absolue de la Commission et des États membres de l'Union est-elle maintenant de stimuler la croissance et la compétitivité pour confirmer et affermir cette reprise et atteindre les objectifs de la stratégie «Europe 2020».**

La crise a mis en évidence l'importance de l'économie réelle et d'une industrie forte. Loin de se cantonner à l'industrie manufacturière, l'industrie est en interaction avec le tissu économique européen, que ce soit en amont pour les matières premières et l'énergie, ou en bout de chaîne, avec les services aux entreprises (comme la logistique), les services aux consommateurs (comme les services après-vente pour les biens d'équipement) ou le tourisme. Les activités industrielles s'inscrivent dans des chaînes de valorisation de plus en plus denses et complexes qui relient des entreprises de premier plan et des PME de différents secteurs et pays.

L'**importance économique** des activités industrielles est bien supérieure à la part de l'industrie manufacturière dans le PIB. L'industrie représente plus de 80 % des exportations européennes et 80 % des investissements du secteur privé dans la recherche et l'innovation. Elle regroupe près du quart des emplois du secteur privé – des emplois souvent très qualifiés – et chaque emploi créé dans l'industrie manufacturière entraîne la création de 0,5 à 2 emplois dans d'autres secteurs¹. **La Commission considère que, pour asseoir la reprise économique et la compétitivité de l'Europe, il sera primordial de disposer d'une base industrielle forte.**

Dans l'ensemble, l'industrie européenne a fait la preuve de sa capacité de surmonter la crise économique. L'Union est la pionnière mondiale du développement durable et enregistre un excédent de 365 milliards d'euros dans les échanges de produits manufacturés

¹ Rueda-Cantuche José M., Sousa N., Andreoni V. et Arto I.: *The Single Market as an engine for employment growth through the external trade*, Centre commun de recherche, IPTS, Séville 2012. Dans la présente communication, on entend par «industrie manufacturière» les activités de la section C, divisions 10 à 33, de la NACE, Rév. 2. L'«industrie» renvoie à un groupe d'activités plus large comprenant aussi les industries extractives et le secteur énergétique.

(un milliard d'euros chaque jour)², grâce surtout à quelques secteurs de haute et moyenne technologie comme l'industrie automobile, les machines et équipements, les produits pharmaceutiques, les produits chimiques, l'aéronautique, l'industrie spatiale, l'industrie de la création et des produits haut de gamme relevant de bien d'autres secteurs, dont l'industrie agroalimentaire.

Il n'en reste pas moins que les effets de la crise sont sévères: 3,5 millions d'emplois ont été détruits dans l'industrie manufacturière, la part de celle-ci dans le PIB a reculé de 15,4 % en 2008 à 15,1 % l'année dernière³ et la productivité de l'Union ne cesse de se détériorer par rapport à celle de ses concurrents.

Deux récents rapports de la Commission⁴ ont déterminé un certain nombre de points faibles qui nuisent à la croissance. **La demande intérieure** est toujours atone, privant les entreprises européennes de marchés domestiques stables et laissant les échanges intra-UE en berne, malgré la sortie de crise. **L'environnement des entreprises** s'est amélioré dans l'ensemble de l'Union, mais les progrès restent inégaux. Le potentiel de croissance des entreprises, et surtout des PME, est toujours entravé par un environnement réglementaire et administratif inflexible, par des rigidités sur certains marchés du travail et par la faible intégration du marché intérieur. **Les investissements dans la recherche et l'innovation** restent insuffisants, ce qui retarde la nécessaire modernisation de notre base industrielle et compromet la future compétitivité de l'Union. Les entreprises européennes supportent des **prix de l'énergie** plus élevés que la plupart de nos grands concurrents⁵ et **accèdent difficilement aux principaux facteurs de production**, tels que les matières premières, la main-d'œuvre qualifiée et le capital, à des conditions abordables.

Dans ce contexte, la Commission a maintenu le cap d'une intégration de la politique industrielle, comme il ressort de ses communications sur la politique industrielle de 2010 et 2012⁶, et, dans le cadre du Semestre européen, elle a adressé aux États membres des recommandations en faveur de la croissance. **Une pleine application** de cette stratégie à l'échelon européen et national est essentielle pour garantir notre future compétitivité et

² Estimation basée sur les statistiques commerciales d'Eurostat. Ce chiffre ne comprend que les produits manufacturés et donc ni l'énergie ni les matières premières, pour lesquels l'Union présente une balance commerciale déficitaire.

³ Notons que la part de l'industrie manufacturière dans le PIB a augmenté depuis 2007 dans certains pays (Slovaquie, Lituanie, Autriche, Allemagne et Pays-Bas), alors qu'elle a diminué dans les autres.

⁴ [Rapport de 2013 sur la compétitivité européenne, «Towards knowledge-driven Reindustrialisation»](#) et [«Member states Competitiveness Performance and Implementation of EU Industrial Policy» \(contenant le «Tableau de bord des performances industrielles»\)](#).

⁵ Que ce soit pour l'électricité ou pour le gaz, l'écart de prix par rapport à nos concurrents s'accroît (à l'exception notable du Japon).

⁶ COM(2012) 582 final du 10.10.2012, «Une industrie européenne plus forte au service de la croissance et de la relance économique»; COM(2010) 614 final du 28.10.2010, «Une politique industrielle intégrée à l'ère de la mondialisation, mettre la compétitivité et le développement durable sur le devant de la scène». Ces dernières années, plusieurs États membres, dont la France, l'Espagne, l'Allemagne et le Royaume-Uni, ont eux aussi défini des politiques ou des stratégies industrielles, nationales et régionales.

augmenter notre potentiel de croissance. Pour être efficaces, les mesures en ce sens doivent être bien coordonnées et cohérentes, du niveau des régions à celui de l'Union.

À titre de contribution au débat du Conseil européen sur ce thème, **la présente communication expose les principales priorités de la Commission en matière de politique industrielle.** Elle s'appuie sur l'Examen annuel de la croissance, donne un aperçu des actions déjà entreprises et propose un choix d'actions qui permettraient de réaliser ces priorités plus vite. **À l'instar de la communication phare sur la politique industrielle de 2010, elle montre que la politique industrielle et les autres politiques de l'UE sont de plus en plus intégrées et explique pourquoi ce processus doit continuer. La Commission y souligne surtout l'importance d'une application efficace et complète de la politique industrielle dans l'Union et s'emploie à la faciliter.**

Dans ce processus d'application des réformes en faveur de la compétitivité, les États membres joueront un rôle capital. La mise en place de nouveaux instruments tels que les «partenariats pour la croissance, l'emploi et la compétitivité» peut s'avérer très utile pour rendre l'application des réformes plus efficace⁷.

2. UN MARCHÉ UNIQUE EUROPÉEN INTÉGRÉ: CRÉER UN CADRE PROPICE AUX ENTREPRISES ET À LA PRODUCTION

Le marché intérieur reste la clé de voûte de la réussite économique de l'Union. Au milieu des années 1980, il a ouvert de nouveaux horizons à l'économie européenne et, en cette période de sortie de crise, il peut à nouveau jouer ce rôle et vivifier l'économie européenne en faisant de l'Union un lieu plus propice à la production de biens et de services.

Le marché intérieur offre aux entreprises de l'Union un vaste marché domestique, facilite leurs gains de productivité par une réduction du coût des intrants, permettant ainsi de mettre en place des procédés efficaces, et augmente le rendement des innovations. Or il reste possible de l'agrandir considérablement. En simplifiant davantage les règles, nous pouvons encore améliorer l'efficacité économique. En approfondissant le marché intérieur, nous pouvons provoquer des mutations technologiques plus rapides. Pour obtenir des gains de productivité, il est essentiel d'engager plus fermement les entreprises de l'Union dans des chaînes de valorisation régionales et mondiales. Grâce à des normes européennes conçues avec soin et en temps opportun, la diffusion des innovations sera plus rapide. Les réformes de l'Union dans le domaine des droits de propriété intellectuelle stimuleront aussi la créativité et l'innovation. Cependant, pour libérer pleinement le potentiel du marché intérieur, nous avons besoin de réseaux d'infrastructures mieux intégrés, de règles simplifiées et mieux appliquées pour les biens et les services et d'un cadre réglementaire fiable et stable, combiné à une administration publique moderne et efficace.

⁷ Ces arrangements contractuels mutuellement convenus par les États membres pourraient aider ceux-ci à appliquer les volets appropriés de la politique industrielle qui reflètent les priorités économiques dégagées par le Conseil européen, à partir des recommandations spécifiques à chaque pays, dans son analyse commune de la situation économique dans les États membres et dans la zone euro en tant que telle.

2.1. Achever l'intégration des réseaux: réseaux d'information, d'énergie et de transports

Le marché intérieur ne peut pas fonctionner parfaitement sans une infrastructure intégrée. Dans l'Acte pour le marché unique II, la Commission a défini quatre actions en faveur du développement des transports maritimes, aériens et ferroviaires, ainsi qu'une initiative renforçant l'application et le respect des dispositions du troisième paquet «Énergie» destiné à ouvrir les marchés de l'énergie européens à la concurrence et à les intégrer. Au début de 2013, elle a proposé un quatrième paquet ferroviaire pour permettre aux entreprises ferroviaires d'accéder plus facilement au marché de l'Union et d'y déployer leurs activités⁸. En juillet 2013, elle a présenté des actions visant à alléger les formalités douanières pour les navires, à savoir l'allégement des formalités administratives, la réduction des temps d'attente dans les ports et l'amélioration de la compétitivité du secteur maritime. La Commission prend aussi des mesures pour faire respecter dans les États membres les obligations découlant du Ciel unique européen⁹. **L'adoption, la pleine application et le contrôle de l'application de ces initiatives accusent maintenant du retard.**

Le développement d'un marché intérieur de l'énergie nécessite à la fois une bonne application du cadre législatif par tous les États membres et des **réseaux d'énergie** intégrés, qui favorisent la concurrence au sein du marché intérieur et réduisent les coûts de l'énergie que supportent les entreprises européennes. Il faut des investissements considérables pour moderniser le réseau énergétique de l'Europe et relier les îles de cet «archipel», de manière à convoyer l'énergie d'un bout à l'autre du marché intérieur et à offrir à l'industrie européenne une plus grande sécurité d'approvisionnement et de meilleurs prix¹⁰.

Les infrastructures de l'Union doivent répondre aux aspirations sociétales et tenir compte de l'évolution technologique. L'apparition de **véhicules et de navires propres** est un défi majeur pour une industrie européenne qui cherche à maintenir sa compétitivité. Leur essor

⁸ Le paquet ouvre la voie à la création d'un espace ferroviaire européen unique opérationnel, dans lequel la diversité du matériel roulant fera progressivement place à des trains et des composants de chemin de fer standardisés et les procédures d'autorisation des véhicules ferroviaires seront harmonisées. L'entreprise commune Shift2Rail apportera son soutien à ce processus en rassemblant des fonds publics et privés visant à accélérer le développement et le déploiement de nouvelles technologies et solutions.

⁹ Dans le secteur des transports routiers, la poursuite de l'ouverture du marché passe par une meilleure application des dispositions sur l'accès au marché. Les normes techniques et les règles de sécurité du transport routier de marchandises ont déjà été harmonisées, ce qui crée les conditions d'une éventuelle libéralisation de ce secteur à l'échelle de l'Union.

¹⁰ Le 14 octobre 2013, la Commission a adopté une liste de 248 projets d'infrastructures énergétiques clés qui bénéficieront, conformément aux nouvelles orientations pour les infrastructures énergétiques transeuropéennes (RTE-E), de procédures plus rapides et plus efficaces pour l'octroi des autorisations et d'un aménagement réglementaire amélioré. En outre, le Conseil et le Parlement européen ont convenu, en décembre 2013, de la création du **mécanisme pour l'interconnexion en Europe** (MIE), un fonds de 33,2 milliards d'euros destiné à financer et à stimuler les investissements portant sur l'amélioration des réseaux de transports et d'énergie et des réseaux numériques en Europe. Le MIE contribuera à créer à travers l'Europe des réseaux interconnectés performants et respectueux de l'environnement. 5,85 milliards d'euros ont été attribués au titre du MIE aux infrastructures énergétiques transeuropéennes pour la période 2014-20; ils contribueront à l'intégration des marchés et à la sécurité de l'approvisionnement en énergie dans l'Union.

dépend à la fois de l'offre en nouvelles technologies et de la mise en place des infrastructures nécessaires à leurs utilisateurs. L'adoption de la proposition de directive sur le déploiement d'une infrastructure pour carburants de substitution¹¹ obligera les États membres à assurer une infrastructure minimale pour lesdits carburants, dont des stations de recharge électrique présentant une interface normalisée.

La Commission invite le Conseil et le Parlement européen à adopter cette proposition au début de 2014.

Comme l'indiquent les conclusions du Conseil européen d'octobre 2013, les produits et les services numériques jouent un rôle crucial dans la modernisation de l'industrie européenne. Pour soutenir le développement des services de communication, la Commission a proposé en septembre 2013 un programme ambitieux de création d'un marché unique des télécommunications, qui vise à encourager les investissements et à prendre des mesures pour réduire encore la disparité des règles dans l'Union, tout en favorisant la concurrence parmi les fournisseurs de haut débit.

Au-delà du développement des infrastructures, le couplage des **technologies de l'information et de la communication** et des réseaux énergétiques et logistiques ouvre des perspectives stimulantes pour l'industrie. Il s'agit de déployer des réseaux utilisant les technologies numériques et présentant le niveau de sécurité et de fiabilité requis pour soutenir les entreprises dans leurs activités. Ces évolutions commencent à produire des résultats qui déboucheront sur des niches intéressantes, notamment pour les technologies clés génériques. Le déploiement des réseaux intelligents nécessitera aussi la mise en place d'un cadre réglementaire et de normes de compatibilité adaptés. L'Union, les États membres, les régions et l'industrie ont tous leur part à tenir dans la numérisation des procédés industriels et le développement de la dimension industrielle de la stratégie numérique.

Les infrastructures spatiales et les services et applications industrielles qui leur sont liés peuvent accroître la compétitivité industrielle et créer de la croissance et des emplois. Le rôle de l'Union est primordial dans ce domaine car, en raison du coût élevé des projets spatiaux, il est plus économique pour les États membres de mettre en commun leurs investissements et d'en partager les bénéfices. En coopération avec les États membres et des organisations et agences spécialisées (comme l'Agence spatiale européenne et l'Agence européenne pour le système mondial de navigation par satellite), la Commission est en passe d'achever les infrastructures spatiales de ses projets phares, Galileo et Copernicus, au cours du prochain cadre financier pluriannuel. Elle proposera les règles qui créeront les conditions technologiques et juridiques de leur exploitation commerciale.

La Commission invite le Conseil et le Parlement à adopter et à appliquer en priorité les mesures susmentionnées et la législation relative aux réseaux d'information, d'énergie, de

¹¹ COM(2013) 18 final du 24.1.2013, «Proposition de directive du Parlement européen et du Conseil sur le déploiement d'une infrastructure pour carburants de substitution».

transports, de communication et des infrastructures spatiales dans l'Union européenne à la suite des propositions de la Commission.

Tout retard dans la mise en place de ces infrastructures compromettrait notre future compétitivité. Les conditions économiques actuelles n'étant pas favorables aux investissements à long terme, la Commission continuera de recourir à des **emprunts obligataires** pour aider au financement de ces projets.

2.2. Un marché intérieur de biens et services ouvert et intégré

Avec les actes pour le marché unique I et II, la Commission a donné un nouvel élan à l'intégration du marché de l'Union; elle invite les co-législateurs à adopter les propositions de ces actes, notamment quand elles ont trait à des initiatives comme le train de mesures sur la sûreté des produits et la surveillance du marché.

La Commission poursuit son action en faveur d'un marché des biens homogène. Le marché intérieur des produits industriels présente les qualités appropriées, selon l'analyse dont il a fait l'objet¹². Son édification a profité à l'industrie et les échanges intra-UE de produits manufacturés ont augmenté au fil des ans.

L'initiative pour le marché unique des produits «verts» propose une série d'actions visant à surmonter les problèmes de la libre circulation des produits écologiques¹³. Mais, tant que les États membres ne s'impliqueront pas plus avant dans l'application du cadre actuel, les entreprises continueront à supporter des coûts inutilement élevés et des différences de coût qui risquent de croître. La Commission veillera à la bonne exécution de l'harmonisation, **s'attachera avant tout à faire appliquer et respecter le cadre législatif en place** et aidera les PME à participer au marché intérieur.

La communication «Une vision pour le marché intérieur des produits industriels» propose des actions visant une meilleure intégration du marché intérieur grâce à la rationalisation du cadre réglementaire existant. La Commission envisagera l'élaboration d'une proposition législative sur la manière de rationaliser et d'harmoniser les sanctions économiques de nature administrative ou civile en cas d'infraction à la législation harmonisée de l'Union, pour garantir l'égalité de traitement des entreprises sur l'intégralité du marché intérieur des produits industriels. Le réseau Entreprise Europe sera renforcé pour accroître son soutien aux PME sur le marché intérieur, leur apporter une assistance plus étoffée dans leur recherche de financement, améliorer leur utilisation de l'énergie et des ressources et augmenter leur capacité de gérer l'innovation.

¹² Communication de la Commission COM(2014) 25 final du 22.1.2014, «Une vision pour le marché intérieur des produits industriels».

¹³ Cette initiative propose des méthodes de mesure communes des qualités écologiques des produits et de l'organisation. En apportant des informations comparables et fiables en la matière, elle facilitera l'intégration de ce type de marchés au niveau de l'Union.

L'industrie vend à la fois des biens et des services. La compétitivité industrielle de l'Europe dépend encore de la bonne application de la directive sur les services. Il y a un déséquilibre flagrant entre le niveau d'intégration atteint sur le marché intérieur des biens et sur celui des services, et il faut améliorer encore **le fonctionnement de ce dernier pour que l'industrie puisse réellement se moderniser**¹⁴.

Beaucoup a déjà été fait, mais les États membres doivent encore procéder à des réformes et consolider l'application des règles du marché intérieur dans certains secteurs. Dans sa communication de 2012¹⁵, la Commission invitait déjà les États membres à fournir des efforts supplémentaires en vue d'une application réussie de la directive sur les services. Celle-ci améliorerait sensiblement le fonctionnement du marché intérieur, en particulier pour les petits pays ou ceux de taille moyenne et pour les consommateurs. Le gain de compétitivité pourrait se traduire par un accroissement total d'environ 2,6 % du PIB de l'Union. Les progrès font l'objet d'un suivi dans le cadre du Semestre européen et la Commission a mis en place un dialogue avec les États membres pour atteindre les objectifs fixés au niveau politique.

L'industrie gagnerait en compétitivité avec un marché des services plus intégré, en particulier pour les services aux entreprises, qui représentent environ 12 % de la valeur ajoutée de l'Union. Le cas de ce secteur illustre bien la contribution que peut apporter à la compétitivité globale de l'économie européenne la prise en compte de la compétitivité industrielle. Les services aux entreprises devraient être dûment pris en compte lors de l'élaboration et de l'application des politiques industrielles. Dans le prolongement de la communication sur la politique industrielle de 2012, la Commission a mis en place, au début de 2013, un groupe de haut niveau sur les services aux entreprises. Quand ce groupe rendra ses recommandations, en mars 2014, la Commission décidera s'il y a lieu de prendre d'autres mesures.

Le **système européen de normalisation** a été récemment mis à jour et sera l'objet d'un suivi attentif visant à déterminer s'il doit être mieux adapté encore à un environnement en rapide évolution pour continuer à contribuer aux objectifs stratégiques de l'Europe, en particulier dans le domaine de la politique industrielle, des services, de l'innovation et du développement technologique.

Par ailleurs, pour soutenir l'innovation et le développement de nouveaux domaines technologiques, il est primordial d'instaurer des normes efficaces et de protéger la propriété intellectuelle (qui représente 50 % du total des actifs incorporels dans l'Union). **La Commission suivra de près le débat en cours sur l'utilisation et le rôle des DPI dans les normes et réfléchira à l'opportunité d'une initiative spéciale sur ce point.**

¹⁴ [Rapport sur l'intégration du marché unique.](#)

¹⁵ Communication de la Commission COM(2012) 261 final du 8.6.2012, «Un partenariat pour une nouvelle croissance dans les services, 2012-2015».

2.3. Environnement des entreprises, cadre réglementaire et administration publique dans l'Union

La compétitivité de l'Union a toujours tiré sa force d'un environnement institutionnel stable et prévisible, d'infrastructures de qualité, de connaissances technologiques bien établies et d'une main-d'œuvre qualifiée et en bonne santé. L'Europe a longtemps offert des avantages pour les entreprises et la production industrielle, mais elle perd maintenant de son attrait par rapport à d'autres régions du monde¹⁶.

L'intégration incomplète du marché intérieur (en particulier celui des services) est un facteur important faisant obstacle aux gains de productivité. L'Europe dans son ensemble n'a pas su s'adapter assez aux changements. Elle supprime trop lentement, et de façon inégale, les lourdeurs administratives et la complexité des réglementations. Certains marchés du travail demeurent trop rigides. Depuis la crise financière, les conséquences de l'inversion de l'effet de levier continuent de saper la confiance des entrepreneurs et de retarder l'apport de nouveaux investissements et crédits aux entreprises, nuisant ainsi à la modernisation de l'industrie de l'Union.

La Commission assure un suivi régulier de la compétitivité de l'Union et de l'environnement des entreprises, notamment avec le Semestre européen et le rapport sur la compétitivité des États membres, rapport élaboré en application de l'article 173 du TFUE. Les derniers rapports montrent des signes d'amélioration, les réformes structurelles commençant à produire leurs effets, mais les progrès varient selon les États membres.

À partir de 2014, la Commission étoffera le **«rapport sur les performances et sur la politique en matière de compétitivité dans les États membres»**, élaboré en application de **l'article 173 du TFUE**, pour évaluer et corréler avec précision les retombées de l'amélioration de l'environnement des entreprises et l'évolution de la compétitivité réelle des États membres et étendra le champ de ses rapports annuels aux progrès de la prise en compte de la compétitivité au niveau national dans toutes les autres politiques¹⁷.

Au niveau de l'Union, la Commission continue à améliorer la qualité de la législation, ainsi que l'environnement réglementaire, pour affûter ce dernier et le rendre plus stable et plus prévisible. En mettant à exécution le **programme pour une réglementation affûtée et performante (REFIT)** et en s'intéressant aux dix réglementations les plus lourdes (de l'avis des organisations professionnelles et des parties concernées), elle simplifiera la législation de l'Union et réduira la charge réglementaire pesant sur les entreprises. La Commission a pleinement intégré l'examen de **l'incidence sur la compétitivité** dans les analyses d'impact de toutes ses propositions importantes ayant des effets significatifs sur la compétitivité. Elle a réalisé des **évaluations des coûts cumulés** dans un certain nombre de secteurs (acier,

¹⁶ En 2008, la Banque mondiale avait placé huit États membres parmi les vingt premiers de son classement Doing Business, et trois parmi les dix premiers. En 2013, ils n'étaient plus que six parmi les vingt premiers et deux parmi les dix premiers.

¹⁷ Voir les conclusions du Conseil «Compétitivité» des 2 et 3 décembre 2013.

aluminium) et le fera dans d'autres (produits chimiques et filière du bois) pour évaluer ex-post les coûts cumulés des différents ensembles de règles nationales et européennes couvrant chaque secteur industriel. Elle finalisera en 2014 un **bilan de qualité** de la législation dans le domaine du raffinage du pétrole. Elle effectuera progressivement une révision complète des cadres réglementaires liés à la compétitivité pour chacune des grandes chaînes de valorisation industrielles en exploitant les bilans de qualité et les évaluations des coûts cumulés¹⁸.

La Commission invite les États membres à prendre, à leur niveau, des mesures comparables pour mieux garantir les effets de son action sur la compétitivité dans toute l'Union. Elle procédera à un suivi de la situation.

Les relations que les administrations publiques entretiennent avec le secteur privé prennent des formes très diverses dans les vingt-huit États membres. Pour permettre à chacun de ceux-ci de profiter de l'expérience des autres, la Commission présentera une **initiative sur une administration publique favorisant la croissance**, initiative qui brossera un tableau exhaustif des bonnes pratiques en usage dans les différentes administrations publiques de l'Union, notamment en ce qui concerne les outils d'administration en ligne et la passation des marchés publics.

3. MODERNISATION DE L'INDUSTRIE: INVESTIR DANS L'INNOVATION, LES NOUVELLES TECHNOLOGIES, LES FACTEURS DE PRODUCTION ET LES QUALIFICATIONS

Compte tenu de nos faibles ressources naturelles et énergétiques et de nos ambitieux objectifs sociaux et environnementaux, les entreprises de l'Union ne peuvent l'emporter sur la concurrence en misant sur des prix bas, pas plus qu'en lésinant sur la qualité de leurs produits. Elles doivent privilégier l'innovation, la productivité, l'utilisation efficace des ressources et la valeur ajoutée pour affronter la concurrence mondiale. L'avantage comparatif de l'économie européenne dans le monde continuera de résider dans des biens et services à forte valeur ajoutée, la bonne maîtrise des chaînes de valorisation et une ouverture sur les marchés du monde entier. Les principaux vecteurs de compétitivité de l'industrie de l'Union resteront donc l'innovation et le progrès technologique. Dès lors, il faut poursuivre nos efforts pour atteindre l'objectif de 3 % du PIB consacré à la recherche et au développement, objectif fixé dans la stratégie «Europe 2020».

Les technologies numériques, plus particulièrement, sont au cœur des gains de productivité de l'industrie européenne. Leur puissance de transformation et leur influence croissante dans

¹⁸ De plus, elle prend d'autres initiatives facilitant l'application des règles dans des domaines spécifiques. Ainsi, elle est en train de réviser la législation de l'Union en matière de déchets pour la rendre plus claire et mieux applicable et pour faciliter le recyclage de matières premières secondaires.

tous les secteurs sont en train de redessiner les schémas de production et de commercialisation traditionnels et amèneront l'industrie à concevoir quantité de nouveaux produits et surtout de nouveaux services («servitisation de l'industrie»). Une transition numérique est en cours dans l'économie mondiale et la politique industrielle doit intégrer les nouvelles possibilités technologiques telles que l'informatique en nuage, le traitement des gros volumes de données («datamasse»), l'édification de chaînes de valorisation des données, les nouvelles applications industrielles de l'internet, les usines intelligentes, la robotique, la conception et l'impression en 3D.

3.1. Encourager les investissements dans l'innovation et les nouvelles technologies

La baisse spectaculaire des niveaux d'investissement dans l'innovation depuis le début de la crise économique est très inquiétante pour l'avenir industriel de l'Europe.

La Commission a mis une part croissante de ses moyens stratégiques, réglementaires et financiers à la disposition des États membres, des régions et de l'industrie pour stimuler les investissements dans l'innovation. Dans le cadre du **programme «Horizon 2020»** et, notamment, de son axe «Primauté industrielle», près de 80 milliards d'euros seront affectés à la recherche et à l'innovation. Ce programme soutient, entre autres, les technologies clés génériques qui vont recomposer les chaînes de valorisation mondiales, améliorer l'utilisation des ressources et remodeler la division internationale du travail. Pour faciliter l'exploitation des résultats de la recherche, il financera aussi plus que par le passé les prototypes proches de la commercialisation et les projets de démonstration. Une caractéristique majeure de ce nouveau programme-cadre est qu'il allie ses forces à celles du secteur privé au moyen de partenariats public-privé dans les principaux domaines industriels de façon à susciter des investissements privés supplémentaires.

En outre, l'adoption du nouveau cadre financier pluriannuel 2014-2020 alloue aux États membres, au titre des **fonds structurels et d'investissement européens («fonds ESI»)**, au moins 100 milliards d'euros pour le financement des investissements dans l'innovation, suivant en cela les priorités de la politique industrielle. En 2014-2020, la notion de **«spécialisation intelligente»** servira à orienter les investissements en faveur de l'innovation des fonds ESI, de sorte que les États membres et les régions puissent les concentrer sur leurs avantages comparatifs et favoriser la formation de chaînes de valorisation transeuropéennes. Les thèmes proposés par les États membres et les régions dans leurs stratégies de spécialisation intelligente recoupent souvent les six domaines stratégiques retenus par la politique industrielle, ce qui met un arsenal complet de mesures de financement à la disposition des régions.

Comme les États membres cherchent de plus en plus à stimuler les investissements dans des domaines industriels stratégiques, la Commission **modernise l'encadrement des aides d'État à la RDI et réforme les règles de passation des marchés publics** pour créer une demande atteignant une masse critique et améliorer l'efficacité de l'attribution des ressources, tout en respectant pleinement les règles de la concurrence et du marché intérieur.

C'est en premier lieu parce qu'il fallait hâter l'investissement dans les technologies de pointe de domaines en plein essor que la Commission a décidé de déterminer six domaines d'investissement prioritaire dans sa communication de 2012 sur la politique industrielle.

Il s'agit des domaines stratégiques transversaux suivants: technologies de fabrication avancées, technologies clés génériques, véhicules et transports propres, bioproduits, construction et matières premières, et enfin, réseaux intelligents. Grâce aux travaux des six groupes de travail créés il y a un an, la Commission a pu dégager des virtualités et des obstacles à l'innovation nécessitant qu'elle accentue son action. **Elle poursuivra donc les priorités suivantes:**

- **Technologies de fabrication avancées:** il s'agit de mettre en place une communauté de la connaissance et de l'innovation portant sur l'industrie manufacturière à haute valeur ajoutée et établir des partenariats public-privé sur l'industrie de transformation durable touchant à l'utilisation rationnelle des ressources et de l'énergie, aux usines de demain, à la photonique et à la robotique, à la mise à jour des capacités d'innovation et à la compétitivité de l'industrie manufacturière européenne. L'une des prochaines priorités du groupe est l'intégration des technologies numériques dans les processus de fabrication, compte tenu de l'émergence de la dimension industrielle de l'internet. Les processus de fabrication intégreront de plus en plus la «datamasse»¹⁹.
- **Technologies clés génériques (TCG):** il s'agit de déterminer d'éventuels projets d'intérêt européen concernant les TCG dans un certain nombre de domaines, comme les piles, les matériaux intelligents, les outils de production performants et les bioprocédés industriels, à aider les PME à accéder aux infrastructures technologiques dans toute l'Union, et enfin, à exploiter les possibilités du protocole d'accord signé avec la Banque européenne d'investissement.
- **Bioproduits:** assurer l'accès à des matières premières d'exploitation durable aux prix du marché mondial pour la production des bioproduits. Il faudra pour ce faire appliquer le principe de la cascade à l'utilisation de la biomasse et éliminer les éventuelles distorsions touchant les autres utilisations de la biomasse qui pourraient résulter de l'aide et d'autres mécanismes favorisant d'autres finalités pour la biomasse (comme l'énergie)²⁰.
- **Véhicules et navires propres:** adopter et appliquer pleinement la proposition de la Commission sur le déploiement d'une infrastructure pour carburants de substitution, proposition qui reflète l'initiative en faveur des véhicules verts et d'autres initiatives «Horizon 2020» visant à favoriser les transports propres et économes en énergie, à élaborer des normes planétaires pour les voitures électriques et à appliquer les priorités définies dans le cadre de l'initiative «CARS 2020».

¹⁹ Voir le prochain document de travail des services de la Commission: «Faire progresser l'industrie manufacturière — Faire progresser l'Europe».

²⁰ Pour une description et une interprétation du principe de la cascade, voir le [document de travail des services de la Commission joint à la communication de la Commission sur la stratégie bioéconomique](#), pp 25 et 26, deuxième alinéa de la section 1.3.3.1., et le [rapport du Parlement européen sur la communication de la Commission sur la stratégie bioéconomique](#), point 28, page 7.

- **Construction et matières premières durables:** constituer une capacité de prêt de la BEI de 25 milliards d'euros en faveur de l'efficacité énergétique dans la construction de logements, et améliorer le recyclage et la gestion durable des déchets dans le bâtiment.
- **Réseaux intelligents et infrastructures numériques:** définir de nouveaux objectifs pour le développement de composants de réseaux intelligents, réviser et étendre les mandats de normalisation, élaborer des orientations sur les indicateurs clés de performance²¹. Étant donné l'importance croissante de la dimension industrielle de l'internet, les logiciels créant les infrastructures et les connexions de cet «internet industriel» constituent un domaine prioritaire et devraient contribuer à l'adoption de procédés performants, telle l'informatique en nuage.

S'appuyant sur les travaux des groupes de travail, la Commission propose aux États membres d'associer les instruments des politiques régionale et industrielle pour créer des plates-formes de spécialisation intelligente aidant les régions à mettre en place des programmes de spécialisation intelligente en facilitant les contacts entre les entreprises et les regroupements d'entreprises et en ouvrant l'accès aux technologies innovantes et aux virtualités du marché.

Enfin, en se fondant sur une analyse des points forts de l'industrie européenne et de ses principaux atouts, la Commission portera son attention sur les domaines de l'activité industrielle dans lesquels l'Europe est susceptible de développer un avantage comparatif. Par ailleurs, le suivi des tendances en matière d'investissement est appelé à jouer un rôle toujours plus important dans l'évaluation opérée dans le cadre du Semestre européen.

3.2. Augmenter la productivité et l'efficacité des ressources et faciliter l'accès aux intrants à des prix abordables

Les entreprises de l'UE doivent avoir accès à des intrants essentiels d'une manière durable et aux meilleures conditions possibles, mais des problèmes subsistent en ce qui concerne les marchés des capitaux, des matières premières et de l'énergie.

a) Accès au financement

Les réformes réglementaires menées dans le domaine des marchés financiers, la conduite d'une politique monétaire judicieuse et la nouvelle structure de surveillance prévue dans le cadre de l'Union bancaire ont permis de rétablir la stabilité financière. En raison des efforts de désendettement des banques, les entreprises – notamment, les PME établies dans les États membres les plus durement touchés par la crise – ont toutefois plus de mal à obtenir des crédits bancaires.

²¹ La Commission a récemment sélectionné deux projets de réseaux intelligents parmi les projets d'intérêt commun pour les infrastructures énergétiques transeuropéennes.

L'action politique contribue à soulager les besoins en fonds propres à des fins spécifiques. Durant la période 2014-2020, les entreprises continueront d'avoir accès à des financements grâce aux instruments financiers de la politique de cohésion. Dans le cadre de la nouvelle période de programmation, il est envisagé de fournir des ressources aux instruments financiers mis en place au niveau de l'Union, lesquels s'ajouteront aux instruments financiers traditionnels créés au niveau national et régional ou transnational et transfrontalier. Au nombre des instruments concernés figure l'initiative PME, qui constitue un instrument de répartition du risque bénéficiant de garanties fournies par l'UE, comme l'a demandé le Conseil d'octobre 2013. Cette **initiative proposée par la Commission et la BEI** permet aux États membres qui le souhaitent de recourir aux fonds ESI afin de soutenir les instruments financiers qui accordent des prêts aux PME. Les **États membres sont invités à contribuer à cette initiative en puisant dans leurs dotations en fonds ESI**, de manière que l'instrument puisse atteindre une masse critique et avoir des effets à la hausse sur le volume des prêts accordés aux PME.

L'adoption des programmes COSME et «Horizon 2020» permettra également de démultiplier la capacité de financement des fonds du secteur public, moyennant des investissements en fonds propres passant par des intermédiaires financiers, tels que les fonds de capital-risque et un marché performant du capital-risque à l'échelle européenne. L'application intégrale de la directive sur les retards de paiement²² améliorera également le financement des entreprises. Des modifications récentes de la législation permettront de faciliter l'accès des PME au financement. Par exemple, le **règlement sur les exigences de fonds propres** comprend un facteur de correction destiné à réduire les exigences de fonds propres liées au risque de crédit auquel sont exposées les PME. La révision de la directive concernant les marchés d'instruments financiers (MiFID) permettra de créer des plates-formes de négociation spécifiques baptisées «Marchés pour la croissance des PME». La révision de la directive «Transparence» supprime l'obligation de publier des informations financières trimestrielles et les nouvelles règles sur les fonds européens de capital-risque et les fonds européens d'entrepreneuriat social consacrent la création d'un passeport spécial de l'UE destiné aux gestionnaires de fonds qui investissent dans des PME en phase de démarrage et dans des entreprises sociales.

Malgré ces mesures, l'accès aux moyens de financement devrait rester problématique. Même si des grandes sociétés cherchent à se financer de plus en plus sur les marchés obligataires, les PME européennes demeurent fortement tributaires des banques comme principale source de financement et ce, bien davantage que dans d'autres régions du globe. La crise a entraîné une fragmentation du marché intérieur du crédit bancaire dans l'UE et les taux débiteurs ont augmenté de manière disproportionnée dans certains pays. **L'objectif à atteindre reste la finalisation d'un marché intérieur du capital permettant aux PME d'avoir un accès transfrontalier au financement.**

²² [Directive 2011/7/UE du 16 février 2011 concernant la lutte contre le retard de paiement dans les transactions commerciales.](#)

Dans ce contexte, les efforts se poursuivent pour améliorer les modes d'octroi de crédits et pour diversifier les sources de financement des entreprises. Des progrès ont été réalisés pour plusieurs initiatives figurant parmi les éléments actualisés de la politique industrielle de 2012. L'analyse des réponses au **Livre vert relatif au financement à long terme** visera maintenant à aboutir à des propositions de mesures destinées à diversifier les sources de financement pour les PME et à faciliter les investissements à long terme.

Des mesures complémentaires sont également nécessaires pour réduire les effets de la pénurie de financement à laquelle sont confrontées certaines entreprises, et la Commission continuera de coopérer avec le groupe BEI et de soutenir les initiatives bilatérales entre États membres qui traiteront de ces problèmes.

b) Énergie

Même si des gains d'efficacité et l'ouverture progressive des marchés de l'énergie à la concurrence ont permis de faire baisser les prix de gros pour l'électricité et le gaz, les prix de détail de ces intrants énergétiques fondamentaux ont augmenté. Dans l'UE, les prix de détail facturés à l'industrie ont progressé en moyenne de 3,5 % pour l'électricité et 1 % pour le gaz durant la période 2008-2012. Selon les données de l'Agence internationale de l'énergie²³, les prix de l'électricité industrielle dans l'UE sont deux fois plus élevés qu'aux États-Unis ou en Russie, et plus chers de 20 % qu'en Chine. L'écart de prix est plus marqué dans le cas du gaz: celui-ci est de trois à quatre fois plus cher pour l'industrie de l'UE que pour ses concurrents aux États-Unis, en Russie et en Inde, 12 % plus cher qu'en Chine, mais meilleur marché qu'au Japon. Toutefois, les prix effectivement acquittés par les utilisateurs industriels peuvent varier d'un État membre à l'autre.

La communication sur les prix de l'énergie, ainsi que le document de travail des services de la Commission qui l'accompagne, donne un aperçu bien documenté de l'évolution des prix de l'énergie et de leurs trois composantes principales, à savoir l'énergie elle-même, les coûts de réseau et les taxes et prélèvements, y compris l'aide aux SER. Le facteur «coût de l'énergie» reste la composante principale, même si sa part diminue, et les différences sont considérables d'un État membre à un autre. Les coûts de réseau, comme les taxes et les prélèvements, expliquent, pour l'essentiel, que les hausses des prix de l'énergie représentent une part plus importante dans le prix final de vente au détail²⁴.

L'évolution des coûts de l'énergie est un sujet de préoccupation pour la compétitivité des industries à forte consommation énergétique. Les coûts de l'énergie représentent une part notable du coût total des produits du papier et de l'imprimerie, des produits chimiques, du verre et de la céramique, du fer, de l'acier et des métaux non ferreux, même si des variations peuvent être observées selon les sites, les technologies et les pays.

²³ Ces prix ne sont pas corrigés des différences de qualité, car l'approvisionnement en électricité dans l'Union est plus fiable et moins sujet à des coupures que dans ces pays.

²⁴ Voir COM (2014) 21 final du 22 janvier 2014, «Prix et coûts de l'énergie en Europe», pour un compte rendu détaillé de l'évolution des coûts et des prix de l'énergie.

La compétitivité industrielle et l'efficacité énergétique restent des objectifs majeurs de l'Union européenne, comme cela a été indiqué dans la stratégie «Europe 2020». L'Union met en œuvre différentes politiques pour atteindre nos objectifs de la manière la plus économique qui soit.

- Côté offre, le programme «Horizon 2020» prévoit des financements directement accessibles aux projets de recherche et d'innovation dans le domaine énergétique et climatique, principalement via le défi de société «Énergies sûres, propres et efficaces», ainsi que les initiatives de leadership industriel telles que les projets SPIRE (*Sustainable Process Industry through Resource and Energy Efficiency* – Ressources et efficacité énergétique dans l'industrie de transformation durable), le plan SET (*Strategic Energy Technology* – Plan stratégique européen pour les technologies énergétiques) et le plan SILC II (*Sustainable Industry Low Carbon Scheme* – Plan durable pour une industrie à faible émission de carbone), qui visent à développer et à encourager l'utilisation des technologies de pointe nécessaires pour atteindre des objectifs climatiques et énergétiques.
- L'achèvement d'un marché intérieur pleinement intégré dans le domaine de l'énergie et le renforcement de la concurrence sur les marchés énergétiques permettra aux utilisateurs industriels et résidentiels de bénéficier d'une baisse des prix de gros de l'énergie.
- En poursuivant le développement d'une infrastructure paneuropéenne efficace pour le gaz et l'électricité, ainsi que pour des matières premières essentielles comme l'éthylène et le propylène, il serait possible de contribuer à réduire les coûts de transport et les risques encourus par les secteurs à forte intensité énergétique. Les gazoducs existants doivent être reliés en particulier à l'Europe de l'Est et du Sud pour améliorer les effets de synergie entre les industries des différents États membres et obtenir une plus grande efficacité énergétique dans l'Europe tout entière.
- Il importe d'éviter des hausses disproportionnées des coûts de l'énergie en raison des taxes, prélèvements et autres instruments mis en place par les États membres pour financer diverses politiques. Un tel effort est essentiel pour garantir un bon rapport coût-efficacité et pour contribuer à améliorer la compétitivité de l'UE.

Parallèlement à la présente communication, la Commission a adopté un train de mesures relatif au climat et à l'énergie, définissant ainsi sa position jusqu'en 2030²⁵. À une exception près, il s'agit d'une série de mesures non législatives qui pourront être débattues par le Conseil européen et le Parlement européen afin de contribuer à la finalisation de la position de l'Union européenne en ce qui concerne la lutte contre le changement climatique et l'interaction de cette dernière avec la politique énergétique et la compétitivité de l'économie européenne.

c) Matières premières et efficacité des ressources

²⁵ COM(2014) 15 final, COM(2014) 20 final, COM(2014) 23 final et C(2014) 267 final, tous du 22.1.2014.

L'industrie de l'Union est très fortement tributaire de la fourniture de matières premières sur les marchés internationaux²⁶, notamment pour les minéraux et les métaux non transformés. Elle est confrontée à un certain nombre de problèmes en ce qui concerne l'accès aux matières premières primaires et secondaires tout au long de la chaîne de valorisation (prospection, extraction, transformation/raffinage, recyclage et substitution). Depuis 2008, la Commission a engagé une stratégie des matières premières (l'initiative «Matières premières»). Elle cherche également à favoriser l'utilisation efficace des ressources et le développement de modèles d'activité et de production circulaires.

L'initiative «Matières premières» de la Commission a une forte dimension extérieure: il s'agit de garantir un accès juste et fiable aux matières premières dans le monde entier et d'assurer des conditions équitables pour tous les acteurs du commerce des matières premières. L'UE est parvenue à négocier des règles concernant l'exportation de matières premières dans le cadre d'accords de commerce bilatéraux et multilatéraux et à surveiller et faire appliquer les réglementations concernant les barrières commerciales aux échanges de matières premières.

La Commission continuera d'utiliser l'ensemble des instruments à sa disposition, y compris la cartographie de la diplomatie des matières premières – démarche en cours –, afin de garantir un accès durable aux matières premières. Une attention particulière sera accordée à ce chapitre dans les négociations commerciales actuelles et futures.

La Commission va **étudier la possibilité d'adopter une communication sur le partenariat européen d'investissement (PEI) relatif aux matières premières**, afin d'expliquer comment elle entend coopérer avec les États membres, l'industrie et les universités à la transposition du plan stratégique 2013 pour la mise en œuvre du partenariat dans les domaines de la recherche et de l'innovation, de l'environnement législatif ou de la normalisation.

Au nombre des objectifs concrets du plan stratégique figurera le lancement d'un maximum de dix projets pilotes destinés à promouvoir des technologies de production de matières premières primaires et secondaires, la recherche de produits de substitution pour au moins trois applications de matières premières critiques et rares, ainsi que la création de meilleures conditions-cadres pour le secteur des matières premières en Europe²⁷.

²⁶ En moyenne, les coûts des matières premières représentent plus de 40 % des coûts de fabrication selon le rapport de l'Association allemande des ingénieurs (VDI) sur la structure des coûts du secteur manufacturier (*Cost Structure of the Manufacturing Sector*). Il est estimé que l'amélioration de l'efficacité des ressources pourrait faire baisser les besoins en intrants de 17 à 24 % d'ici 2030. Voir le [rapport réalisé par la GWS pour la Commission européenne: «Macroeconomic modelling of sustainable development and the links between the economy and the environment» \(2011\)](#).

²⁷ Au titre du deuxième pilier de l'initiative «Matières premières», la Commission publiera en 2014 un rapport sur les indicateurs des politiques nationales concernant les minéraux, qui dressera le bilan des États membres en ce qui concerne la délivrance de permis, l'octroi de licences et les projets d'utilisation des sols; elle lancera par

Pour faciliter cette mutation industrielle, la Commission présentera, en 2014, une initiative législative sur l'efficacité des ressources et les déchets. L'idée est de s'appuyer sur les progrès réalisés dans la concrétisation de la feuille de route pour une Europe efficace dans l'utilisation des ressources et de poser les fondements nécessaires à un déblocage du potentiel économique de l'UE, afin que celle-ci soit plus productive tout en utilisant moins de ressources et en se dirigeant vers une économie circulaire. Cette initiative intégrera des conclusions tirées de l'élaboration d'indicateurs et d'objectifs appropriés, de même que du réexamen des objectifs clés de la législation communautaire sur les déchets (en conformité avec les clauses de révision visées dans la directive-cadre sur les déchets, la directive sur la mise en décharge et la directive sur les emballages), et comportera une évaluation ex post des directives relatives aux flux de déchets, évaluation qui portera, entre autres, sur les possibilités d'améliorer la cohérence entre les directives concernées.

De plus, et sur la base d'évaluations préliminaires, la Commission proposera toutes les mesures nécessaires pour éliminer les distorsions de prix qui empêchent les entreprises de l'UE d'avoir **accès à des intrants clés pour l'industrie aux prix du marché international**. La Commission veillera à assurer une neutralité politique dans l'accès à la biomasse à diverses fins, en vue de permettre une bonne application du principe de l'utilisation en cascade de la biomasse, le but étant d'assurer une utilisation efficace et durable des ressources naturelles. Le cas échéant, elle envisagera également de prendre des mesures permettant aux entreprises d'avoir accès à des intrants essentiels au prix du marché mondial, notamment le bioéthanol et l'amidon ou la fécule destinée aux activités industrielles biologiques issues de secteurs traditionnels tels que les produits chimiques, le papier et d'autres domaines de la filière du bois²⁸.

3.3. Améliorer les compétences et faciliter les mutations industrielles

Les compétences constituent l'un des éléments majeurs de la stratégie «Europe 2020». La Commission a mis en place une stratégie globale visant à améliorer les systèmes d'éducation et de formation par des mesures d'anticipation et d'investissement dans le capital humain, mesures sont soutenues par les instruments financiers de l'UE et par des outils permettant de suivre les besoins et les tendances en matière de compétences et de formation, ainsi que par des initiatives spécifiques visant à réunir les différents acteurs associés à l'apprentissage, dont ceux qui ont des compétences essentielles dans les technologies de l'information et de la communication, et singulièrement les partenaires sociaux.

L'inadéquation des compétences et les problèmes de formation sont susceptibles de rester l'un des principaux défis à relever pour l'industrie de l'UE au cours des années à venir,

ailleurs une consultation publique afin d'examiner avec tous les acteurs concernés les options politiques en vue d'une éventuelle harmonisation de certains aspects des procédures d'autorisation et de planification de l'utilisation des sols.

²⁸ Voir parties du document de travail des services de la Commission consacrées aux produits chimiques et aux industries forestières.

d'autant que les progrès accomplis dans le domaine des technologies de fabrication entraîneront une hausse de la demande de compétences et de formations spécifiques. Il existe des différences sensibles quant au niveau des compétences et à l'efficacité des systèmes de formation professionnelle dans les États membres. Ces écarts, de même que les taux de chômage élevés dans les États membres touchés par la crise, nécessitent des mesures immédiates pour investir davantage dans l'éducation et la formation. Ils appellent en outre une amélioration de la mobilité transfrontalière. Aussi la Commission a-t-elle adopté une réforme globale d'EURES qui permettra de renforcer la coopération entre les services publics de l'emploi de l'UE et de l'EEE, l'objectif étant de faciliter la mobilité et d'identifier les personnes les mieux qualifiées par rapport aux postes proposés grâce à une série de nouveaux services et produits.

La contribution de l'apprentissage à la compétitivité industrielle est largement reconnue. Les écarts constatés en matière de compétences et d'efficacité des systèmes de **formation professionnelle** dans les différents États membres sont d'autant plus importants que le chômage est élevé dans les pays touchés par la crise. Des initiatives telles que l'Alliance européenne pour l'apprentissage continueront de favoriser le développement de la qualité et de l'efficacité de l'apprentissage dans le cadre de partenariats solides entre employeurs et systèmes éducatifs dans l'ensemble de l'UE.

En outre, la Commission est en train de mettre au point une nouvelle version du programme «Erasmus pour jeunes entrepreneurs», ainsi que d'autres instruments à mettre à disposition des **stagiaires en entreprise sur une base transfrontalière**²⁹, moyennant la participation active de l'industrie et des PME. La communication «Repenser l'éducation»³⁰ préconise l'alignement de l'offre de compétences sur les besoins du marché du travail dans l'Europe tout entière, objectif dont il convient désormais d'appuyer et favoriser la concrétisation via le nouveau programme de financement «Erasmus+». La Commission invite les États membres à soutenir ces efforts.

À l'heure actuelle, 0,3 % seulement de la population de l'Union s'établit chaque année dans un autre État membre à des fins professionnelles, contre 2,4 % aux États-Unis. L'UE a un rôle unique à jouer pour **faciliter la mobilité entre les établissements d'enseignement et de formation grâce au programme «Erasmus+», par des échanges à tous les niveaux: apprentis, stagiaires et étudiants de l'enseignement supérieur**. La participation de l'industrie et des PME à ces initiatives sera encouragée encore plus. Dans les secteurs et domaines d'activité émergents, les **communautés de la connaissance et de l'innovation** contribueront à rendre disponibles les compétences nécessaires sur ces nouveaux marchés.

²⁹ Voir proposition de recommandation du Conseil sur un cadre de qualité pour les stages, du 4 décembre 2013, COM(2013) 857 final.

³⁰ COM(2012) 669 final, «Repenser l'éducation pour mieux investir dans les compétences des performances socio-économiques», du 20.11.2012.

Les parties prenantes à tous les niveaux devraient s'efforcer d'anticiper et de gérer les besoins de compétences et de formation. La politique industrielle doit en outre faciliter les mutations industrielles et contribuer à la modernisation des structures industrielles, afin d'éviter les situations de restructuration brutales et coûteuses.

Comme c'est au niveau régional que les effets des restructurations se font sentir le plus directement, il appartient aux régions de participer activement aux efforts d'accompagnement et d'anticipation du changement. Dans la continuité du succès obtenu avec les stratégies de «spécialisation intelligente», les initiatives concrètes lancées à ce niveau (en matière d'infrastructures, de formation, de recherche et d'innovation) devraient donc prendre en compte les effets des restructurations à venir.

Pour aider les régions à moderniser la base industrielle grâce à l'instauration d'un système permettant de canaliser les ressources vers des secteurs plus productifs, et aussi pour soutenir les efforts destinés à réduire autant que possible les répercussions sociales, **la Commission proposera une méthode globale visant à anticiper et à faciliter les mutations industrielles au niveau régional.**

Enfin, la Commission présentera, au début de 2014, une communication sur la création d'emplois dans l'économie «verte» afin de mettre l'accent sur les efforts à entreprendre dans des secteurs clés de l'économie qui offrent un potentiel intéressant pour la création d'emplois et le développement de nouvelles compétences³¹.

4. PME ET ESPRIT D'ENTREPRISE

Traditionnellement, la politique industrielle de l'UE met beaucoup l'accent sur les PME, qui ont été intégrées dans notre action. Fin 2013, le programme pour l'innovation et la compétitivité (PIC) avait aidé les institutions financières à octroyer environ 30 milliards d'euros de nouveaux financements à plus de 315 000 PME et aura directement créé ou préservé quelque 380 000 emplois. En outre, au cours de la même période, les fonds structurels ont alloué quelque 70 milliards d'euros d'aides aux entreprises, majoritairement des PME. Près de 200 000 projets – dont chacun venait en aide à plusieurs PME – ont été financés, ce qui a permis de lancer 70 000 «jeunes pousses», de créer au moins 268 000 emplois permanents et d'en préserver beaucoup d'autres.

L'incidence des **coûts réglementaires et administratifs** sur les PME peut être jusqu'à dix fois plus importante que sur les entreprises de plus grande taille. Dans le cas des PME, la Commission a systématiquement encouragé la simplification des procédures en accordant des exonérations aux micro-entreprises et en appliquant le principe du *Think Small First*. Les conditions-cadres pour les PME se sont sensiblement améliorées depuis l'adoption du *Small Business Act* (SBA), il y a cinq ans. Le temps et le coût moyens de création d'une entreprise

³¹ L'emploi et les aspects sociaux de l'anticipation du changement et des restructurations ont été traités dans la communication de la Commission du 13 décembre 2013 (COM/2013) 882 final).

ont été réduits (de neuf à cinq jours et de 463 euros à 372 euros). Toutefois, dans certains États membres, la durée et le coût d'obtention de tous les permis nécessaires au lancement des opérations commerciales restent considérables.

Dans le cadre des nouvelles perspectives financières pour la période 2014-2020, des instruments financiers inédits et plus performants sont maintenant disponibles pour venir en aide aux PME. Au nombre de ceux-ci figure pour la première fois un programme – COSME – destiné spécifiquement aux PME et doté d'un budget de 2,3 milliards d'euros, lesquels viennent s'ajouter à des enveloppes relevant d'autres politiques de l'UE. La nouvelle politique de cohésion accorde une attention particulière à la compétitivité des PME. Un instrument spécifique du programme-cadre «Horizon 2020» fournit des financements aux PME qui s'engagent dans la recherche et l'innovation à haut risque de stage précoce. La nouvelle politique de développement rural cherche à stimuler plus encore la création de jeunes pousses et à améliorer la compétitivité des PME en milieu rural³².

À ces aides financières, il faut ajouter les lignes directrices sur les aides publiques aux investissements de capital-risque, qui insistent, en particulier, sur les problèmes auxquels sont confrontées les PME pour le financement de leurs activités.

Il n'en reste pas moins que, pour exploiter pleinement leur potentiel, les **PME doivent surmonter des obstacles qui entravent leur croissance**. La PME type est plus petite en Europe qu'aux États-Unis. Des différences de taille existent à l'intérieur même de l'Union: la PME type allemande compte 7,6 travailleurs, contre 3,6 pour l'espagnole et 3,2 pour l'italienne. Les conséquences sont importantes: plus l'entreprise est petite, plus il est difficile d'investir dans l'innovation ou d'exporter et d'intégrer des chaînes de valorisation verticales, ce qui nuit à la compétitivité.

La capacité des **grappes** de créer des écosystèmes favorables à l'innovation en vue de renforcer mutuellement des groupes de PME doit être mieux exploitée en tant que stimulant de la croissance. La Commission facilitera la mise en contact des PME qui souhaitent s'intégrer dans des grappes de classe mondiale visant un haut niveau d'excellence et dans des chaînes de valorisation transeuropéennes. L'accent sera mis non seulement sur des secteurs industriels, mais sur la coopération et l'innovation transsectorielles et transfrontalières.

Il convient de mieux intégrer les chaînes de valorisation – de l'achat de matières premières aux services fournis aux entreprises, en passant par la distribution – et les liens avec les centres de recherche, de formation et d'éducation. Le programme «Horizon 2020» financera des projets de démonstration facilités par des grappes au bénéfice de l'innovation dans les chaînes de valorisation pour favoriser la mise en œuvre de stratégies de spécialisation intelligente. En outre, la Commission renforcera le plan d'action pour l'esprit d'entreprise; il

³² En ce qui concerne le potentiel spécifique de la «croissance bleue», voir COM(2012) 494 final du 13.9.2012: «La croissance bleue: des possibilités de croissance durable dans les secteurs marin et maritime».

s'agit de développer des compétences et des attitudes entrepreneuriales et d'aider des particuliers à donner corps à de nouvelles idées sur le plan commercial.

Une mise à jour du Small Business Act (SBA) permettrait de créer davantage d'effets de synergie par rapport au processus de réforme engagé dans le cadre du Semestre européen, ce qui aiderait les PME à se développer et à créer des emplois. La Commission envisagera des actions et proposera, le cas échéant, de nouvelles mesures législatives, afin qu'il soit possible de créer une entreprise dans n'importe quel État membre pour un coût maximal de 100 EUR et dans un délai de trois jours. Elle envisagera également de fixer à un mois le délai d'obtention des permis nécessaires. Enfin, elle étudie des mesures devant permettre aux entreprises de réduire la durée des contentieux liés au recouvrement des créances, de redresser la barre à la suite de difficultés financières et d'éviter la faillite. Ces modalités passeront par des procédures peu coûteuses de restructuration de la dette, par une seconde chance donnée aux entrepreneurs honnêtes et par une simplification des dispositifs de transmission des entreprises. La Commission demande instamment aux États membres d'introduire un test PME ou un système équivalent dans leur processus décisionnel et d'alléger la charge administrative³³.

Enfin, la Commission réfléchit à de nouveaux moyens d'aider les PME à développer des synergies transfrontalières, tout en maintenant un cadre réglementaire allégé et souple pour ces entreprises. Les réseaux d'entreprises offrent des possibilités commerciales intéressantes, notamment en vue du renforcement de la coopération transfrontalière. Grâce à une spécialisation intracommunautaire accrue, les réseaux d'entreprises pourraient également constituer un facteur d'innovation important. La Commission essaiera de déterminer dans quelle mesure des initiatives ciblées pourraient être proposées – au moyen de lignes directrices pratiques, par exemple –, notamment pour les questions de normalisation, la terminologie ou l'étiquetage, ce qui est susceptible d'encourager le développement de réseaux d'affaires.

5. INTERNATIONALISATION DES ENTREPRISES DE L'UE

Les exportations et l'excédent commercial de l'UE ont joué un rôle important dans l'atténuation des répercussions de la crise. Étant donné que l'on estime 90 % la part de la croissance mondiale qui devrait provenir des pays outre-mer d'ici à 2015, l'accès aux marchés des pays tiers restera un élément clé pour la compétitivité de l'Europe. L'industrie de l'UE est restée largement compétitive sur les marchés internationaux, mais la pérennité de bonnes performances à l'exportation ne peut être considérée comme acquise. Les entreprises

³³ Ces propositions seront coordonnées et associées à d'autres mesures en préparation dans le domaine de la justice, en vue de faciliter le recouvrement transfrontalier des créances. Également dans ce domaine et dans le cadre du suivi de la communication de 2012 intitulée «Une nouvelle approche en matière de faillite et d'insolvabilité» des normes minimales permettront aux entreprises en difficulté de restructurer efficacement leurs dettes et d'éviter l'insolvabilité.

européennes doivent rester innovatrices et doivent s'intégrer dans le réseau des chaînes de valorisation, qui prend de plus en plus d'ampleurs à l'échelle de la planète. L'intégration dans l'économie mondiale doit aller de pair avec une politique encourageant des marchés ouverts et équitables à travers le monde.

La politique commerciale est au cœur des objectifs d'internationalisation de l'UE, s'agissant de l'ouverture des marchés, certes, mais aussi de la défense des intérêts de l'Union européenne et de la promotion active de conditions équitables sur les marchés de pays tiers. L'Union est déterminée à promouvoir davantage le libre-échange dans le cadre de l'OMC, comme le montre la récente adoption de l'accord sur la facilitation des échanges. En parallèle, elle applique un programme inédit d'échanges et d'investissements bilatéraux, les accords de libre-échange (ALE) qui constitue actuellement le moyen le plus efficace d'améliorer l'accès au marché. L'achèvement des négociations en cours autour d'un accord de libre-échange pourrait générer une croissance du PIB de l'UE de 2 % (250 milliards d'EUR). La Commission a également proposé de modifier les instruments de défense commerciale (IDC) et elle invite le Conseil et le Parlement à parvenir rapidement à un accord en vue de renforcer le système de défense commerciale et de réduire les coûts connexes, de manière à accroître l'efficacité de ces instruments dans la lutte contre la concurrence déloyale.

5.1. Accès au marché

Dans le prolongement des avancées sur le terrain de la politique étrangère commune, le lancement de missions pour la croissance et le développement de la stratégie d'accès aux marchés, l'UE doit intensifier ses efforts pour s'engager dans la diplomatie économique, une diplomatie fondée sur la solidarité entre les États membres, et pour s'exprimer d'une voix plus forte à l'adresse des partenaires économiques afin de défendre investissements et intérêts européens à l'étranger. La concurrence ne s'exerce pas de la même façon sur les marchés mondiaux et des conditions déloyales sont imposées aux entreprises européennes qui opèrent sur des marchés émergents.

Le secteur européen des marchés publics est le plus ouvert du monde, mais les entreprises de l'UE ont du mal à pénétrer sur les marchés publics étrangers. Dans les accords de libre-échange conclus récemment, l'Union a obtenu de bons résultats en ce qui concerne l'amélioration de l'accès aux marchés publics. Par exemple, les négociations bilatérales avec le Canada ont permis de faire des avancées importantes dans l'ouverture des marchés publics au niveau sous-fédéral. L'objectif est de réaliser des progrès similaires dans le cadre d'autres négociations bilatérales, notamment avec les États-Unis et le Japon.

De plus, la Commission a proposé un nouvel instrument qui, s'il est approuvé par les États membres et le Parlement européen, permettra à l'UE de faire face aux déséquilibres sur les

marchés publics internationaux³⁴. Grâce à cet instrument, les pouvoirs adjudicateurs dans les États membres seraient en mesure d'exclure les soumissionnaires pour des marchés importants qui font appel à des produits et des services provenant d'un pays tiers où les marchés publics sont fortement protégés. Il s'agit là d'un bon exemple de ce que la réciprocité peut apporter à l'Union européenne dans un contexte international.

Les services représentent près de 40 % de la valeur ajoutée dans les exportations européennes de produits manufacturés. Un tiers environ des emplois créés par ces exportations le sont, en effet, par des entreprises qui fournissent des services auxiliaires aux exportateurs. La fourniture de services de meilleure qualité à moindre coût est donc une variable essentielle dans l'équation de la compétitivité industrielle. En renforçant l'intégration des entreprises de l'UE dans les chaînes de valorisation mondiales, il sera possible de faciliter l'accès à des services de qualité et d'améliorer la compétitivité des exportations de biens et de services de l'Union européenne.

Les efforts visant à accroître l'internationalisation des PME constituent une priorité particulière. Dans l'Union, 10 % des entreprises exportatrices représentent en général de 70 à 80 % du volume des exportations; la Commission tentera d'améliorer non seulement ce volume d'exportation, mais le nombre d'entreprises exportatrices, afin de faciliter l'intégration des entreprises de l'UE dans les chaînes de valorisation mondiales.

L'amélioration de l'accès aux marchés nécessite le recours à un ensemble d'instruments de politique commerciale qui s'attaquent aux problèmes concrets auxquels sont confrontées nos entreprises lorsqu'elles investissent ou exportent dans des pays tiers. La stratégie d'accès aux marchés joue un rôle clé dans la résolution de ces problèmes et s'inscrit dans les efforts conjoints de la Commission, des États membres et des entreprises. Par un renforcement de la coopération entre les différentes parties prenantes, il sera possible de s'attaquer plus efficacement à ces obstacles et de les surmonter.

En vue de promouvoir l'accès du monde entier, la Commission entend:

- dans le cadre de notre stratégie globale en matière d'accords de libre-échange, poursuivre les négociations bilatérales avec nos principaux partenaires commerciaux, notamment les États-Unis, le Canada, le Japon et l'Inde, dans le but d'améliorer l'accès de l'industrie européenne aux marchés et d'assurer un suivi des accords de libre-échange existants par le recours périodique à un dispositif de surveillance, d'évaluation et d'application;***
- poursuivre les négociations en vue de conclure et de finaliser des accords de libre-échange approfondis et complets sur l'homologation et l'acceptation de produits***

³⁴ COM(2012) 124 final du 21.3.2012, proposition de règlement du Parlement européen et du Conseil concernant l'accès des produits et services des pays tiers au marché intérieur des marchés publics de l'Union et établissant des procédures visant à faciliter les négociations relatives à l'accès des produits et services originaires de l'Union aux marchés publics des pays tiers.

industriels entre l'UE et les pays du sud de la Méditerranée, ainsi que les pays du partenariat oriental;

- continuer, dans le cadre des organes de l'OMC, à empêcher les pays tiers de se servir de barrières techniques pour entraver les échanges, en recourant notamment, si besoin, aux mécanismes de règlement des différends;*
- renforcer les missions pour la croissance et tirer profit des services du réseau Europe Entreprise pour favoriser l'internationalisation des PME et soutenir l'organisation et le suivi des actions menées au titre de ces missions;*
- dialoguer avec les PME et favoriser la coopération avec nos partenaires internationaux, de manière bilatérale avec les États-Unis, la Chine, la Russie et le Brésil, et dans un cadre multilatéral pour le partenariat oriental, la coopération industrielle EU-MED, l'élargissement et les pays ACP;*
- continuer à appliquer la stratégie d'accès aux marchés en tant qu'instrument permettant de faire face aux problèmes concrets rencontrés par les entreprises européennes, en accordant une attention particulière aux PME, qui sont souvent confrontées aux entraves au commerce les plus sérieuses dans les pays tiers.*

5.2. Normalisation, coopération en matière de réglementation et droits de propriété intellectuelle

La Commission continuera à promouvoir **les normes internationales et la coopération en matière de réglementation** en s'appuyant sur le rôle de l'UE en tant que norme de référence de facto, et elle continuera aussi à jouer un rôle de premier plan dans le renforcement du système de normalisation international. La coopération réglementaire avec d'autres pays restera une priorité, en particulier dans les négociations bilatérales en cours avec les États-Unis et le Japon, où l'accent sera mis principalement sur les obstacles au commerce et à l'investissement qui se dressent une fois les frontières passées. En relevant le niveau de transparence et de convergence réglementaire, il sera possible de multiplier considérablement les possibilités de développement outre-mer pour les entreprises de l'UE et de contribuer à réduire les coûts d'accès aux marchés.

Dans un monde où la compétitivité découle souvent de l'avantage que confèrent l'initiative et la stratégie de marque, il est de plus en plus important pour les entreprises de l'Union européenne de faire respecter leurs droits de propriété industrielle sur tous les marchés concernés, en particulier dans le domaine des industries créatives, qui sont durement touchées par la contrefaçon. Pour renforcer le soutien fourni aux entreprises, la Commission a déjà étendu à l'ANASE et au Mercosur son réseau d'assistance en matière de droits de propriété industrielle, afin d'offrir ses services sur une aire géographique plus vaste, et elle envisagera d'autres extensions du même genre.

6. CONCLUSIONS

L'Union européenne a un besoin urgent de renforcer les bases d'une **croissance et d'une modernisation durables pour l'après-crise**. À cette fin, elle doit envoyer un signal fort attestant son engagement en faveur de sa réindustrialisation, de la modernisation de sa base industrielle et de la promotion de structures compétitives pour son industrie.

L'ampleur des défis à relever pour assurer l'avenir de l'Europe demande que les plus hautes sphères politiques – autrement dit, le Conseil européen – se penchent sur la question et définissent des orientations stratégiques. Il s'agit là d'une étape essentielle en vue d'assurer la cohérence et l'établissement de priorités pour l'ensemble des instruments à la disposition de l'Union. Une stratégie industrielle ne peut pas être mise en pratique en tant que politique distincte, car elle présente de nombreux effets de synergie et de recoupement avec un ensemble d'autres domaines politiques.

En conséquence, la Commission invite les États membres à reconnaître l'importance capitale que revêt l'industrie dans toute stratégie destinée à améliorer la compétitivité, à assurer une croissance durable en Europe et à prendre en compte systématiquement les questions de compétitivité dans tous les domaines d'action.

Aussi la Commission est-elle d'avis que les priorités suivantes doivent être ciblées pour soutenir la compétitivité de l'industrie européenne:

- *approfondir l'intégration du soutien de la compétitivité industrielle à d'autres domaines politiques, afin de maintenir la compétitivité de l'économie de l'UE, compte tenu de l'importance de la compétitivité industrielle dans la compétitivité globale des performances de l'UE. Par exemple, une attention particulière doit être accordée à l'accroissement de la productivité dans les services aux entreprises, en vue d'améliorer la compétitivité industrielle et la compétitivité de l'économie de l'UE en général;*
- *optimiser le potentiel du marché intérieur en développant les infrastructures nécessaires, en proposant un cadre réglementaire stable, simplifié et prévisible qui soit favorable à l'esprit d'entreprise et à l'innovation, en intégrant les marchés des capitaux, en améliorant les possibilités de formation et de mobilité pour les citoyens et en parachevant le marché intérieur des services en tant que facteur majeur de la compétitivité industrielle;*
- *mettre résolument en œuvre les instruments de développement régional en s'appuyant sur les instruments nationaux et européens destinés à encourager l'innovation, les compétences et l'esprit d'entreprise, l'objectif étant de réussir les mutations industrielles et de renforcer la compétitivité de l'économie de l'UE;*
- *veiller – dans le souci d'encourager les investissements – à ce que les entreprises aient accès aux intrants essentiels, notamment l'énergie et les matières premières, à*

des prix abordables qui reflètent les conditions de coût au niveau international. La conception et l'utilisation des instruments servant à la concrétisation des différents objectifs, tant au niveau national qu'au niveau de l'UE, ne doivent pas conduire à des distorsions des prix qui impliquent des hausses disproportionnées des tarifs applicables aux intrants en question. Des mesures doivent également être prises sur le marché intérieur et à l'échelon international pour assurer la mise à disposition appropriée de ces intrants, rendre plus efficace l'utilisation de l'énergie et des ressources et réduire la quantité de déchets;

- *faciliter au maximum l'intégration des entreprises de l'UE dans les chaînes de valorisation mondiales, afin de stimuler leur compétitivité et de leur ménager un accès aux marchés mondiaux à des conditions concurrentielles plus favorables;*
- *enfin, souscrire aux efforts de réindustrialisation, en vue de relancer l'économie de l'Union européenne, conformément au souhait de la Commission de voir la part de l'industrie atteindre jusqu'à 20 % du PIB en 2020.*